

ملا نصر الدين

№16 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 k. № 16

Litoq. S.Bixova.

Özü yıxılan ağlamaz

Yunan

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На год - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

ƏLİ ABBAS MÜZNİBƏ

AL BOYNUNA!

Qıl etiraf çoxdur al boynuna günahın!
 Danma ki, heç ağarmaz ol çöhreyi-siyahın!
 Söylə kimə özünü bildirmək istəyirsən?
 Suçlarının üzünü sətr etmək istəyirsən?
 Kəndini ya müsəlman göstərmək istəyirsən
 Babiliyində varmı ta hali-iştibahın
 Danma ki, heç ağarmaz ol çöhreyi-siyahın.

Şeyxi yalansadırsan babi deyil nəsen bəs?
 Fikrü əqidənizdən müxbir deyilmi hər kəs
 Şərm etməyir bununla hündürlədirsiniz səs
 Olmaz sənin müsəlman əlbət ki, xeyirxahın
 Danma ki, heç ağarmaz ol çöhreyi-siyahın.

Molla səni edibdir həqqi yerində təkfir
 Qətlində olmayaydı ey kaş ləngü təxir

Övzainə veribsən hər bir cəhətdə təgyir
 Asari-küfrdür həp paltarların, külahın
 Danma ki, heç ağarmaz ol çöhreyi-siyahın.

Etmə gilayi-bica, qılma şikayət ağaz
 Dərdü qəmi bəyanü şərhe bülənd avaz
 Olmaz sənə mühitin ahəngdar, dəmsaz
 Haşa bu el, bu millət olsun ümidgahın
 Bu yol ki, sən tutubsan yox qurtuluş fəlahın
 Danma ki, heç ağarmaz ol çöhreyi-siyahın.

Yoxdur dalın, pənəhın, dövlət, cəlal, cahın
 Cahil müridlərdən yavərlərin süpəhın
 Tut-tut bu pəndi məndən qıl tövbə səyyiahyın
 İstiğfər et və illa: axşam olur sabahın
 Hər qəlbi-səxtü səngə təsir qılmaz ahın.

Keysiz

ŞƏHADƏTNAMƏ

Möhtərəm "Molla Nəsrəddin" məcmuəsinin keçən nömrələrinin baş məqaləsində bir mətləb üstə söhbət açılmışdı. Məqalə sahibi guya şikayət edir ki, bizim Moskva tacirləri və bir para dərdmənd kişilərimiz bəzi bəhanələr ilə səfərə çıxanda gedib rus şəhərlərinin qaranlıq küçələrində gəzib qayıdıb gəlirlər evlərinə və bir neçə sovqat gətirirlər: Məsələn, balaca uşaqlarına oynatmalı gəlin və öz-özünə çığırان balaca qaz və öz-özünə mavuldayan balaca pişik gətirirlər. Özlərinə də bir çoxlu qalstuk gətirirlər ki, hərəsi bir rəngdə olur. Amma övrətlərinə paltarlıq bir-iki dəst parçadan savay bir cüt sovqat da gətirirlər ki, adı yadımdan çıxıb, amma onu bilirəm bu sovqat yeməlidir və övrət bunu yeyəndən sonra yay gələndə məcbur olur ki, getsin mədən sularına özünə müalicə eləsin.

Axırda məqalə sahibi yazır ki, yaxşı olardı ki, biz müsəlmanların Şeyxülislamı da bir belə qərardad eləyə idi ki, əvvəla hər bir kişi evlənmək istəyəndə həkimdən səlamətlik şəhadətnaməsi alaydı və belə şəhadətnamə olmamış heç bir molla'nın kəbin kəsməyə ixtiyarı olmayaydı. Necə ki, belə bir qaydanı ermənilərin katalikosu qoyubdur və bundan əlavə hər bir övrət ərə gedəndən sonra ərində bir lotuluq azarı görə kimə və bilən kimə boşanmağa ixtiyarı olaydı. Necə ki, tazalıqda dövlət dumasında xaçpərəstlər üçün belə bir qanun qoyulubdur.

Budur məqalə sahibinin sözü. Doğrusu, bu sözlər mənə xoş gəlmədi və yəqinimdir ki, Bakının dərya kənar tacirlərinə də xoş gəlməyəcək. Doğrudan da hələ bu nə sözdü? Necə yəni şəhadətnamə? Qardaş, biz müsəlmanıq, hər millətin də özünə görə öz adəti, öz qəvanini var, erməniyə erməni deyiblər, rusa rus deyiblər, müsəlmana da müsəlman deyiblər. Dəxi bu sözləri ayıb deyilmi ortalığa gətirmək? Belə sözləri yazan millətə sataşır, şəriətə dolaşır. Sözü'n var söz danış, yoxsa şəhadətnamə nədir. Sən məgər bilmirsənmi

ki, bir para azarlar ki, bizim kişilərimiz rus şəhərlərindən gətirirlər, bu azarın əsil müalicəsi bakirə qız almaqdır, yoxsa nə bilim, katalikos belə gəldi, padşahlıq duma belə getdi. Bu cür mətləbləri ortalığa gətirib danışmaq "Molla Nəsrəddin" kimi bir cərideyi-fəridə sahibinə yaraşan işdir. yaraşmayan işdirmi, bu da Allahın yanındadır. Çünki zəmani ki, xudavəndi-ələm hər bir şəxsin xilqətində - qoy görüm hara getdim çıxdım... mətləbi itirdim.

Mən ölüm bir də belə sözləri yazıb yaramı təzələmə. Sizi həmişə iklas ilə yada salan və həqiqi dostunuz

Çırtapırt

ƏŞ'AR

10-cu nömrədə Dəstançıya nəzirə

*Yazma balam, bu sözləri dinimizə ziyandı bu
Dərvişə, molla, seyyidə fəhşdi bu, yamandı bu.*

*Mollaların, seyidlərin şəklini çəkmə jurnala
Yox sənə mədxəliyyəti qoydula milləti dala
Boşlagilən bu işləri gülmə hənəli saqqala
Rəngü hənəni pisləmə qoysala yalü kupala
Kim biləcək hənəsizi gündə namaz qılandı bu
Yazma balam bu sözləri dinimizə ziyandı bu.*

*Molla dayı bu molla'nın azdı yaşı səğirdir
Fiqhü üsul elmini çox oxuyub şəhirdir
Hiyləsi yoxdu heç bunun zahiri də fəqirdir
Qası, gözü qaradı həm hüsndə binəzirdir
Mətləbi anlamır hələ tazədi bu, cavandı bu
Yazmagilən bu sözləri dinimizə ziyandı bu.*

*Mətləbi annamır dedim səhv elədim bu barədə
Sinni kiçikdi, elmi çox, ədd olunur şümarədə
Elm oxuyub Nəcəfdə bu, həm əli var ibarədə
Tazə gəlibdi həccdən hörməti var idarədə
Yoxdu nəziri şəhrdə vaizi-xoşbəyandı bu
Yazma bu yazdığım sözü mollalara ziyandı bu.*

*Yazma gözü'm çox eybdır kuçəmizin imamını
Saxlayır əhli-elmlər hörməti ehtiramını.*

Təbriz ermənilərinin millət
bağçası.

Bizə də bilet ver.

Börküləri bu bağa qoymaq.

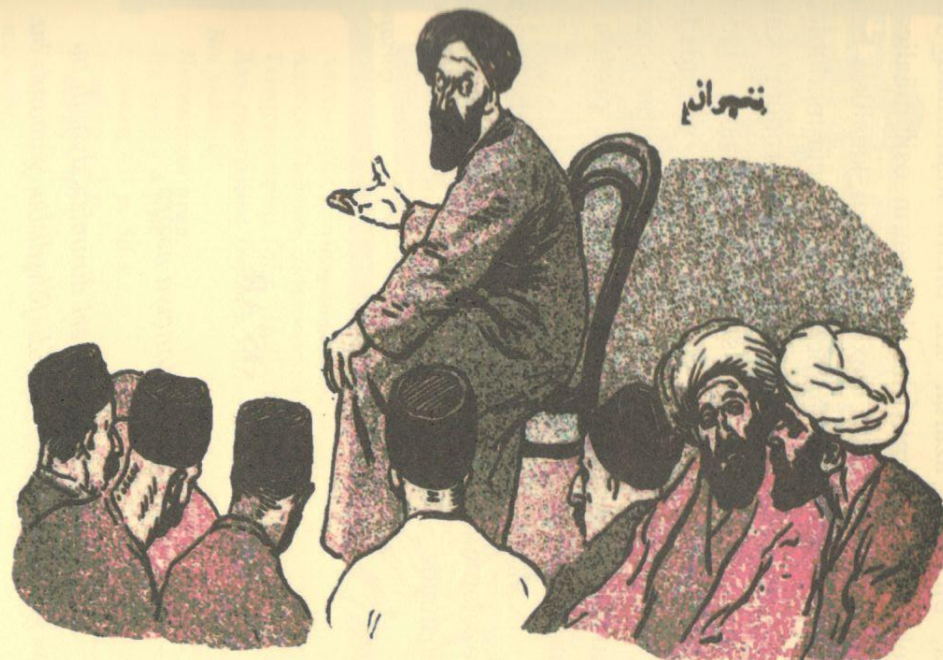
یزەدە بلیت وەر
بود کلی لری بو باغه قویماق

موسلمانانلاڭ قویلارده کی حالتی
Мусульмане въ клубахъ

Anna Vasilyevna:

Görəsən bu səhərə kimi oynayacaq ya bizə də nöbat verəcək??!

Мусульмане въ клубахъ

Müsəlmanların klublardakı halətləri

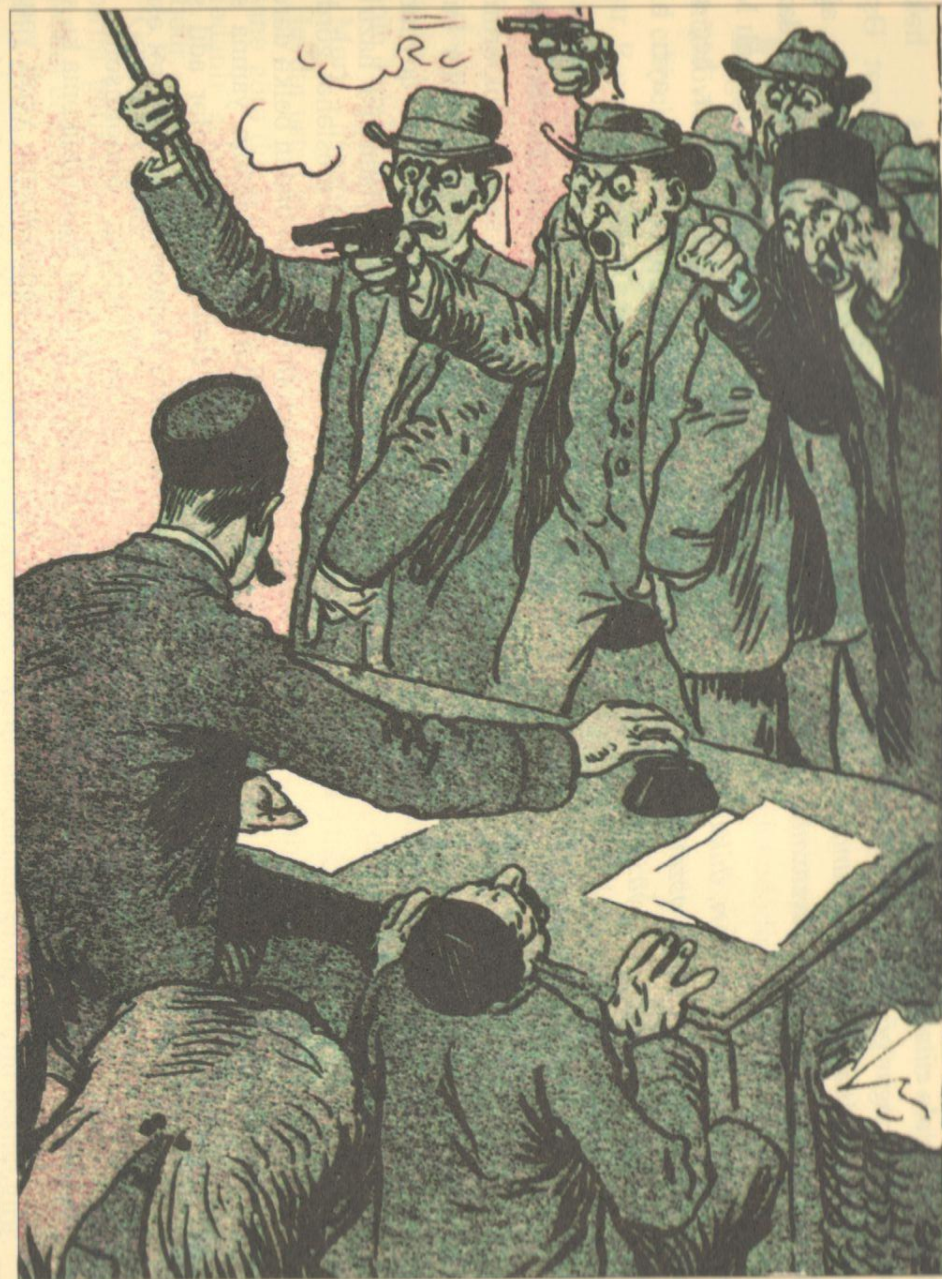
Naxçıvan: Hacı Məhəmməd Həsənin mərsiyəsində mollaların ərəbi davası.

И этот молла, какъ нашъ гадаетъ? Пойдемъ спросимъ?

Vera Matveyevna, gedək soruşaq görək bu molla da bizim ağbaş, qarabaş mollalar kimi fala baxır, yay yox?

Вакіда "Іқбал" idarəsinə artistlərin hücumu
Нападение артистовъ на редакцію "Икбаль".

Vədə! Nöşün bizi "Kaspi"yə yazmısan? Əgər onu yazanı bizə nişan verməsən, səni xingal kimi doğruyacağıq.

*Hacıların alıb ələ cümləsinin lücamını
Kəbk xəcil olur əgər görsə bunun xüramını
Zahiri xoşdu batinən zəhərli bir ilandı bu
Məktəbdə müdirdir, molladı, rövzəxandı bu.*

*Var biri gündə fırlanır çarsuları, dükanları
Qədh ediyər və danlayır cümlə qəzet alanları
Jurnalı gəzdirənləri, ya oxuyub yazanları
Föhş verir sirahətən cümlə ölüb qalanları
Dişlərini qıcıldadır sanki adamqapandı bu
Anlamıyor qızanda gör kimdi? Çörək yapandı bu.*

Mürdəşir

SƏYAHƏTNAMƏ

TƏBRİZ KAĞIZLARI

Molla dayı! Mənim yəqinimdir ki, indi sənin ovqatın Təbrizdə intixab elanını divara yapışdıranda müqəddəs ehrabı və Hacı Qurban cənablarının təlx olan ovqatından təlxdir. Çünki öz-özünə deyirsən ki, balam ay filənkəs! Bazarın kasad vədəsində nə qədər zəhmətnən sənə yol xərci düzəldib göndərdim Təbrizə ki, oradan bizə əhvalat yazasan. Amma indi iki aydır böyrünü vermişən yerə və özünü biləyə sərimisən. Bir kəlmə yazmırsan görək indiyə kimi nə qayırmısan və nə daraxda toxuyursan! Doğrusu bu sözləri deməyə haqqın var, amma bir balaca mənim əhvalımdan və indiyə kimi başıma gələn işlərdən xəbərin olsa çox da məni qınamazsan. Mən Təbrizə yetişən günlər təzə yan-yön olmuşdum və yığışırdım sənə bir kağız yazam nəgah bir neçə nəfər tanımadığım adamlar gəlib məni sürüyə-sürüyə apardılar Nasirülhükəmanın yanına. Həkimbaşı mənim üzümə baxan kimi ətrafımdakı adamlara mənim səktə eləyib ölməyimi fərmayış elədi. Hər qədər dad bidad elədim ki, ay həkimbaşı! Mən diriyəm, ölməmişəm, sözümə qulaq verən olmadı. Hamı məni məzəmmət eləməyə başladılar ki, əvvəla həkimbaşı yalan danışmaz və ikinci çıxırbağır eləyib xərdəcəl oyunu çıxartma! Səktə eləmiş adamın nə haqqı, var danışmağa, xüsusən nasirülhükəmanın hüsurunda, yəni bir şəxsin hüsurunda ki, hansı bir Rusiyada və ya Fransada

darülfünün qurtarıb gəlmiş həkimin şəhadətnaməsinə qol çəkməyə həzrət Əşrəfin hökmü ilə fəvri Təbrizdən qovarlar. Bu ağanın təbabət elmində təcrübəsi həkim Xakəndazdan, naxçıvanlı həkim Mirzə Həsəndən və tehranlı Mirzə Əbülhəsən xandan dünyalarca artıqdır, heç səsini çıxartma ki, quylanmaqdan başqa ayrı əlacın yoxdur!..

Başı yalovlu özümü hər tərəfə vurdum çara qapısı hər yanda üzümə bağlı idi. Diridir torpaqlar altında basdırılmağı yadıma saldıqca tüklərim biz-biz olurdu, elə bilirdim ki, ilanlar çayanlar bu saat canıma dırmaşacaqlar. Özümü öldüyə qoydum və kəlməyi-şəhadətimi deyib quylanmağa hazırlaşdım. Bir Allah bəndəsi mənə məsləhət gördü ki, ərzimi həkim müctəhidə yetirib ondan bəlkə dərdimə çara tapam. Birtəhər özümü ağanın yanına salıb, əhvalatımı bəyan elədim və üç nəfər adil şahid göstərdim ki, səktə eləməmişəm və həzrət Əşrəfin başına and olsun diriyəm ölməmişəm. Ağa cavabımda dedi ki: qardaş! Nasirülhükəma ki, sənin səktə yeyib ölməyinə şəhadətnamə verdi yəqin ki düzdü, bu birinci fəqərə deyil. Səndən qabaq Şeyx Səlimin qardaşı Mirzə Rəhimin də səktə eləməyinə fitva vermişdi. Həqiqətdə də ağa həkimbaşının sözü doğru çıxdı. Ola bilməz ki, bu dəfə səhv eləmiş ola və mənim o cənabın bu cür hökmi-qətisinin qabağında sözüm ola bilməz.

Ərz elədim ki, cənab müctəhid ağa. Atam anam sənə fəda! Filan kənddəki dəyirmanın qəbaləsini Rəşidə sən özün yazıb və öz mübarək əlinlə möhürləmişdin. Bəs sonra necə oldu ki, qardaşın oğlu Mirzə Cəfər ağanın dədə-baba mülkü olmasına hökmi-şər'i əta buyurdun?! Ağa cavab verdi ki: füzulluq eləmə, hikmətdən sual yoxdur!

Bütün müsəlman aləminin bugünkü tərəqqisinin ümdə səbəblərindən olan "hikmətdən sual yoxdur" kəlamı-şərifini məni sakit etdi. Ağanın qapısında əlac tapanmayıb əlim yerdən-göydən üzülmüş məyus qayıdırdım birdən yadıma düşdü ki, ey dili-qafil!

Sənin burada qədimdən bir Mir Tağı Həririnin adında dostun var, dost dostun pis gününə yaramayıb nəyinə lazımdır. Get onun yanına bəlkə dərdinə o bir əlac tapa!

(Sonrası var)

Sərgərdan

EŞİTMƏLİ XƏBƏRLƏR

Tehran - Qafqaziyadan və Osmaniyədən gələn qəzet və jurnalların hamısını ağayi-Lisanüddövlə kəməli-iftixar və məmnuniyyət ilə qəbul edib elmin islam arasında inkişafına canidil ilə çalışır. Rəvayətə görə bu cənabın bu iqdamatı məhz o iftiranı ki (guya Müzəffərəddin şah zamanında bu cənab kitabdarbaşı hümayuni olub üç yüz min tükənlik dövlətin qiymətli kitablarından və təsvirlərindən oğurlayıb və indi dəxi onları, müsaviri və özünü də həbs ediblər) öz üstündən götürüb özünü təmizliyə çıxartmaqdır.

Mərv - Eşqabaddan təzə gələn (biyuşi-molla) Mir Heydər usta Oruc oğlunu xəstəxanada ölü dəfn etdiyinə görə duələ çağırılıb və neçə nəfər irəvanlı, həmədanlı sekundat təyin edibdir. Şəhər çox şuluqdur.

Gəncə - İki nəfər əminəvəsi ki, iki il idi ayrılıb bir-birini görməmişdilər bu gün görüşüb, öpüşüb məhəbbət edəndən sonra birinin o birisinə iki ildən bu yana qalan otuz iki qəpik qumar pulunu yadına gətirib əl qəmə qədərəyə bir-birlərini yaraladılar.

Astarayi-İran - Bu gün bir nəfərin əlində bir nüsxə "Molla Nəsrəddin" jurnalı olduğunu hökumət adamları gördüyünə görə o biçərə özünün şəkk-şübhəsiz dara çəkildiyini nəzərə alıb qorxusundan bağı çatladı.

Şamaxı - Məscidin mehrabına biədəbli edən bir xaricinin acığına məsciddə işləyən bir fəhlənin ağır daşı saxlaya bilməyib məscid həyətinə saldığını bəhanə edib (sallaxlar) o biçərəyə o qədər kətək vurdular ki, cənazəsi yerdə qaldı. Sağ olsun məscid ehtiramını saxlayan rəislər.

TELEQRAF
XƏBƏRLƏR

London - Buraya Vaşinqtondan xəbər verirlər ki, neçə min il bundan əqdəm böyük-böyük günahlara mürtəki olub "Çahibabildə" təpələri üstə nazik bir qıldan asılan (Harut-Marut) adlı mələikələr sübh zamanı qırılıb quyunun dibinə düşdülər. Amerika hökuməti bu hadisədən artıq dərəcə təşvişə düşüb, mətbuatı-

Meksika diplomatlarının qalib olub, öz sayislərinin məğlub olduqlarını əksəriyyəti-ara ilə iqrar edirlər. "Röyter" agentstvasının verdiyi xəbərə görə Harutun sağalmağına ümid varsa da amma Marutun həyatı təhlükədədir. Təbiblər şurası Moskvadan Loqmanovu, Şəkidən Hacı həkimi, Təbrizdən Nasirülhükəmanı sroçni teleqraf ilə dəvət edəcəyi gözlənilir. Əhval qorxuludur... Babildə idareyi-ürfiyyə elan edildi.

Kiyev - Dünən "Çəmənzəminli" öz otağında yorğana bürünmüş başında şəbküləh çarpayının üstündə bağdaş qurub yırgalana-yırgalana ("Səda"nın, "Molla Nəsrəddin"nin, Sabirin) sözlərindən iqtibas etdiyi hekayələrini qiraət edirdi. Qulaq asmaqdan ötrü təxminən doxsan minə kimi ziyalı cəm olmuşdu. Bunların əksəri professorlar idi. Kəsəti-izdihamdan otaq bir neçə yerindən çatlayıbdır. Dəllal Cəfərin dediyinə görə natiq günü-gündən üstə qoyacaq, çünki ağzı yaza gedir, özü də bu saat iyirmi dördündən çıxıb, iyirmi beşinə girir.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

İXTAR

İdarəmizə sifariş və kağız yollayan ağalara İxtar edirik ki, mürəsiləcatın ünvanını məhz Tiflis idareyi-"Molla Nəsrəddin" yazsınlar, heç bir ad fəmiyyə lazım deyil.

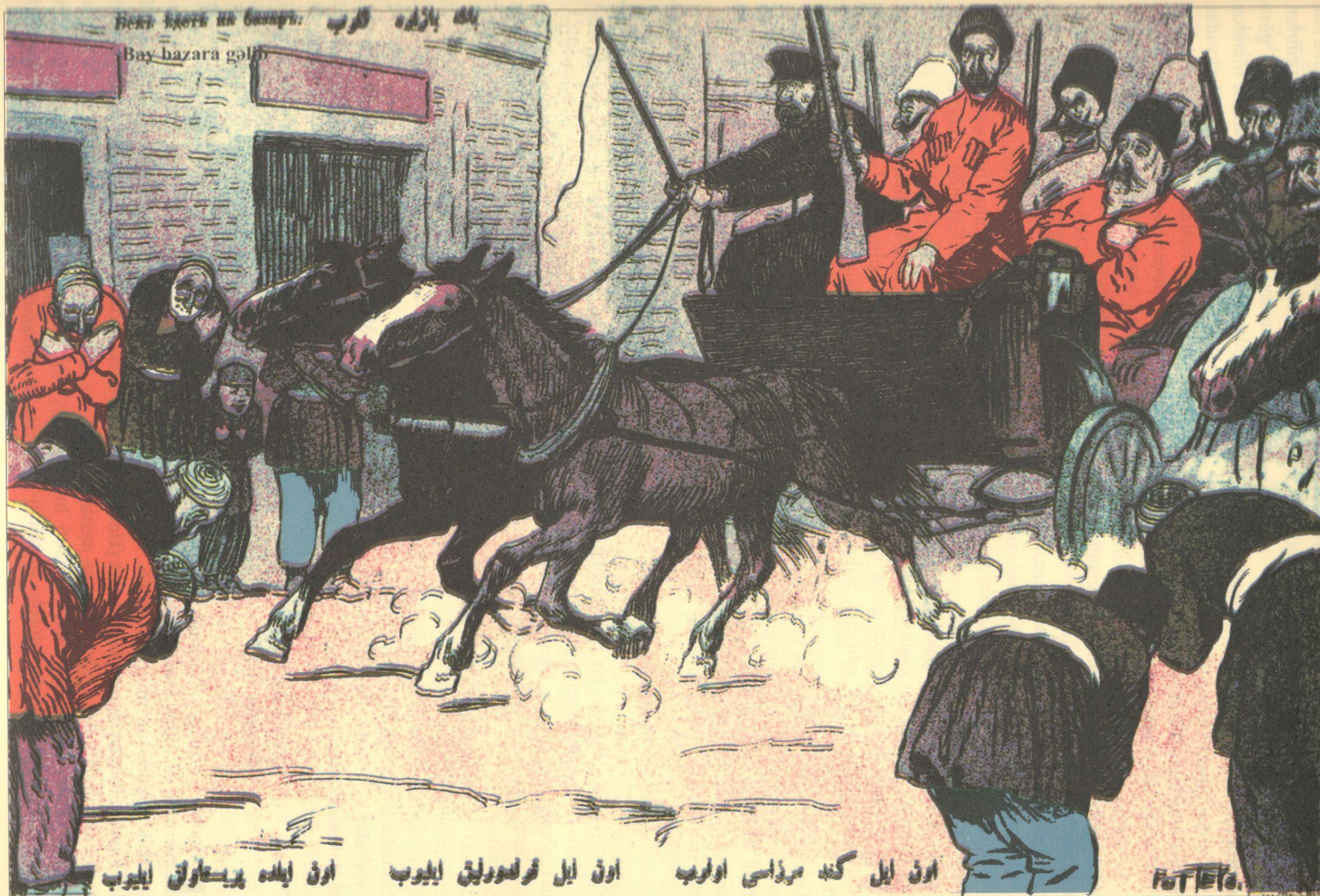
"ŞƏRQ"
MƏTBƏƏSİ KÖÇDÜ

Tiflisdə Voronsov küçəsində Boranbəyov karvansarasının qabağında təzə pasaj nömrə 9.

Mətbəəmizdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank, sçet, qəbz dəftərçələri, kitablar və qeyrə, həmçinin ştempellər. Sifarişlər naloj ilə qəbul olunur, zədatka göndərmək lazımdır.

Адрес: Тифлисъ:
Воронцовская 9 типография "Шаркъ"

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Десять летъ на базарѣ: **بازارده گلوب**

Bay bazara gəlir

اون ايله پريستاولق ايلوب

اون ايل قالدورلوق ايلوب

اون ايل کند ميرزاسی اولوب

RƏTTƏYƏ.

On il kənd mirzəsi olub. On il quldurluq eləyib. On il də pristavlıq eləyib.
Десять летъ былъ писаремъ, десять летъ разбойникомъ, десять летъ приставомъ.

ملائى ناسر الدين

№17 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 17

Litoq. S.Bixova.

Ay başına dönüm bu nə kələk idi mənə salıb öz yaxanızı çəkdiniz qırağa!
Къ греко-турецким отношениямъ

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

RAHİLƏ TƏSƏLLİ

"Bəsirət" nömrə 3

Qəm çəkmə əbəs, qüdrəti-yəzdan unudulmaz
 Şeytan var ikən həzrəti-sübhan unudulmaz
 Rahil dayı! Vallahi bu dövran unudulmaz
 Hər şey unudulsa, meyü canan unudulmaz
 Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz.
 Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Sanma yoxalır qüdrəti əbnayi-zamanın
 Rayətkeş olur hər yerə zövqi üqəlanın
 Keçməz iş bu əsrdə kizbi cühəlanın
 Fikr eyləmə məhv olsa da ismi ürfəfanın
 Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
 Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Aləmdə əgər qalmasa da rəhmü mürüvvət
 Məhkumi-xəyal olsa da əfkari-həqiqət

Dövlət ulağa, nemət itə olsa da qismət
 Heç bir kişidə olmasa da ar ilə qeyrət?
 Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
 Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Sən baxma bu bidinlərə get sahibi-din ol
 Aldanma hədis əhlinə sən əhli-yəqin ol
 Boşla işini, sənətini, guşənişin ol
 Dünya var ikən, get kişi yat dinc və əmin ol
 Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
 Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

İslamın əsası yıxılıb olsa da bərbad
 Bir kimsə əgər etməsə də onlara imdad
 Səncə vətənin bağına gər tiğini-şəddad
 Sən olma kişi, qapı-qapı gəzməyə mötəd
 Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
 Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Qəm çəkmə əgər cəhl evi olmuşsa dəbistan
Düşmüşsə ulağ payına əzhari-gülüstan
Gər yazsa da xırda şüəra min cürə dəstan
Hətta həq özü göndərə yüz min yerə Quran
Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Aləm dəyişib qüdrəti-qadir unudulsa
Cahil ucalıb arifü şair unudulsa
Qanun pozulub Sabirü Cabir unudulsa
Əlqissə, bütün batinü zahir unudulsa
Zatındakı ol şöleyi-ürfan unudulmaz
Asarın olan "Şərhi-Gülüstan" unudulmaz.

Tikançı

DİLİ TUTULUB

Göyçay şkolasında iki yüz şagirdin çoxu müsəlmandır. Bununla belə elmi-ilahi müəllimi ayda səkkiz manat on dörd şahı üç qəpik məvacib alır, yəni müsəlman uşaqlarına ayda səkkiz manat bir neçə qəpiklik dərs verir.

Bəzi külfətdə uşaqların biri gözüac olar: anası balalarına aş bişirib paylayanda bu gözüac uşaq hələ payını yeyib qurtarmamış elə hay deyir: ana, doymadım, genə mənə aş ver.

Göyçaylı Niyazi əfəndi şkolanın elmi-ilahi müəlliminin məvacibini az hesab eləyir, amma mənə qalsa heç bir şey deyil, məhz tamahkarlıqdır. Qarnı tox gözüaclıqdır, gözüttox qarnı aclıqdı. Çünki Göyçay elmi-ilahi müəlliminin məvacib payı özgə şkolaların elmi-ilahi müəllimlərinin payından artıqdır.

Götürək Qafqazın paytaxtı Tiflisi: burada gimnaziyada mollaya nə qədər məvacib verilir? Ayda altı manat otuz üç qəpik! Yəni Tiflisdə gimnaziyalarda oxuyan müsəlman cavanlarına ayda altı manatlıq müsəlman dərsi verilir.

Gedək Bakıya: burada "Zavedeniya" adlı qız gimnaziyasının müsəlman müəllimi mənim dostumdur: bunun adı cənab Zəkəriyyadır. On səkkiz il qulluq edir və ayda nə alır? Burada təhsil tapıb qurtaran bir müsəlman qızına bir gün dedim götür müsəlmanca bir kağız yaz. Götürdü qələmi və kağızın üstündə it ayaqlamış soğan kərdisi çəkdi. Soruşdum müəllimin ayda nə qədər məvacib aldı?

Cavab verdi: ayda beş manat. Dedim ürəyini sıxma, şükür elə, hələ yaxşısan.

Budur ki, rus millətlərində oxuyub qurtaran cavanlarımız axırda oxuyub yazmaq bilmirlər, çünki hər bir insanın xəlvə olub və sonra ölməyi də bu qanun üzrə əmələ gəlir. Görürsən ki, bir şəxs yaşayır, yaşayır və axırda əcəli tamam olur. Məraz də bir bəhanədir, həmin məraz bəhanəsini oxşatmaq olar cənab Zəkəriyyə kimi ayı beş manatlıq bir müəllimə ki, Allah tərəfindən təyin olunubdur əcəli tamam olan şəxsə ana dili öyrətsin. Əcəli müəllimi ayda beş manatlıq dərslərini deyəndən sonra görür ki, naxoşun dili tutulub. Həmin bu fəqərə əcəlin tamam olmasının əlamətidir ki, ərəbcə buna deyirlər "Fatihə", ermənicə də deyirlər "Mirrooo".

Necə ki, insan ölüb torpaq olur və bu torpaqdan ot, meyvə və çörək bitir və insanlar yeyir və insanlardan genə dübarə övlad törəyir və genə ölür və genə dirilir və belə-belə genə min-min illər keçir və genə əflak dolanır.

Habelə Göyçayda, Tiflisdə, Bakıda oxunan dilimiz: əcəl ki, tamam oldu, millətin dili yox olur, yəni tutulur, nə eybi var, müsəlman olmasın rus olsun, firəng olsun axırda genə hamı öləcək və bunların yerinə təzə millətlər dünyaya gələcəklər.

Budur təbiətin qanunu.

Molla Nəsrəddin

ELAN

Irəvanda kömürçü karvansarasının qabağında ucuz qiymətlər ilə hər gün axşam saat üçdən başlanaraq dərvişlər mərəkəsi mövqeyi-tamaşaya qoyulur. Ruslara, ermənilərə məccani biletlər verilir, arvadbazlıq və uşaqbazlıq bilməyənlər zəhmət çəkməsinlər. O sənətlərə sahib olanların məmnun

Tiflisdə politexnikumun binası qoyulan gün.

Въ день закладки здания политехнического института въ Тифлисе.

въ Тифлисѣ.

- Məşədi Zülfüqar! Bu camaat görəsən hara belə ağnıyıb gedir?

- Heç, hacı əmi, bu gün Nəftuluqda (baldexnik) deyirlər, nə deyirlər, onun binasını qoymağa gedirlər.

- Ay məşədi! Görəsən axirətə də inanırlar?!

*Bakı quberniyasında artist Mirinskinin millətə xidməti.
Похождения артиста Миринского в Баку и его районе.*

*Nökər - Ağa, nə alırsan?
- Heç soltan çini.
- Bəs bu çin nə çinidir?*

*- Bu da mirpənc yaranal çinidir.
- Bəs elədə bunu da al mənə!
- Xub istəyirsən götür.*

qalacaqlarını təmin edirik. Biletlər satılır "Soli" qəhvədə:

Müdiri-məsul: Sudda and verən, ölü yuyan, vird oxuyan, xanəndəlik və rövzəxanlıqda mahir dərviş Molla Feyzi.

Rejissor: Qırmızısaqqal sərqətari-beççəbazani-dərvişi-asimani.

ƏŞ'AR

Nömrədə Yetim Cücəyə cavab

(AL GƏLDİ)

*Bir para axmaq-uxmaq çünki qalıblar bika
Pəs indi neyləsinlər onunçun yazıllar aşar
Amma nə söyləyirlər bir bax nə söz, nə iqrar
"İranə mərhəbələr iranlılar sağ olsun".*

*Qafqazda yoxdur aya iranlıca dirayət?
Hər kəndə, şəhrə bir bax bir etgilən ziyarət
Eşşəkçilikdə varmı Uluxanlıtək vilayət?
İranlı olmasın qoy - uluxanlılar sağ olsun.*

*Bakı zavodlarında aya kim iş görərdi?
Dərd etmə nuri-çəşmim fərmayışın hədərdi
Hər kənddə yüz rəiyyət, hər bir bəyə nökdərdi
Bakıya lazım olsa dehqanlılar sağ olsun.*

*Dərviş, molla, seyyid, həm rövzəxan, rəmmal
Minlərcə Naxçıvanda hər şəhr bunca timsal
Şirvanı üstə qoysaq min şeyx cəmi-dərhal
İranlı olmasın qoy şirvanlılar sağ olsun.*

*Sən ki, sual edirsən pəs tasi kim qurardı
Kimlər fala baxardı, kim meymun oynadardı
Kim rövzəxan olardı, kim cinləri tutardı
Aləm nə tövr olardı iranlı olmasaydı.*

*Pəs guş ver əzizim mən söyləyim cavabı
Şahtəxti rövzəxanın varmı zəmində babı?
Tasiquan deyirsən - yoxdur sayı hesabı
Gəncə, Şəki, Rəvanda - gör Ordubad, Qanadı
Falə baxandı hər yan - cindar haydı-haydı
Şirvanlılar sağ olsun - iranlı olmasaydı
İranlı olmasaydı - imanlılar sağ olsun.*

*Bir mətləbim də qaldı iranlı satmaq üstə
Yüz il tamam yatmaq - namusu atmaq üstə
Qardaş, nə söyləyirsən - divanəsən ya xəstə?
Bax bir bizim diyarə - molla medalpərəstə*

*Xan ilə bəy də yekdil - cəm'ən tutubla dəstə
Hərrac, getdi millət! Hərrac üzün ağ olsun
Hərrac, üzün ağ olsun - iranlılar sağ olsun.*

İmza: Yesir cücə

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Səmərqənd - Hacı Mirzə Hüseyn şirniçi fürsət tapdıqca Əmir Teymur məscidinin kərpiclərini yadigarlıq üçün çıxardır, özünün də vücudu əlhəmdülillah sağ və səlamətdir.

Ərdəbil - Cümə günü məscid həyətinə əminül-üləma ilə Mirzə Ələkbər ağa ağdaşlı yabısı kimi əl-ələ qalxmışdılar. Şükürlər olsun ağalara heç bir şey olmadı. Amma mömin qardaşların qırx əllisinin baş gözləri parçalandı. Məsciddə asayiş bərpa edilib.

Qazalinski - Bu gün təcili qatar ilə "Din və məşəqqət" məcmuəsinin baş mühərriri buraya varid oldu. Köhnə tatarlar Şeytani-şakirə yubiley saxlamaq istəyirlər. Məclisin sədrliyinə Orenburqdan Qosin Donskoy çağırılacaqdır.

Aşqabad - Şəhərimizdə birinci dəfə türk dilində teatro göstərilib, səhnənin müəssisi, banisi olan mərhum Əsgər bəy Rzayevin qəbrini təmir etməkdən ötrü dünən maarifpərvərlərin təcili iclası vaqe oldu.

Odessa - Kafe şantanda mamedka şansanetka ilə Matçiş yəni mərhum Əbdüləhəd xan demişkən noqi verx havası oynayanda ayağı sürüşüb tərəsi üstə dəyib yerə. "Stifani" qəzetinin məlumatına görə kirvənin qabaq dişləri sınıb burnunu da xırtməkləri əzilib "pələş" olmuşdur. Səduddövlə bu faciəi-əşəfnakdan qayət dərəcədə qəmnaqdır. Şayiata görə intihar edəcək.

Buxara - Şəhrisəbzədən buraya sroçni teleqraf ilə xəbər verirlər ki, yerli baylar Çetin şər'ən günahı

olmamağa dair böyük işandan bir fitva almaq istəyirlər. Tapıldı bayın səyilə Daşkənd bayları da bunlar ilə birləşəcəyi zənn olunur. Bu barədə sabah vayenni molla ilə qaziyi-Gilan mübadileyi-əfkar edəcəklər.

Daşkənd – Arif xoca dünən hamama getdi.

Bakı - Xərrat Rahil Ömər Xəyyamın rübailərini tərcümə etməkdədir.

Kazan universitetində müsəlman tələbələrinin getdikcə artmağını

GÖSTƏRƏN BİR STATİSTİKA

1804-cü ildə bina olunan ili

İL	Hamı tələbə	Kazan müsəlmanı
Bina olunan ili	2000	-----
1824	2500	250
1844	3000	500
1864	3200	1000
1884	3500	1500
1904	3800	1700
1914	4000	5002
1934	15000	18000

XARİCİ XƏBƏRLƏR

Təbriz - Təbrizdə nəşr olunan "Cərideyi-islami" qəzetinin müdiri Ədibi-xəlvət cənabları xəlvətdə biədab çıxdığına görə işindən istefa verməyə məcbur oldu..

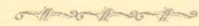
Ərdəbil - Əlhəmdülillah əmniyyət və asayiş bərqərarıdır. Bakıda Mirinski cənablarının qulaq kəsmək xəbəri bura varid olan kimi hökuməti-cəlilə azərbaycanlıların qafqazlılardan geri qalmaqqlarını isbat üçün əmr elədi, on üç nəfərin qulaqların bazarda divara mıxladılar. Tamaşa eliyənlər bir ağızdan "Yaşasın Təbrizin həzrət əşrəfi" dualarını göyə qavzadılar.

"Molla Nəsrəddin" - Doğrudan da yaşasın igirminci əsrin cəlladları...

POÇTA QUTUSU

Aşqabadda - "Qaraquş"a: Səni tanımadığımızı görə osmanlıdan evlənin sonra boşuyan millətpərəst barəsində yazdığın məqalə çap olunmadı.

Təzə şəhərdə - "Səmənd ata": Abunə dəftərində adını tapmadıq, düşdü səbətə.

Aşqabadda - "Palanduz"a: Yazırsan ki, gövr tökən Kərbəlayı bir də bir nəfər gecə hamama gedəndə sən onları uzaqdan görmüsən, bunun mənasını biz başa düşə bilmədik. Ancaq sənə məsləhət görürük ki, yazıçılıqdan əl çəkib gedəsən palanduzluğunun dalısınca və hər bir işdə həml bər səhhət edəsən, çünki niyyətin xalis olsa iman da kamil olar.

Bakıda - "Fələkzadə"yə: Yazırsan ki, Təzəpir məscidinin həyətindən keçirdim gördüm ki, üç nəfər arvad xəlayiqi bir tabutu zorlan qalxızib dayadılar divara və sonra arvadın biri üç dəfə tabutun altından keçib, bir az dayanıb nə oxudusa genə tabutu öpüb və yerə uzadıb çıxıb getdilər. İndi bunun mənasını bizdən soruşursan ki, yazıb səni başa salmaq. Biz hələlikdə bu məsələyə cavab verməyə cürət eyləyə bilmirik. Çünki çox çətin məsələdir, oxuculardan xahiş eyləyirik ki, hər kəs bu barədə bir şey bilir və ya eşidib, yazıb bizə məlum eləsin, biz də sonra fikrimizi deyərək.

Bakının Qala kəndindən yazılan şər sahibinə:

Şərlən yazırsan ki, bayramda qeyrətli cavanlar yığılıblar bir yerə, neyləyək, necə eyləyək mərc eyləyirlər ki, hər kəsin başında qoz sındırsalar on manat versinlər. Bu mərcə razı olan şəxs qoz ilə bərabər başını da sındıraraq dünya məşəqqətindən xilas eyləyirlər.

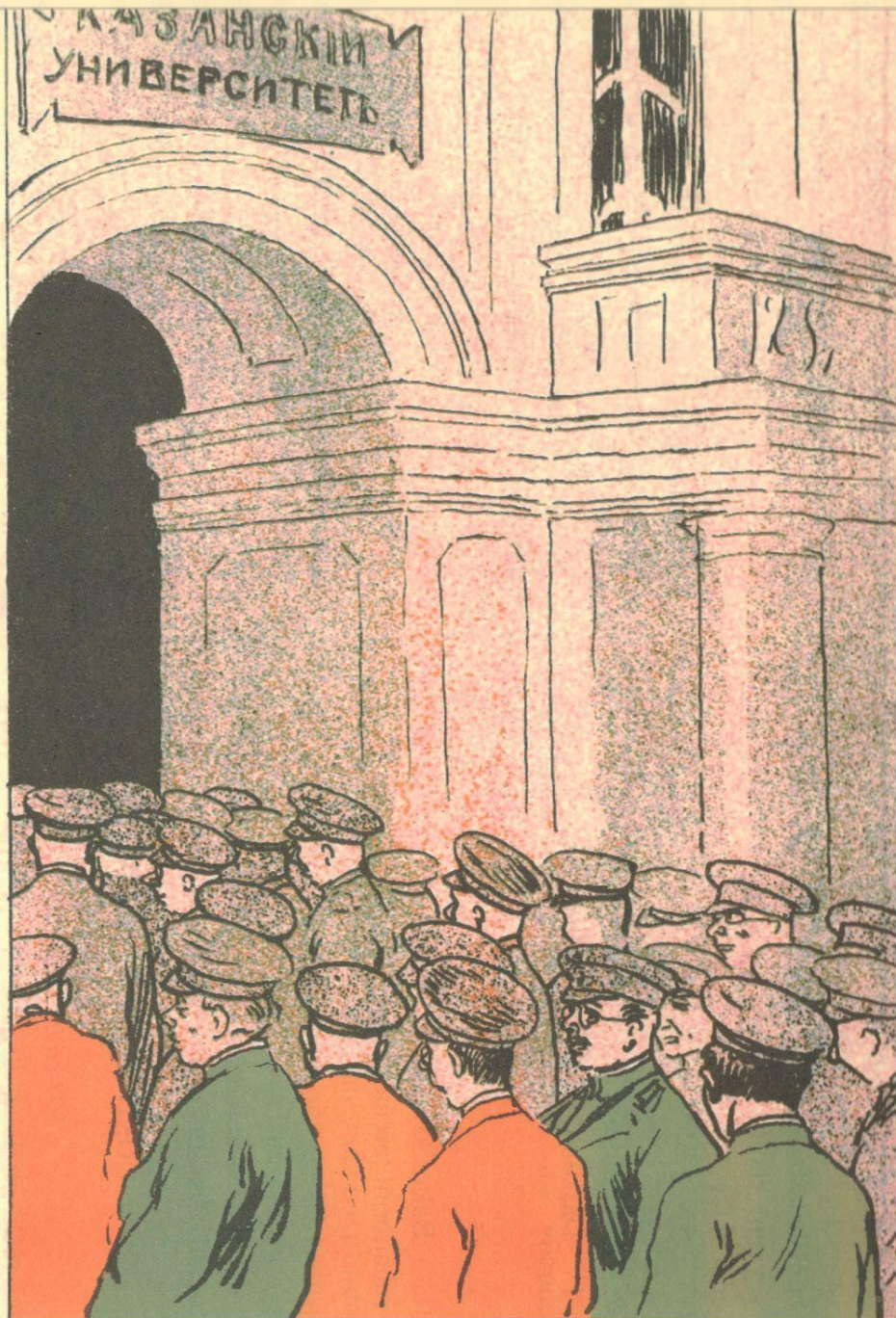
Mətləb gözəl mətləbdir. Amma nəsr ilə yazsaydın lap yaxşı anlaşıldı.

Müdür və baş mühərrir:

Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.

Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

ملاحضات

№18 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 k. № 18

Litoq. S.Bixova.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

GÜLMƏSİN

Gülməsin hərgiz cahanda ruyi-ürfan, gülməsin
 Çıxmasın şəmsi-təməddün, əhli-vicdan gülməsin.

Gülsün ol kəslər ki, dünyanı xərabistan sevir
 Hər nə var şeytan gülərsə gülsün, insan gülməsin.

Sonyalar gülsün açılısın qonçatək şirin ləbi
 Dərd içində qoy qala Fatma, Tükəzban gülməsin.

Elm, sənətlə gülərsə qonşular baxma ona
 Cəhd elə qardaş maariflə, müsəlman gülməsin.

Payimal olsa hüququ binəva dehقانların
 Olsun, olsun qoy çox olsun, ruyi-dehqan gülməsin.

Ey bizə fani cahanın dövlətindən dəm vuran
 İstəyirsən bizlərə cənnətdə qılman gülməsin.

Görsə bir məzlumu çahi-zillət içrə can verər
 Olmaz əsla zövqlə Molla Badımcın, gülməsin.

Qənbərqulu.

SOĞAN QURDU

Allahqulu kişi soğan əkməşdi. Bir gün bostana gəlir görür ki, soğana qurd düşüb yeyir, kişi məəttəl qalır, gedir qonşusu Pirquluya, İmamquluya, Vəliquluya məsləhət eləyir. Bunlar da gəlib soğanın qurduna baxıb bilmirlər nə eləsinlər. Bu əhvalatı kənddə hamı eşidir. Həsənqulu da Hüseynqulu da, Həzrətqulu, Abbasqulu, Cəfərqulu, Rzaqulu, Mehdiqulu, xülasə hər kəs soğanın qurduna baxırsa, bir çara tapa bilmir. Axırda Sarsaqqulu adında bir ağıllı kişi Allahquluya deyir ki, gərək dua yazıla. Gedirlər Molla Heydərqulunun yanına, bu mollaya Allah ömür versin. Bir dua yazır verir Allahquluya və deyir ki, gərək bostanın kənarında bir qarağac kölgəsində süfrə döşəyəsən, plov bişirəsən, bu duanı salasan düyünün içinə və düyünü qaynadıb süzəndən sonra həlimini tökəsən su arxına və soğanı yaxşıca suvarasan, bir günün içində soğanın cəmi qurdları tələf olub qurtarar.

Allah Molla Heydərqulunu səlamət eləsin. Allahqulu kişi molla deyən kimi qarağacın altında plov qazanı asır, söz yox ki, hamıdan qabaq Molla Heydərqulunu da çağırır və qonşulardan bir neçə adam da çağırır, Səfərqulunu çağırır, Nəcəfqulunu çağırır, Qədimqulunu çağırır, Səfiqulunu, Kərimqulunu, Cənnətqulunu, Tarqulunu, xülasə, bunlara bir yaxşıca qonaqlıq verir, hamı yeyib içib axşam vaxtı dağılıb gedir.

İnşallah qurdlar tələf olandan sonra Tiflisə bir kağız Məmədquluya, bir kağız da Əliquluya yazaram ki, bu əhvalatı qəzetə vursunlar.

İnşallah qurdlar gec-tezi tələf olub qurtaracaqlar.

İmza: Əzimətqulu

BİZƏ YAZIRLAR

Moskvadan - Ay biabırçı molla! Sənin işin-gücün qurtarıb özünü ələ salmısan. Bu nə Pyatıqorski əhvalatıdı götürüb yazırsan? Olmaya onu da istəyirsən açasan ki, bizim tacirlərimiz Qafqazda və Rusiyada nə işlərlə məşğuldurlar? Məsələn: Qafqazda gündüz axşama kimi əlində təsbəh alverə məşğul olan tacirlər elə ki, Moskva şəhərinə varid olurlar o dəqiqə gedirlər parikmaxirin yanına əvvəl boyunlarının dalını axırıncı moda ilə qırxdırırlar, ondan sonra gedirlər bu yan o yanda cavan uşaqlar ilə var-gəl eləməyə və onda ki, Qafqaz studentlərindən birisi rast gəldi və ondan soruşdu ki, bu cavan kimdir onunla gəzirsən? Cavab verir ki, bu böyük fabrikant oğludur. İstəyirəm bunun vasitəsilə atası ilə tanış olum ondan bir min tay mal alım. Yəqin Molla əmi! Bunu da demək istəyirdin yaxşı olubdur ki, deməmişən yoxsa lap biabırçılıq olacaq idi.

Səni qəlbədən sevən Xartaxurt bəy

"QƏSBİ" ELƏMƏK

Cənab Molla əmi! Zəmanə öylə bir zəmanədir ki, indi gərək hər bir iş

zəmanəyə müvafiq olsun. Necə ki, indi yemək, içmək, geymək və qeyriləri bu günün öz modasıdır, gərək yazıçılıq da öz modasında olsun. Bu da mənim kimi hər axmaq biqəmin işi deyil. Bu barədə nə qədər zəhmətlərdən sonra camaatın damarını tapıb ona görə də iş görəsən. Necə ki, məsələn, bizim artistlərdən birisi keçən günlərdə Üzeyir bəyin opera və operetkalarından "Ağlamaq və gülmək" adında bir məclis düzəldib, camaatın başını layiqincə qırxdı yola saldı. Eşitdiyimizə görə indi artistlər bir-birlərinə söz veriblər ki, hərə beqədri-qüvvə Üzeyir bəyin əsərlərindən bir tamaşa məclisi düzəldib camaatı tez-tez feyziyab buyursunlar. Gərək bu günlərdə mövqeyi-tamaşaya qoyulsun "Sızıldamaq ilə mızıldamaq" adında üç pərdədə bir tamaşa. Xülasə, artistlərin böylə ciddi-cəhd ilə işləməsi millət yolunda böyük bir xidmətdir. Allah təala tezliklə bunların cəzalarını versin. Amin deyən dillər lal olmasın, inşallah! Adə, nədən danışacaqdım, nə yerə gəlib çıxdım. Deyəsən taun naxoşluğunun adı məni də çaşdırıb, hərçənd şoqəribin adını eşidirik amma heç üzünü görmürük. Bəli, keçək mətləbə: Allah ölənlərinizə cansağlığı, qalanlarınıza rəhmət eləsin. Öylə ki, uşaqlıqda məktəbdə beş altı ilə zıqqına-zıqqına Quranı çıxdım. Bunu da qulluğuna ərz edim ki, mən hələ zirək uşaqlardan idim, yoxsa öylə uşaq var idi ki, on ildən ziyadə idi oxuyurdu, amma hələ Quranı çıxmamış idi. Molla, bəndəyə bir "Cameyi-Abbasi" kitab aldırdı. Bir müddət bu kitabın məddini oxuyub sonra mənasına şüru elədik. Bir gün dərsim bu yerdən idi: "Dər zəmini-səxt bövl kərdən cayız nist ki, bəlkə qəterati bövl bərgərdəd. Bə'd dər vəqti namaz cayi-qəsb, cameyi-qəsb nəbəşəd". Bu axırıncı sözlərin tərcüməsini molla bəndəyə böylə dedi: "Yəni namaz qılanda yerin və paltarın qəsbi olmasın". O vaxtdan bəri mənim ürəyimdə bu bir yekə düyün olmuşdu ki, pərvərdigara görəsən bu "qəsbi" kəlməsi nədir. Bəli, Allah atasına rəhmət eləsin, keçən il Şamaxıda qədirxum bayramında cənab Hacı Həbib axund be ləqəb-dəbi - bu sözün mənasını camaata qandırdı. Axundun mübarək ağzından çıxan sözlər: "Camaat, mən eşidirəm ki, bir neçə nəfər ağzıgöyçək atılıb düşürlər ki, gərək bu sünni-şie məsələsi ortalıqdan götürülsün. Amma bənim

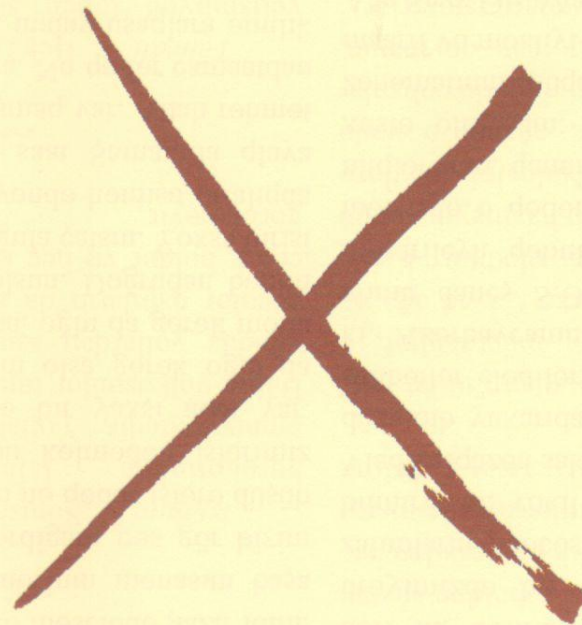
Student - Darülfünuna gedəcəyəm xərcim çatmır, lanəyə möhtacam.

Nəzir eləmişəm ki, piyadə Kərbəlaya gedim, pulum yoxdur.
Bizim canımız, malımız bu yolda qurbandır.

بزیم جانمز مالمز بو یولده قرباندر

POTTER.

əqidəmcə bu bir axmaq işdir. Çünki nə vaxt ki, Əli əleyhüssəlam ilə Ömər birləşdi, o vədə sünni şiə də birləşər. Çünki burada qəsbi məsələsi var. Yəni açığı belə ki, Ömər Əlinin təbərini oğurlayıb, başa düşün!" Həman gün bəndə də məsciddə hazır idim. O günü bən bu qəsbi kəlməsinin mənasını başa düşdüm və dedim ki, pərvərdigara pəs gör bizim millət bu qəsbi məsələsindən nə qədər işlərə düşüb və nə qədər hal-hazırda bu kəlmədən işlərimiz əngələ düşür. Bax bizlərdə bir yaxşı adət var. Məsələn, birinin atası həkim olsa gərək oğlu da həkim olsun. Atası molla olsa, oğlu da gərək molla olsun. Cindar olsa, cindar olsun. Doğrudan bənim zənnimcə gərək irsi-pədən oğula çatsın. Yoxsa birisi yandan çıxıb o işi qəsbi eləyəndə həmişə ortalıqda nığ-nığ olur. Necə ki, bu saat Şamaxıda qlava seçmək barəsində bərk dalaşmaq var. Allah rəhmət eləsin bizim mərhum qlavaya. Nə qədər camaatdan ötrü çalışdı-vuruşdu belə ki: malay uşaqlara əmilik elədi, tiryakilər üçün bir böyük ehsan edib öz evinin yanında bir sövməə qayıtdırır onların başlarını bir yerə cəm elədi ki, dağınıq olmasınlar. Amma Şamaxı əhli nəməkbəhəramlıq edib bunun yaxşılığını ölə kim unudub, yəni onun oğlunu yaddan çıxarıb qlavalıq yerini qəsbi edib bir özgəsinə verdilər. İndi bu işdən nə qədər dalaşmalar, vuruşmalar törəyir, Allah özü bilir. Bir tərəfdən nə bilim mərhumun oğlu deyirlər seçki zamanı səsin birini 5 manata, 10 manata almış. Nə bilim nə zəhmətlər çəkirmiş. Nə var, nə var bu kişi özünün irsi-pədən olan qlavalıq yerini tutmaq istəyir, hansı ki, elə şəriət ilə də, zakon ilə də gərək atasının mənəbəi oğluna çatsın. Hərçənd indi seçki olub, amma hər gün Şamaxıdan Badkubəyə gələn poçt Şamaxıdan yazılan danoslardan savay qubernator divanxanasına bir şey gətirmir. Xülasə çox başağrısı oldu və çox da fizulluq, ancaq bununla xətmə-kəlam etmək istəyirəm ki, bu qəsbi məsələsi bizim evimizi yıxıb, yoxsa indi biz nə bilim harada idik. Bizim geridə qalmağımızın ümdə səbəbi budur, Allah bəislərin cəzasın versin. İndi bu axıncı modadır işləyir, sən məsxərəyə qoyma!

Əz tərəfi-Səfeh şamaxlı

XIRIM-XIRDA XƏBƏRLƏR

Molla əmi! Yazıb cənabınıza məlum edirəm ki, biz təbrizlilər neçə aydan bəri ki, Tehranın intixab məsələsini eşidirdük, ürəyimizdə bir böyük dərd olmuşdu ki, bəzi zalımların pəncəsinin altında olmağa görə eyləyə bilmirik ki, vəkil seçək. Neçə gün bundan qabaq Vladıqafqazda sakin olan vətən cavanları bir məclis düzəldib yuxarıda yazılan mətləb xüsusunda uzun söhbətlər elədilər, axırda rəylər bunda qərar tutdu ki, Azərbaycanın sabiq vəkili həzrəti-möhtərəm alimü daneş S.Əlizadəni intixab etdilər. Ağayi-müşarileyh qəbul etməyib buyurdular ki, keçən məclisdə o qədər zəhmətə mütəhəmmil olub və nitqlər irad, qanunlar təşhih etmişəm ki, bəlküliyyə xəstə olmuşam. Ağayan, cavanan müəzzileyhin zəhmətinin müqabilində çox təşəkkür edib ağayi-maarif və məaliyi-adab, alimi-kamil, qəmxari-millət Ağə Şeyx Əli Ağə Rzazadəni intixab etdilər. Ağayi-müntəxib böyük bir nitqdən sonra ki, mənim təklifim nədir? Gərək millət yolunda nə tövr çalışsam və xidmətlər edəm? Təşəkkürdən sonra nitqini tamam etdi. Bəndə bu ağanı millət işində ali xəyalatına nail olmağı Allahdan istəyib və Hacı Molla İsmayıl axunddan iltimas etmişəm ki, müsəlman cənazəsini qəbristanda qoyub mərsiyə oxuyan vaxtda ona dua eləsin.

BÖYÜK ADAMLARIN TƏRCÜMEYİ-HALLARI

HACI MİRZƏ HƏSƏN AĞA

(Qabağı 16-cı nömrədə)

Ağanın zəifliyini nəzərə alan əmisi Hacı Mirzə Cavad ağa bu vaxtdan etibarən həman Talibiyyə mədrəsəsinə öz himayəsi altına aldı. Bundan sonra özünün kiçiklikdə nüfuz qazanmaq və əmisinin hazırdakı nüfuzunu saxlamaq niyyəti ilə bu möhtərəm ağa tələbələrini təslim etdi. Yəni cib səxavətindən Gəncənin, Qarabağın, Şəkinin və Qaradağın boynu nazik tələbələrinə qəmə, qədərə və dəyənək tədarükü görüb, zəif və yaramaz tələbələrini mədrəsədən kənar elədi. Bundan sonra hacı Səfərəli və Sadiqiyyə mədrəsələrinin

tələbələrinin daha ağzı sınıb təslim oldular. Zikr olunan Talibiyyə və Sadiqiyyə mədrəsələrinin arasında ittifaq düşən vuruşmaların birində ağa özü sərkərdəlik rolunu ifa etdiyi vaxtda bir namərdin dəyənəyi mübarək başına dəyib beyninə bir müxtəsər sədəmə varid oldu və bu cəhətdən ağanın qüvvəyi-ictihadı daha artdı. Belə ki, bu tarixdən heç kəsin, hətta dünya və axirət elmlərinin hamısına dara olan əmisinin də buna dərs verməyə qüdrəti olmadı.

İrənlilərin hamısına məlum olan "tütün-reji" məsələsi ortaya düşəndə tamam müctəhidlər, o cümlədən ağanın əmisi Hacı Mirzə Cavad ağa da çubuq və qəlyan çəkməyi haram elədilər. Kabla Mirzə Həsən ağa da öz kiçikliyində baxmayıb xalqın qabağına düşüb və şəriətə! Naləsini göylərə qalxızdı. Ravi rəvayət eylər ki, ağanın o vədə fəryadı Təbrizi elə əhatə eləmiş ki, indi də çobanlar Eynalı dağının dərələrindən: "ey vay qoymayın, İrana Firəngistan tənziməti qoymaq istəyirlər!" səsinə eşidirlər. Bu fəqərədən ağa İran dövlətinə də öz zərb və şəstini göstərdi və bu tarixdən xarici dövlətlər də İrandan tamah dişlərini çəktilər. İran bir gülistani-irəm oldu...

(Sonrası var)

Sərgərdan

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Məşqətə - Məşqətə kəndinin ən nüfuzlu alimlərindən olan M. cənablarının hökmilən camaat məscidə cəm olub ondan sonra cənab M. minbərə səvar olub taun barəsində uzun leksiya oxudu dedi: "Camaat, bizim çarəmiz odur ki, gecələr yetmiş dəfə qülhüvəllah oxuyub yatmaq və o möcüz məkan olan ocaqları və pirləri ziynətləndirən və Molla Ağamirzə cənablarına (həqiqətən bu molla cənabları plov təpəsindən aşandır) əmr edirəm ki, gecədə yeddi yüz dəfə ayətəlkürsi oxuyub kəndin ətrafına üfkürsün. Yəqinən ki, ondan sonra taun bizə yaxın gəlməz və Molla Ağamirzə cənabları oxuyan ayətəlkürsi səddi-İskəndər kimi qabağı kəsər. Amma gərək pul verəsiniz, bu da pulnan başa gələr".

Bilgah - Bura təcili teleqraflar belə xəbər verilir ki, Türkan kəndində taun müsəlləmə

hücum etmək istər. Bunu eşidən kimi camaat arvad-kəşi müsəlləh olub səngərlər bina etməyə məşğuldurlar. Bu günlərdə elani-hərb ehtimalı var, halət xəterlidir. Allah müvəffəq buyursun.

İsfahan - Səmsamüssəltənənin hökumətinin bərəkətindən İsfahanın ətrafı kəməli-əməniyyətdədir. Yollarda qurd qoyun ilə otlayır. Bütün yolkəsənlər tənbəh olunub, hər kəs gecə və gündüz yollardan asudə keçir. Kəndlərin əhalisi gecələr qapıların da açıq qoyub yatırlar, şəhərdə çörək boldur və heç kəsin çörəyə əbədən ehtiyacı görünməyir.

Tehran - Beş aylıq cürə və məvacibləri yetişməyən topçu sərbaz və soltanları böyük təntənə ilə Əlaüssəltənənin evində bəstə oturdular, heyəti-vüzərə rəməzanın yaxınlaşmağın nəzərə alandan sonra sərbaz və topçuların rəcəb, şəban aylarında oruc tutmağını qərar qoydular.

Bürucərd - Burada lordların hücumlarından kəməli-intizam ilə və mərdi-mərdanə geriyə qaçan jandarmalar heyəti-vüzəranın sonku qərarını eşidib həyəcana gəldilər və Tehrana aşağıdakı teleqrafi vurdular: "Biz jandarmalar indi altı aydır kişilər kimi lordların qabağından qaçmışıq və qaçmaqda ki müvəffəqiyyətlərimiz tamam aləmə məlumdur. Bir belə zəhmətlərdən sonra biz üç ay oruc tuta bilmərik, ya bizə bir çarə, ya da işimizdən istefa veririk".

Üç gündən sonra Tehrandan cavab gəldi ki, bu ayə rus əfsərlərinin idarəsində olan kazaklara və şvedlərin əlində olan jandarmalara şamil deyildir. Əlhəmdülillah şəhər və ətrafı əməniyyətdir. Lordların çal-çapından savay özgə bir zad yoxdur.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Fərraş - Gərək hökmən siz hamınız Hacı Əmir Nizami vəkil seçəsiniz.

ارک حەمدا سز هەموو کەس حاجی امیر نەقامی وکیل بچەسکەن

Ağaəli Şəriətmədar - Baba, zor ilə deyil ki, mən vəkil olmuram, məni seçməyin.
Müridləri - Ağa, sən gərək dünya və axirətdə bizə pişva olasan. Göydə Allah, yerdə sən.

ملائكة الدين

№19 Qiyməti 12 qəpik.

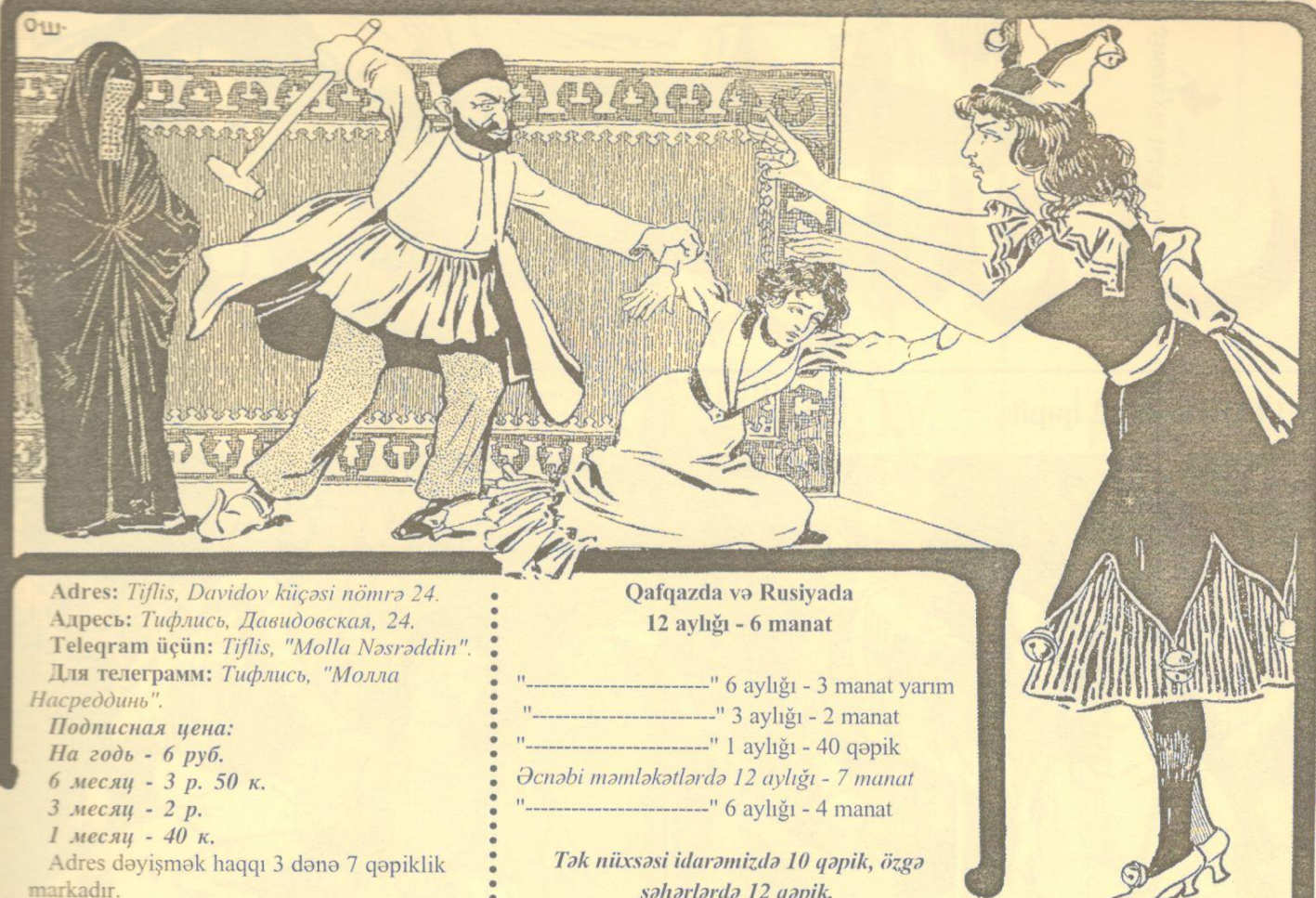
МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. №19

Litoq. S.Bixova.

Başları çirtilmişlər və həcəmət aldırılmışlar kənar olsunlar.

Ош.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Нəсрəддинъ".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

YAPONLAR

Oxucularımıza məlumdur ki, yapon milləti bir neçə il bundan irəli bu fikrə düşmüşdülər ki, müsəlman dinini qəbul eləsin və bu da məlumdur ki, Molla Əbdürrəşid İbrahimov getmişdi Yaponiya ki, yaponlara islam dinini tərif eləsin və bir neçə ildir ki, yaponlar fikirləşirdilər ki, islamı qəbul eləsinlər, ya eləməsinlər.

İndi eşidirik ki, Yaponiyanın baş vəziri cənab Niqoqağa Əbdürrəşid İbrahimova bu məzmununda kağız yazıb: vəzir yazır ki, biz hazırq islamı qəbul edək, amma bir şey qabağımızı kəsir. Cəmi millətlərin içində adət budur ki, kişilər evlənmək istəyəndə qız alırlar, amma eşidirik ki, müsəlman içində hər nə qədər məşədi var, hamısı evlənmək istəyəndə qız əvəzinə oğlan alırlar. Necə ki, Bakıda mart ayının 16-da bir molla müdərriş məktəb şagirdlərinin birisini istəyirmiş özünə övrət eləsin. Hərçənd bunun bir o qədər eybi yoxdur, amma biz

yaponlara politika mülahizəsincə çox zərəri var, çünki bizim millətimiz onsuz da azdır, qeyri hökumətlər qabağında durmağa bizə çox qoşun lazımdır. Əgər sizin adəti qəbul eləsək millətimiz getdikcə azalar. Amma gözüne döndüyüm Əbdürrəşid İbrahimov gör nə gözəl cavab verib. İbrahimov vəzirə yazıb ki, heç ürəyinizi sıxmayın, bizlərdə oğlan uşaqları almağın qabağında dörd arvad almaq da qoyulub ki, bu da heç bir millətdə yoxdur və əgər siğeyi-mutə eləmək istəsən, iki yüz arvad ala bilərsən.

Belə rəvayət eyləyirlər ki, Molla Əbdürrəşidin həmin cavabı Yaponiya vəzirini islama tərəf nəhayət həvəsləndirib, genə yaşasın islamın qeydinə qalan qeyrətli mollalarımız. Min yaşasın.

İmza: Çırtapırt

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Salyan - Salyanda təzə açılan progimnazianın mənfəətinə Bakıdan gəlmə operetta artistləri Zülxar bəyin "Əlli min yaşında heyvan" operettasını mövqeyi-tamaşaya qoydular. On səkkiz min manat cəm oldu.

Salyan - Salyanın məşhur fədaisi Molla Fırıldağ may ayının 25-də bazar başında progimnaziya barəsində bir öylə atəşin nitq söylədi ki, camaat həmin saat tiryaka sərf etdiyi pullarını bir gün tiryaka verməyib progimnazianın mənfəətinə verdilər. Bir gündə beş min on səkkiz manat pul cəm oldu. Yaşasın fədai Molla Fırıldağ.

Həmədan - Əsil rus rəiyyətlər ilə bədəl rus rəiyyətlərinin tacirbaşı seçmək xüsusunda ümumi iclasları oldu. İclas çox qiylü qal ilə keçdiyinə görə camaat məsləhət gördülər Təbrizə teleqraf edib Təbrizin teatr işlərində böyük xidmətlər göstərmiş və təzə tacirbaşının qardaşı olmaqla şərəfyab olan Ağayi-Mənsurüddövləni Həmədana çağırırlar. Çünki bu cənabın böyük himməti və iş bilməsi hamıya məlumdur. Camaat arasında asayiş bərqərarıdır.

Təbriz - İndiyə kimi üçcə dəfə vərşikəstə düşmüş və hər dəfə vərşikəstə düşəndən Hacı Mirzə Həsən ağanın evində bəstə oturan Hacı İsmayıl müdiri-tüccarın ticarət məhkəməsinə rəis olmasını camaat alqışlar arasında bayram elədilər.

Təbriz - İslamiyyə vaxtından bir sərrafa iyirmi beş min tümən borclu qalmış Hacı Mirzə Həsən müctəhid mülklərini oğlanlarının adına çevirib vərşikəstəlik elan elədi. Şayi ata görə müctəhid Ağa Qədim öz himayəti altında olan və indi ticarət məhkəməsi rəisi müdiri-tüccarın evinə bəstə girməyə hazırlaşır. Müdiri-tüccarın evində plov qazanları asılır.

Təbriz - Dünən genə dörd nəfər "Molla Nəsrəddin" jurnalı oxumaq ilə müttəhim olanların qulaqlarını divara mıxladılar.

Mazandaran - Burada intixab olunmuş beş nəfər vəkilin Tehrana getmək xərci iki yüz qırx tümən pulu şahzadə Rüknuddövlə öz cibindən verdi. Bunun əvəzində and içibdir ki, irticapərəstlərə bir aya kimi daha pul verməyəcək.

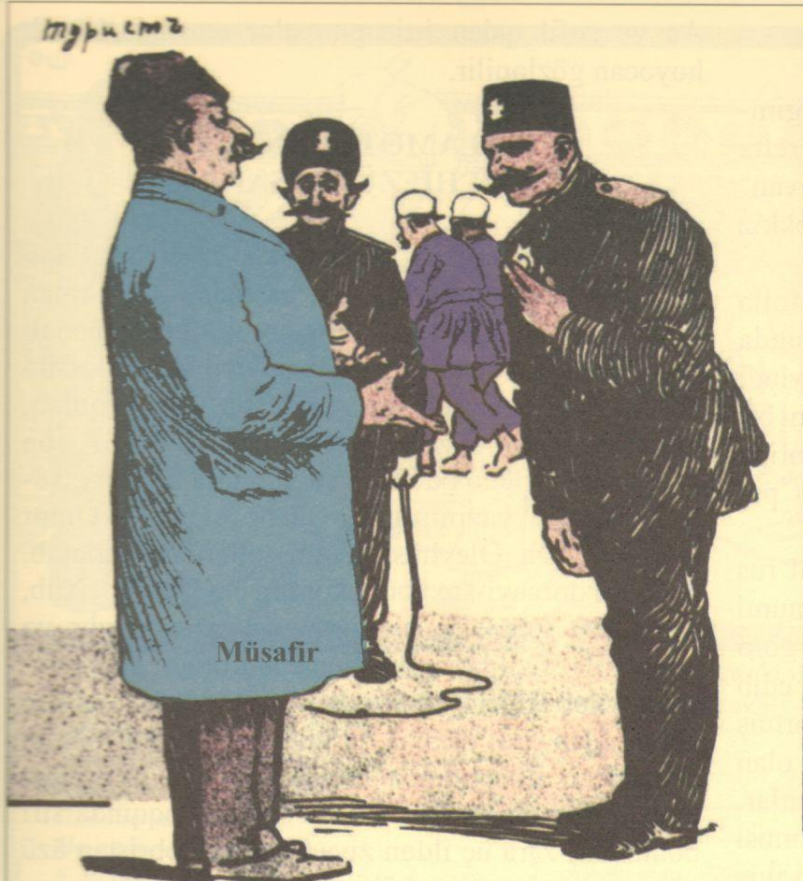
Ac və səfil qalan irticapərəstlər arasında böyük həyəcan gözlənilir.

SƏLAMƏTÜL-İNSAN Fİ HİFZÜL-LİSAN

A Molla əmi!.. Canım, gözüm, ömrüm!.. Sən özün bir yekə molla kişisən, başında bəyaz kətan əmmamə kuhi-Qaf kimi... üç çərək qırmızı hənəli saqqalın, əba, qəba, çubdəst, nələyin hamı təfsilə hacət yoxdur, sənə nə layiq bu cür üçqulaq, damdandüşmə sözləri yazıb arı yuvasına çöp uzadırsan?.. Genə bu iki sarılı yumurta nədir ki, 18-ci nömrədə yazmışan?.. Qəsbi eləmək, Ömər rəziullah, Əli Əleyhüssəlamın təbərini oğurlayıb, nə bilim dərcəyi-səxt bövl kərdən cayız nist... Xub, çox yaxşı tutaq ki, bu fərmayışləriniz haqdır və kitablarda yazılıbdır. Bəs bu necə iftiradır ki, xırım-xırda xəbərlərin axırında yazırsan ki, Molla İsmayıldan da iltimas eləmişəm ki, müsəlman cənazəsini qəbristanda qoyub mərsiyə oxuyanda evində dua eləsin. Bu isə o cənabın haqqında sırf böhtandır. Zira üç ildən ziyadədir ki, qəbristan üzü görməyib məscidin köhnə hücrələrini dükanının üstünə zontik qayıtdırır, başı elə məşğuldur ki, bir nəfər iranlı vəfat eləmişdi, səhər saat doqquzdən axşam saat dördə qədər cənazə qəbristanda qalıb, gəlib namazın qılmadı. Axırda qüssal Məhəmməd Hüseyn namazın qılıb basırdılar. Sabahısı günü onu hədələmişdi ki, sən nə üçün mənim yerimi qəsblədin? Ha indi Molla əmi sən də oldun mənə bura gələn yalançı osmanlı konsulu Helmi bəy ki, hilal əhmər adına hər biletdən üç manat ianə pulu alırdı. Xırda hökumət onun saxta haqqı fırladaqçı olduğunu duyub həbsə aldı. Genə həman nömrədə Kərbəlaye gedənin əksini çəkibsen, - o da haqdır. Lakin görək indi mülahizə edək ki, burada danişmənd, tacir, şagirdlər var acığına gəlir... odur ki, bir nəfəri həmin əksə baxıb ağzını açıb gözünü yumub... deyirdi. Qərəz Molla əmi özün heç, amma bizlərə yazığın gəlsin. Pul verib jurnal alıb oxuyuruq hər kəs görəndə əlimizdə səni babı, bizi kafir adlandırır. A hərif hamıdan qabaq qəzetə gələn kimi Bəhlul qəbristanı kəsən kimi kəsir dükanın qabağını ki, verin oxuya... Mən buranı yaxşı bilirəm ki, əgər Allah təaladan bizlərə bəla gəlməsə... amma Molla İsmayıl bizə nagehan bələdir... Lakin mənim bu fəvqimdə ərz olunan vəsiyyətlərimi can dil ilə qəbul edib bir para duzsuz, dadsız sözləri yazıb camaat arasına təfriqə salma, yoxsa... eşidib qalan-qulan abrunu da aparar. Çox füzulluq oldu bağışlayın.

Sizin müvəqqəti və miyanə rəfiqiniz

BALANURU

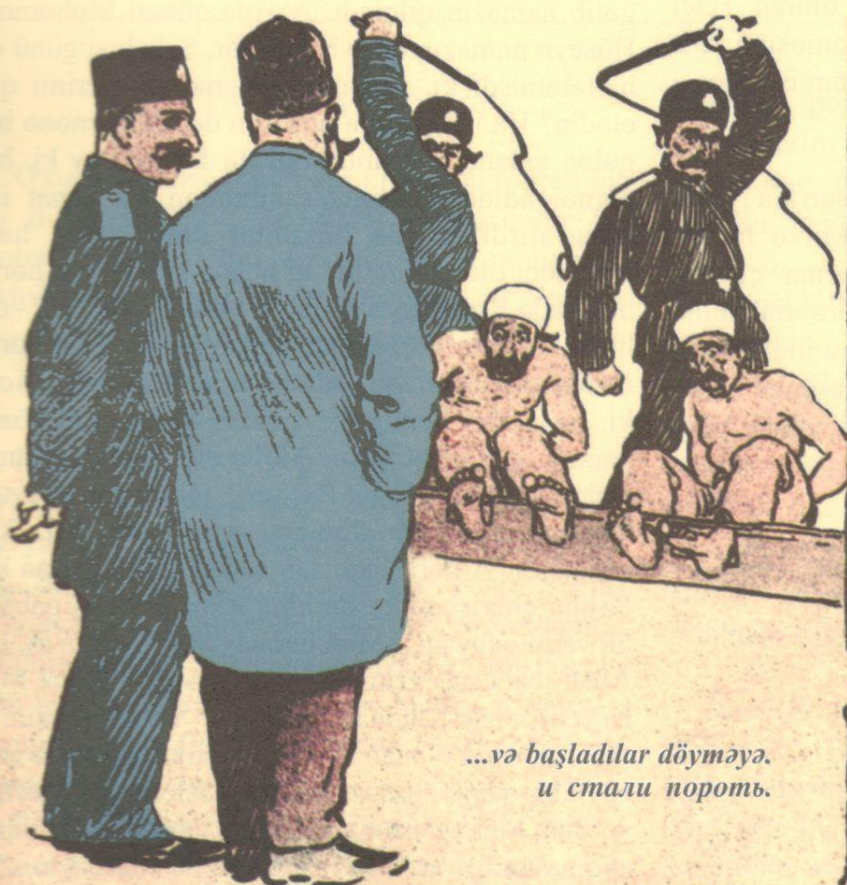

Müsafir

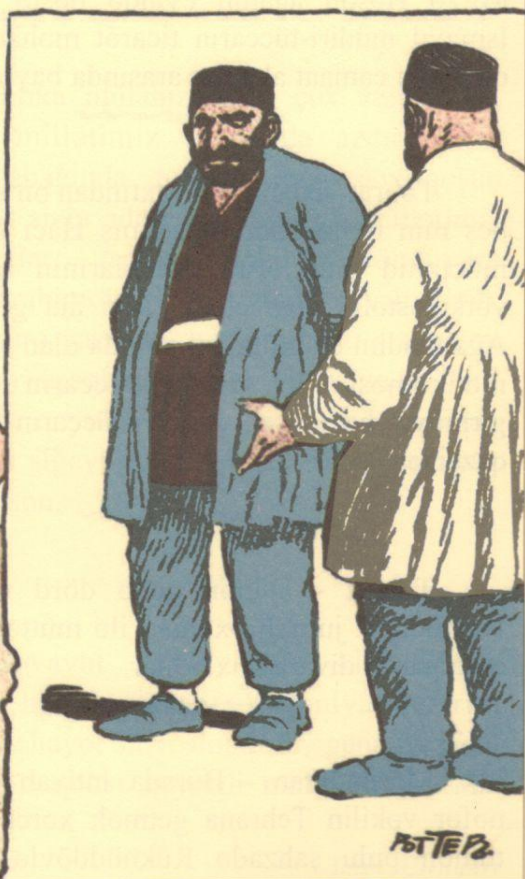
*Xan, mən istəyirəm görəəm nə tövr adam döyürsünüz?
Ханъ я хочу видеть, какъ вы бьете людей...*

*Küçədən iki nəfər fəqir tutub gətirdilər.
На улице поймали двухъ бедняковъ.*

*...və başladılar döyməyə.
и стали пороть.*

*- Məşədi, günlər qəribə uzanıb, yaxşı fəhlə işlətməlidir.
- Bəli, yayda fəhlə işlədəsən, payızda oruc tutasan.*

Canım bu pravilyayəş bizim evimizi yıxdı, hamı əsnaflar burdadı, söz verin onu biryollux çıxardağ.

Ağalar, dörd ildi bangın bacardıqca pişrəftinə çalışıb və tərəqqisinə səbəb olmuşam, indi xahiş eləyirəm icazə verəsiniz mən qulluqdan kənar olam.

Camaat - Yox, yox, aman günüdür, bizi baştaçıq qoyub getmə. Xahiş eləyirik qalasan və sənin məvacibini də beş yüz manat artırırıq.

TEHRANDAN BİZƏ YAZIRLAR

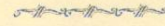
Çoxdandı ağayi-Qəvamüddövlə Tehran vəkili olmaqdan ötrü üç min tümən məxaric qoyub bəs niyə vəkil çıxmadı!

Cavab

Biz bildiyimiz yəqin o cənab həman üç min tümənin zəkatını Tehrandə divarlar dibində sərgərdan qalan mollalara vermiyib ona görə o

pulların təsiri olmayıbdır və məsələ təhtişşüə düşübdür. Çarası ancaq ikinci dəfə bir üç min tümən də çıxardıb, üç dəfə imamzada Zeydin başına dolandırısın və paylasın, bəlkə Allah qoysa və alına yazılmış olsa vəkil olar.

Bir də bu məsələni bizə yazan cənab Tehrandə genə vəkil olmaq barəsində çoxlu məxaric eyliyən Xoy imamcüməsindən soruşsaydı daha yaxşı olardı, çünki o möhtərəm vücudun bu bərelərdə təcrübəsi çox artıqdır.

FELYETON SƏYAHƏTNAMƏ

Təbriz kağızları

(Başı 15-ci nömrədə)

Mir Tağı Həriri mən görəndə mötəbər tacirlərdən idi. O zamanlar Allah cəmi ölənlərə rəhmət eləsin, tacir tayfasının İranda, xüsusən Təbrizdə böyük hörməti var idi. Hətta Hacı Mirzə Cavad ağa müctəhidin bərəkətindən hökumətlən baş-başa vurardılar. Ağa Mir Tağının sorağına düşüb "Xərozilər" timçəsinə tərəf getməyə başladım. Bazara yetişəndə gördüm ki, vurhavur, qoymahaqoymadır ki, vurçatdasın dünyanı götürüb, kor gözündən qorxar, keçəl də başından - mən də qorxuya düşdüm ki, görəsiz nə var hadiyi-ittifaq düşüb ki, camaat bir-birinə dəyib. Yaxına gedib soruşdum məlum oldu ki, bir nəfər adam bilməyə-bilməyə birdən bir intixab sözü danışib, həzrəti-əşrəfin hökmü ilə ağzını tikib küçələri dolandırırılar. Camaat da ona tamaşa eləməkdən ötrü dükan bazarı bağlayırlar, çün mənim başım kələkdə idi və vaxtım yox idi tamaşaya gedə bilmədim, müxtəsər Mir Tağı qədim mən gördüyüm vaxt olduğu yerə gedib soruşdum, dedilər ki, ağa indi burada olmayır. Dükanın xəbər aldım dedilər ki, ağa vəşikəstə düşüb sonra əyan olub? Dedilər: Qardaş! Sən çox xam adamsan və görünür ki, Təbrizə təzə gəlmişən? İqrar elədim ki, təzə gəlmişəm və xahiş elədim ki, başa salsınlar görək necə əyan olmaq olar. Mən təəccüblə

soruşdum ki, mən bildiyimə görə əyan olmaq çətin işlərdəndir, bəs ağa necə, əyan olub? Dedilər ki, bu cür əyan olmaq olar: əgər seyidsən bir az əmmaməni kiçildərsən, şalı belindən açarsan, donu çıxardıb jilet geyərsən, saqqalı yüngüllədərsən, başını maşın ilə vurdurarsan, danışanda məşrutəni söyləyərsən, məşrutəçilərə lənət oxursan və söhbətinin arasına həmişə etimaüddövlə məni belə çağırırmışdı, həzrət əşrəf belə fərmayış elədi, həzrət infiranon Fitilbörk və bu cür qəliz sözlərdən qatarsan olarsan əyan, daha bunun çətinliyi haradadır?..

Bu sözləri eşidəndə mən də "Molla Nəsrəddin" idarəsini böyüklətmək fikri eyləyən əyan olmaq fikrinə düşdüm. Amma çünki mən seyid deyildim ona görə saya adamın əyan olmağının yolunu soruşdum. Dedilər: Allaha şükür Təbrizdə nə çoxdu mehmanxana, bir fayton tap, amma belə elə ki, hamı bilsin ki, fayton sənin özünündür, min faytona ver özünü mehmanxanaların birinə və faytonu qapının qabağında saxlat. Mehmanxanada bir az araqdan, zaddan içərsən damaq üstünə gələndə çıxarsan eşiyə, düşərsən "Ekonomiya" mağazasının qabağına bir az gicələ-gicələ gəzərsən, fayton da dalınca gələr. Əgər bəxtin gətirsə nəzmiyyələrdən birinə rast gələrsən, səni döyə-döyə apararlar bəylərbəyi evinə, orada bir iki yüz ağac yeyərsən və iki yüz tümən cərimə verib icazənamə alıb çıxarsan, onda daha sənin əyanlığına heç İmam Cümənin də sözü ola bilməz.

(Sonrası var)

Sərgərdan

İDARƏYƏ GƏLƏN KAĞIZLAR

Bakıdan - Möhtərəm Molla əmi! Sizin 17-ci nömrə jurnalınızda etdiyiniz suala ki: Təzəpır məscidinin həyətindən keçirdim gördüm ki, üç nəfər övrət tabutu zor ilə qalxızib dayadılar divara və sonra arvadın biri üç dəfə tabutun altından keçib və bir az dayanıb nə oxudusa genə tabutu öpüb və yerə uzadıb çıxıb getdi. Bəndənin cavabı belədir: "Naxçıvan müctəhidinin təzə cəm etmiş Cameiddəvatin 13-cü səhifəsində belə yazılıbdır: hər övrəti ki, ərə gedəndən bir il sonra uşağı olmasa o övrət 3 dəfə tabutun altından keçib 3 həmd 7 qülhüvəllah oxuyub öz çilləsin kəsib, o tabutu öpüb getsin tamam 9 aydan sonra o övrətin uşağı olar, bişəkk və şübhə bu şərtilən ki, o tabutun üstündə heç olmasa 3 gündə bir dəfə əldə ölmüş adam qəbristanına gedə".

BATUMDAN MƏKTUB

Molla əmi! Dünən Batum əyan və əşrafi yığışib gəliblər mənim yanıma, başlayıblar səndən gilayə eləməyə. Məsələn, deyirlər ki, Molla əmi mağıl bundan qabaq hərdəm yadına salardı bizim xüsusumuzda gözəl-gözəl şerlər yazardı, amma indi bilmirəm Molla əmi bizdən niyə inciyib, ya bizdən nə xilafı-ədəb baş verib ki, heç bizim adımız illər uzununu jurnalda çəkilmir. Molla, bəyə güman eləyir ki, bizim şəhərimiz Bakıdan, Qubadan, Təbrizdən əskik şəhərdir və bizim Mollla Hacıbabalarımız, Hacı Mirzə Həsənlərimiz yoxdur!

Deyirsən bəs bizim şəhərdə məktəb açmaq istəyəndə və şəriətə deyənlərimiz yoxdur. Əlhəmdülillah Batum öz-özlüyündə gözəl yerdir, əhli də çox bərk müsəlmandır. Belə ki, hamımız əyanlı, əşrəfli, tacirli, kəsəbəli bu fəni dünyaya könül verməmişik. Bəzi şəhərlər kimi məktəb açmaq uşaqlarımızı məktəbə göndərmək fikrinə düşməmişik. Başımızı salıb aşağı günün yarısını

qəhvələrdə, o biri yarısını da hamamda başa veririk. Heç insafdır bizi lap yaddan çıxardasan. Bizim şəhərdə kifayət qədərincə məscid olduğu halda genə möhtərəm iranlı qardaşlarımız təzədən bir məscid salmaq fikrinə düşüblər. Əgərçi bəzi ağzıgöyçəklər istədilər həman məscidin yerində bir məktəb qayırınsınlar, amma qoymadıq və qoymarıq!

Molla, əmi doğrudan da kişilərin sözləri düzdür, gilayələr yerindədir. Hələ mətləbin dalısı çox uzundur və məktəbə yol verməyən möhtərəm cənabların adlarını inşallah gələcəkdə xidmətinizə ərz edəcəyəm. Hələlik xudahafiz, sizi istəyən

Miskin tələbə

POÇTA QUTUSU

Genə "Dastançı"ya cavab: şerlərinin nazimi "Heyvərə"yə: Şerlərin çox gözəl və qiymətli olduğuna yana dərc məsləhət bilməyib, idarədə yadigar saxladıq.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

"ŞƏRQ" MƏTBƏƏSİ KÖÇDÜ

Tiflisdə Voronsov küçəsində Baronbekov karvansarasının qabağında təzə pasaja, nömrə 9.

Адресъ: Тифлисъ, Воронцовская 9, типография "Шяркъ".

Исмаилу Гасанъ-заде

*Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12*

Müsləman taciri

Yunan taciri

Erməni taciri

Fırəng taciri

ملا نصر الدین

№20 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 20

استانبولده آيا صوفيا جامع شريفى.
İstanbulda Aya Sofya camei-şərif

پولیتیکا عالمیندە
Politika aləmindən

Litoq. S.Bixova.

- Niyə hürürsünüz? - Qorxuduruq.
- Bəs niyə quyruğunuzu buluyursunuz? - Qorxuruq.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

17-ci nömrədə!
 Yesir Cücəyə cavab

TUT GƏLDİ

Şərqi tutub sərəsər bu qövmi-namüsəlman
 Hər sinfi bir tərəfdə tutmuş özünə saman
 İnsan desəm xətdir bunlar deyildir insan
 Zənn etmə bir iranlı, osmanlıda içində
 Xivə, Krım, Buxara, əfqanlı da içində.

Qafqazlılar şərabə, iranlı bəngə məftun
 Qafqazda mütrüb oynar iranlıla da meymun
 Başqırd, hind əhli hər şeydə bundan üstün
 Bunlar deyildir ancaq kazanlı da içində
 Xivə, Krım, Buxara, əfqanlı da içində.

Fas əhli firqəbazsa, Misir əhli hoqqabazdır
 Osmanlılar naçaqsa, iranlılar nasazdır

Lap doğrusu bu millət qeyrətdən az-çox azdır
 Şirvanlı da içində salyanlı da içində
 Xivə, Krım, Buxara, əfqanlı da içində.

Təqsim qıl bu qövmi beş hissəyə bəradər
 Üç hissəsi inan ki dərviş, seyyid eylər
 İşan, axundu saysan yerdə nə qalsa göstər
 Şamü Büluc, Kəşmir, tehranlı da içində
 Xivə, Krım, Buxara, əfqanlı da içində.

Əlqissə, ey əzizim məndən sənə nəsihət
 İslamı bir çuvalə, yığ olsa əldə fürsət.
 Baxma nədir çuvalda öylə çuvala lənət
 Osmanlı da içində, iranlı da içində
 Xivə, Krım, Buxara, əfqanlı da içində

Cinani

ŞÜKÜR

Bir şey yadıma düşdü:

Keçən həftə müsəlman qəzetlərində yazılmışdı ki, İrəvan şəhərində bir möhtərəm və dövlətmənd şəxs vəfat edib. Mərhumun adını da yazmışdılar, amma mənim yadımda deyil. Yazmışdılar ki, İrəvan camaatının beli sındı, çünki mərhum çox şikəstənəfs bir adam idi. Yazmışdılar ki, İrəvan müsəlmanları üçün mərhumun ölməyi bir böyük bədbəxtçilikdir, o səbəbə ki, bu vücut çox səlamət və özgə ilə işi olmayan sakit bir vücut idi. Bir də yazılmışdı ki, mərhum millətin cibindən getdi, çünki mərhum dövlətli mülkədarlardan hesab olunardı və cibində həmişə çoxlu pulu olardı. Müxbir cənabları bu xəbəri yazandan sonra, axırda bunu yazmışdı ki, "İnna li lillahi və inna ileyhi raciun".

Həqiqət, bu xəbər cəmi müsəlman şəhərlərində xalq arasına bir vəlvələ saldı. Çox danışqlar oldu və genə olmaqdadır. Əvvəla danışılan sözlərin biri budur ki, hər bir millət arasında qəzet ki var, böyük bir şeydir. Qəzet olmasa, millət qabağa getməz, o səbəbə qabağa getməz ki, məsələn, qəzet olmasa, İrəvanda vəfat edən bir bəyin bu dünyayi-fanidən dünyayi-baqiyə getməyini kim biləcəkdi? Amma qəzetin bərəkətindən indi cəmi yer üzünün müsəlman qardaşları bilir ki, İrəvanda filan ayın filanında bir şikəstənəfs vücut Allahın rəhmətinə gedib. Bu xəbəri indi Qarğabazarda da oxudular, Danabaş kəndində də oxudular, Zərdabda da oxudular, Sabunçuda da, Palanqapanda da və Naxçıvanda da oxudular.

Qəzetin bir mənfəəti bu.

İkinci mənfəəti budur ki, indi Quba meydanında və Şeytanbazarda məşədi qardaşlar oxudular və bildilər ki, İrəvan müsəlmanlarının evləri küllü küfan oldu və belləri qırıldı. Çünki İrəvanda bir elə vücut vəfat edib ki, ömründə heç bir kəsə əziyyəti yetişməyib. Vəqien böyük bir qənimətdir. Özün olasan İrəvan mülkədarı, bəyzadə, dövlətli, müsəlman içində tərbiyə tapmış və müsəlman qardaşlara pislik eləmiş olmuyasan... vallahi ki, bu özü bir elə qənimətdir

ki, min dəfə şükür eləməlidir və necə ola bilərdi bir belə mərhumun adını qəzetə yazmamaq ki, cəmi mömin qardaşlar oxuyub xəbərdar olmasınlar. O qələmi vuran barmaqları qızıla tutmalıdır.

Bu qəzetin ikinci mənfəəti.

Üçüncü mənfəəti odur ki, əgər biz xoşbəxt millətin içində qəzet olmasaydı, indi Ağcabədi kəndində, Qurbağalı qəsəbəsində, Kürdəmir şəhərində və Danaqırt vilayətində hardan biləcəklərdi ki, İrəvanda bir dövlətmənd şəxs vəfat etmək ilə İrəvan müsəlmanlarını başıaçıq və yetim qoydu. İndi bu xəbəri Rusiya və erməni dövlətməndləri oxumuş olsa, öz-özlərinə deyəcək ki, vallah, bu müsəlman dövlətməndləri xoşbəxtidirlər. O səbəbə ki sağlıqlarında millət yolunda heç bir qəpik də ehsan eləməyiblər də, genə öləndə adları qəzetlərdə söylənəcək. Amma xaricilər axır bizim işlərdən xəbərdar deyillər. Onlar bunu bilmirlər ki nə qədər bizim içimizdə bəyzadə və xanzadə var, bunların yanında millət söhbəti düşəndə öskürmələri tutur və ciblərindən dəstmal çıxarıb basırlar ağızlarına və belə bəhanə ilə kənar olurlar. Odur ki, İranda vəfat edən ağaya şükür eləməlidir. Doğrudan, genə minlərcə şükür olsun. Şükür və genə şükür.

O ki qaldı bizim qəzetlərimiz - bunlarda da bijlik var. Bunlar belə-belə xəbərləri yazmaqda xəyalları İrəvan camaatına sataşmaqdır. Yəni ey irəvanlı qardaşlar, nə olardı ki, o mərhum öz sağlığında neçə-neçə kəndlərin birini millətin maarifi yolunda ehsan eliyə idi!

Hər kəs nə deyir desin, amma mən genə bunu deyirəm ki, minlərcə şükür etməlidir ki, bizim də qəzetlərimiz var, yoxsa olmasa idi kim biləcək idi ki, İrəvanda filan tarixdə filan ağayi-möhtərəm vəfat edib.

Min dəfə şükür.

Molla Nəsrəddin

Moskoviçi Qafqaz taciri Qafqazda skladnıda
 Наши благочестивые купцы на родине

Həmvilayəti Qafqaz studentı

Hamən tacir Moskovda
 همان تاجر موسقوود.
 Въ Москвѣ.

- Məşədi, bu oğlan kimdir?
- Fikrinə özgə bir şey gəlməsin, fabrikant oğludur. Bunun vasitəsilə istəyirəm fabrikanta yavuqlaşam.
- Машади кто такой этот мальчик?
- Не беспокойся это сын фабриканта я ухаживаю за ним дабы заслужиться у отца.

Qafqazda təzə yazıçılarımız

- Niyə parağını çıxardıb fəs qoyursan?

- Yazı yazmaq istəyirəm!

Müəllim - Bu uşağı niyə bura gətiribsan?

- Allah xatirəsi üçün bunu burada dümük ediniz qorxuram gedə Kürə düşə.

Въ Сальяхнахъ детей отдаютъ въ школу, потому что они оставаясь безъ надзора могутъ утanutъ въ Куре.

ƏŞAR

*Boylə getsə iş əgər, zində bəgor olmalıdır
Dəxi iqbalımızın gözləri kor olmalıdır
İş bilən şəxsə imdi nə qüsurlu olmalıdır
Köhnələr vaqif olun əhli-şüur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Əlinizdən gələ gər dinilə imanı satın
Götürün nizəyi-təkfiri bu qövmə uzatın
Məhv edib cümləsini, rahat asudə yatın
Tabei-şər'i-mübin mənəcə gəyur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Xəlvə olub şifətə bunlar kimi bir boşboğaza
Seyyidi, mollanı, dərvişi, qoyublar loğaza
Bunların hökmü verilsəydi əgər mənəcə gəyur
Bildirərdim ki, gərək şəxs nə cür olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Bilmirəm bunlara hüriyyəti-nisvan nə gərək?
Oxuyub elm edə təhsil müsəlman nə gərək?
Deyibən bir-birinə can, eşidə can nə gərək?
Şəxsi-müslim can üçün mərdi cəsur olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

*Babi-rəhmət açılıbdır ramazanlığa yetişir
Mollaya, seyvidə, dərvişə cavanlığa yetişir
Şükr lilləh ki dəmi-mərsiyəxanlıq yetişir
Pul verib mollaya möminlərə cür olmalıdır
Təzələrdən neçə yüz mərhələ dur olmalıdır.*

Dəli Şeytan

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Bir neçə nəfərin himmətilə Spaski küçədə Xəlilabad, Abbasabad, Əlipənəhabad hansı ki, məşhur qumarxanalardı qapadıldı və camaat yekdil və yekcəhətə oldular ki, bundan sonra bir nəfər gedib oralarda qumar oynamasın. Qumara verilən pulları versinlər cəmiyyəti-xeyriyyələrə və fəqir fəqəranın ehtiyacına və Kiyevdə oxuyan möhtac tələbələrə.

"Ümid" nəşriyyat şirkəti qərar qoyubdur ki, yədi-beyzadən qazandığı pula bir nəfər qabil müsəhhih saxlasın.

- Nikolayevski küçədə olan kütübxana sahibi Mir Abbas Mir Bağırzadə cənabları Qurana and içibdir ki, bundan sonra nə qədər İstanbuldan kitab gətirib satsa fiyyətini pozub həman cür artırır satmasını, indiyə kimi bir neçə dəfə qiymətini artırır satıbsa, indi peşiman olub tövbə eləyibdir.

TEHRAN MÜXBİRİMİZƏ

Yazıb sual edirsən ki, Tehranın məşhur şairi Arifin "ke eşq dər xətti-divanəgi süpəhdarəst" şerini yazdığına görə onu süpəhdarın dörd nəfər adamı küçənin ortasında niyə kətləkləyiblər? Qardaş, sən bu sualına biz cavab verə bilmərik, çünki sən və mənə kimə adamların nə hünəridir ki, süpəhdar kimi böyük adamın sözünü danışsın. Və Allah torpağı sənə süpəhdara ömr versin. Əbdülhəmid zamanında belə işlər az ittifaq düşməzdi. Məsələn, bir nəfər bilməyib "H" hərfini ağzına alsaydı həman saat o adamı asardılar. Çünki "h" hərfindən Həmid və hüriyyət kəlmələri çıxar. Bir də biz İranda intixab seçki məsələsini eşidəndə gülməyimiz gələrdi. Sən yazdığına bu mətləb bizi çox ümidvar etdi. Biz Arifin yerinə olsaydıq həqiqət surətdə o şeri belə yazardıq:

"Ze cəhl səri-xəti-divanəgan sipərdarəst"

Yəinki

"O cənabi süpəhdari-əzəm eyləyən iraniyani-biarəst"

BİLMƏDİM

*El dedi hər söz, inandım mən yalandır,
bilmədim!*

*Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır,
bilmədim:*

*Oylə bildim ki, atıb millət qədim adətləri
İçlərindən qovlayıbdırlar bütün bidətləri
Sındırıbdırlar tökübdil Kə'bəsindən bütələri
Düz yolu, haqqı tapıblar bu, gümandır, bilmədim!
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim!*

Öylə bildim eyləyibdir şia, sünni ittihad
Şeyx, müfti bir - idarə bir - yox iki dürlü ad
Din bir - məslək, düşüncə bir - siyasət, iqtisad
İşləyirlər bir - məsərrətlə fəğandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Dal-dala vermiş sanırdım cümlə ərbabi-qələm
Göstərilər millətin nöqsanları yekrayi-fəm
Mən düşünməkdə bu xülyalarla bi ikdari-qəm
Ümmətin qəlbi-cərihədari qandır, bilmədim.
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Məhv olubdur ortalıqdan zənn edirdim qərək
Göydəsi sağlamlanıbdır millətin yox bir mərəz
Bəlkə cəhlə, iftiraqə ittifaq olmuş əvəz
Köhnə yolda əksəriyyətlə dəvandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Arxalanmışdım xüsusən mən cavan şairlərə
Can verərlər deyirdim ali şerlərlə türklərə
Gördüm öylə şerlər heyfa ki, keçdim yerlərə
Əğləbi şair adında şarlatandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş həmandır, bilmədim.

Sırf ərbabi-təşairdən mürəkkəb bihünər
Bir taqım xudbin imişlər, xudfərib, azadəsər
Bir-birin sevməz, bəyənməz, tən edər, təqbih edər
Hər biri bir heç gün - bənlik, satandır, bilmədim
Dəyişilibdir öylə bildim iş, həmandır, bilmədim.

Hər kardandır bilmədim
- Gənci-nəhandır bilmədim
Köhnə cavandır bilmədim
- Keçmiş zamandır bilmədim
Həmrahinə-həmkarına
- Bir xəsmi-candır bilmədim.

Keyfsiz

İDARƏYƏ MƏKTUB:

Mən İstanbulda ikmali-təhsil edib Qafqaza
gəlmiş bir cavanam. Fikrim Qafqaz mətbuatında

qələm yürütmək və olduqca millətimə bu vasitə
ilə qulluq etməkdir. Amma bir şey ki, mənim
qabağımı kəsir, odur ki, mən istəyirəm özümə bir
osmanlı şivəsində təxəllüs tapam, tapa
bilməyirəm. Hər hansı ərəb kəlmələrinə rast
gəlirəmsə görürəm ki, hamısının sahibi var.
Məsələn, Cavid, Cahid, Hamid, Fəhmi, Səbri,
Rüşdi, Həqqi, Eyni, Tovfiq, Ziya və qeyrə... Ona
görə yüzümü Qafqaz maarifpərəstlərinə tutub
xahiş ediyorum ki, maarif naminə mənim üçün bir
təxəllüs tapıb "Molla Nəsrəddin" idarəsinin
vasitəsilə mənə məlum etsinlər ki, həqiqət
mənim artıq dərəcədə şad və məmnun olduğuma
bais olar.

İmza: Bir cavan

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Naxçıvan - Came məscidinin həyətinin
darışlığını məscidin qonşuları qeyrətli
müsəlmanlar nəzərdə tutub hər kəs öz həyatından
bir neçə sajn yer məscidə vəqf edir ki, məscidin
həyəti genişlənsin ta bəlkə məhərrəmdə qarqara
qayımağa və şaxsey getməyə geniş bir meydan
olsun.

Həmədan - Məşhur şair Baba Tahirin (qəbri
Həmədandadır) vəfatından üç yüz il keçmək
münasibətilə burada camaat böyük şənliklər
düzəldib (yubiley) etdilər və onun yadigarlığına
Marağa darülfünunun tibb şöbəsində on
stependiya qərar qoydular.

Naxçıvan - Xeyriyyə məktəbinin müdirinin
məvacibi az olduğuna görə məktəb komissiyası
onun zəhmətinin çoxluğunu nəzərdə tutub qərar
qoydu ki, bundan sonra ona kifayət qədərincə
məvacib versin, rəvayətə görə cənab müdir öz
teyyibi-nəfsi ilə komissiyanın bu qəraradına razı
olmayıb qabaqkı məvacibini də ki on manatdan
ibarət idi, məktəbə güzəşt edibdir. Yaşasın belə
qənitəb müdir hansı ki, hər il məhərrəmdə və
orucluqda dustaqlara da məccani mərsiyə oxuyar.

Müdir və baş mühərrir:

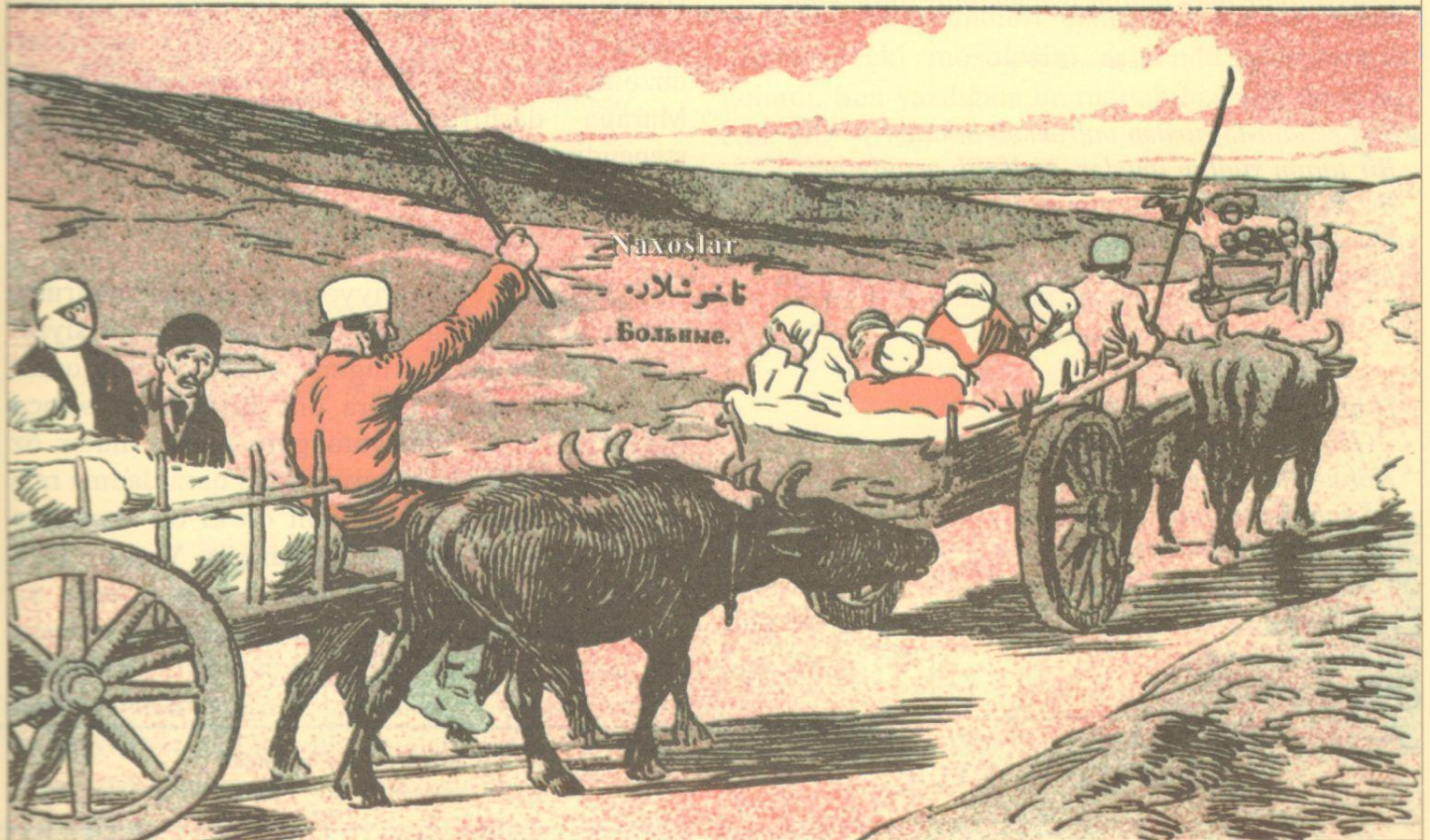
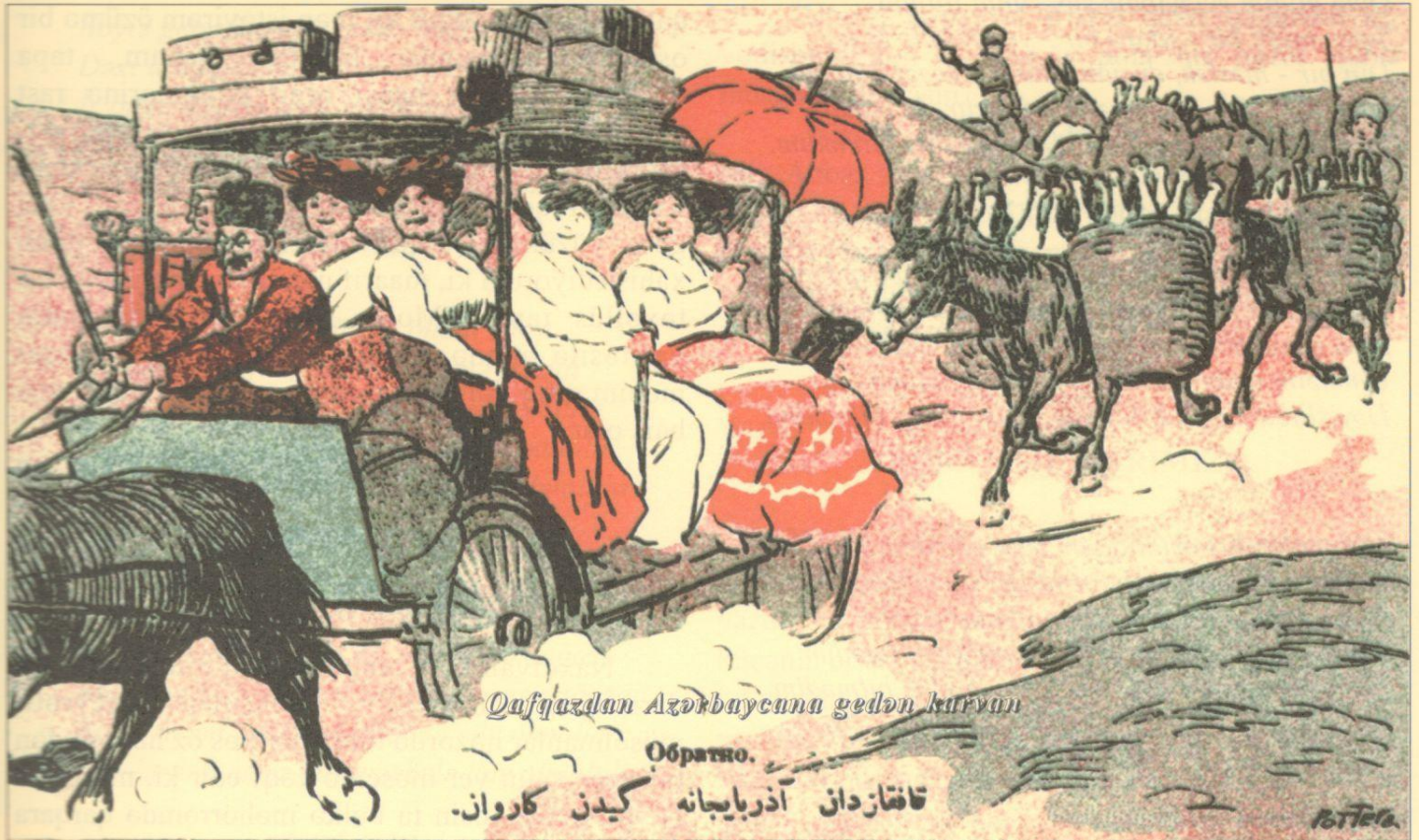
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.

Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Наси Şücaüddövlənin əsri-səadətində.

Счастливая эпоха в Азербайджане (в царствовании Гаджи Шуджауд-довле)

Azərbaycandan Qafqaza gələn karvan
Торговый карванъ изъ Персии въ Россию.

ملا فضل الدين

№21 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 21

Litoq. S.Bixova.

İki tamaşaxana

Два музея

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

20-ci nömrədə "Cinani"yə cavab

Çox eybculuq etmə məndən sənə vəsiyyə
 Sanma ki, millətində bilmərrə yoxdu qeyrət
 Osmanlılardan etmə bir bu qədər şikayət
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar yaqinən dünyada hər gözəldə.

Allahını sevərsən hər eybi eyb sanma
 İnsaf, müriüvvət elə çox sözlərə inanma
 Şam, Hələb, Yəmənli, vəhşisə də utanma
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar mühəqqəq dünyada hər gözəldə.

Tunis, Sudan, Cəzair əhlin birəlli tutma
 Hər bir yetənə yetmə, yetməyənə daş atma
 Xalqın yuma babalın, çox da sözü uzatma
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar müsəlləm dünyada hər gözəldə.

Gərçi Mərakeş əhli bir yerdə girə keçdi
 Molla Əzizi qovdu Molla Həfidi seçdi
 Getdi o da Parijdə cami-məhəbbət içdi
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar həmişə vazehdi hər gözəldə.

Tehranda gözləyirlər gərçi cülusi-şahı
 Təbrizli qurmuş amma bir başqa dəstgahı
 Yoxdur bu yerdə əsla heç bir kəsin günahı
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar yaqindir aləmdə hər gözəldə.

Hərçəndi çoxdu bizdə boş-boş ədavət etmək
 Hər bir işin dalınca laənşüür getmək
 Hər cövr, zülmə dözmək, hər bir cəfayə bitmək
 Kilki-qəza yazıbdır bu mətləbi əzəldə
 Bir eyb olar mühəqqəq dünyada hər gözəldə

Cüvəllağıbəy

RUHANİLƏR YIĞINCAĞI

İndi mən bu sözləri yazıram və bilmirəm ki, mənim bu sözlərimi oxuyan başa düşəcəkmi ki, nə yazıram və nə deyirəm, yəni başa düşməyəcək. Bunu hamı bilir ki, müsəlmanca oxumaq və qanmaq bir hünərdir. Əvvəla, o hürufat ilə ki, biz yazırıq, onu oxumaq çətin bir məsələdir. Bu barədə çox danışmışıq, hazır bu yazdığım "danışmışıq" kəlməsinin on beş nöqtəsinin biri artıq-əskik düşsə, oxumağı çətin olacaq, vay bizim halımıza, vay müəttiblərimizin gününə, heyf oxucularımızın gözlərinin işığına.

Hələ bu belə.

İndi qaldı o biri məsələ. O da Fətilbörkdə ruhanilərimizin yığıncaq məsələsidir ki, ordubadlıların və Padar camaatının göz dikdikləri məsələdir. Doğrusu indi biz bədbəxt müsəlmanların gələcəkdə xoşbəxt və bədbəxt olmağımız həmin bu məsələdən asılıdır. Əgər həmin Peterburq yığıncağında qərar qoydular ki, Bakı ruhanilərimizin məvacibini artırınsınlar, o vədə bizim gələcəkdə nəcətimizə genə bir ümid yolu var, əgər belə olmasa, dəxi evimiz yıxıldı. Həqiqət, bizim işlərimiz çox dalqabaq düşüb. Bax, Bakıdan vəkil seçib göndərdilər, amma bulara deyən oldumu ki, gedib orada nə danışsınlar və nə yolda çalışsınlar, heç bir bunu yada salan oldumu ki, Bakıda hər bir yazıq adamın yolu ki, qəzavətxanaya düşür, evinə qayıdan kimi deyir: "Arvad, iynə sap ver, cibimin dəşiklərini tikim". Hələ bunu görə-görə və bilə-bilə imam Quramşın həman məclisdə gör nə danışib: durub ayağa və bir odlu nitq də söyləyib ki, gərək bizim övrətlər ilə kişilərin hüququ bərabərləşsin, yəni kişilər küçəyə üzüağ çıxan kimi övrətlərimiz də üzüağ çıxınsınlar. Maşallah söz danışana, hələ bilmirəm bu nə vəkildir. İmam Quramşın kimdir, bu nə sözdü, hələ bilmirəm Topçibaşov cənabları nə səbəbə bu imama cavab verməyib.

Bir də eşitdim ki, Peterburq məclisində Qafqaz vəkilləri bu məsələni ortalığa qoyublar ki, müsəlman qızları doqquz yaşa çatandan sonra dəxi məktəbə qəbul olunmasınlar və oxuyurlarsa da məktəbdənkənar olsunlar. Bunun da səbəbi məlumdur. Çünki qız doqquza çatandan sonra dəxi naməhrəmdir və ərə getməli vaxtıdır. Hərçənd bu təklifə dovzanqurdular və bəkililər razı olmuyublar, amma qələt eləyirlər.

Bir də qaldı Maku xanlarının bir-birlərini qırmaq məsələsi və Bakıda Pyantkovski artistka xanıma on min manatlıq brilyant bağışlamaq məsələsi: bu məsələlər barəsində də Peterburqda ruhanilər yığıncağında danışq olunub amma hələ ki.

nəticəsi bizə məlum deyil. Bunu biləndən sonra gələcək nömrədə yazarıq.

Hələ ki, sizin sağlığını.

Molla Nəsrəddin

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Həmədan - Bu il xaxşax hasili gözəl olduğuna görə tiryakilər şadlıqlarından qəbristanda tulavurma oynayırlar.

Səlyan - Bura camaatının axır vaxtlarda tiryak çəkməyə meyilləri artdığına görə bu il cəmi Səlyan mahalında taxıl əvəzinə xaxşax əkilər. Tiryakın artıq dərəcədə bolluğu görsənir. Ona görə cəmi şərəbxorlar şərəbdən tövbə edib yekdil, yekcəhət tiryaki oldular.

Həmədan - İntixab məsələsi aralığa düşəndən Hacı Əmir Nizam dilənçi halına gətirdiyi rəiyyətlərinə 12 çuval tək şahı paylayıbdır.

HƏDİS

Bir gün Həzrət Musa Tura gedirdi. Gözü xariquladə bir heyvana sataşdı ki, hədsiz-hesabsız əzası var idi. Amma başı yox idi. Həzrət o heyvana yaxınlaşdıqda səs gəldi ki, ya Musa, indi ki zəhmət çəkib Tura gedirsən, Allah təaladan istigəse elə ki, mənə bir baş mərhəmət etsin... Qayıdış baş Musa genə həman heyvana rast gəldi, gördü ki, bir baş əvəzinə o heyvanın yeddi dənə qırxıq başı vardır. Bu işə nəhayət dərəcədə təəccüb edib sirrini Allah dərğahından soruşduqda cavab gəldi ki: "Ya Musa! Heç təəccüb etmə. Əgərçi bir baş əvəzinə o heyvana yeddi baş kəramət etdimsə də çünki hamısı qırxıqdır, qırxıq başı baş hesab eləmək olmaz".

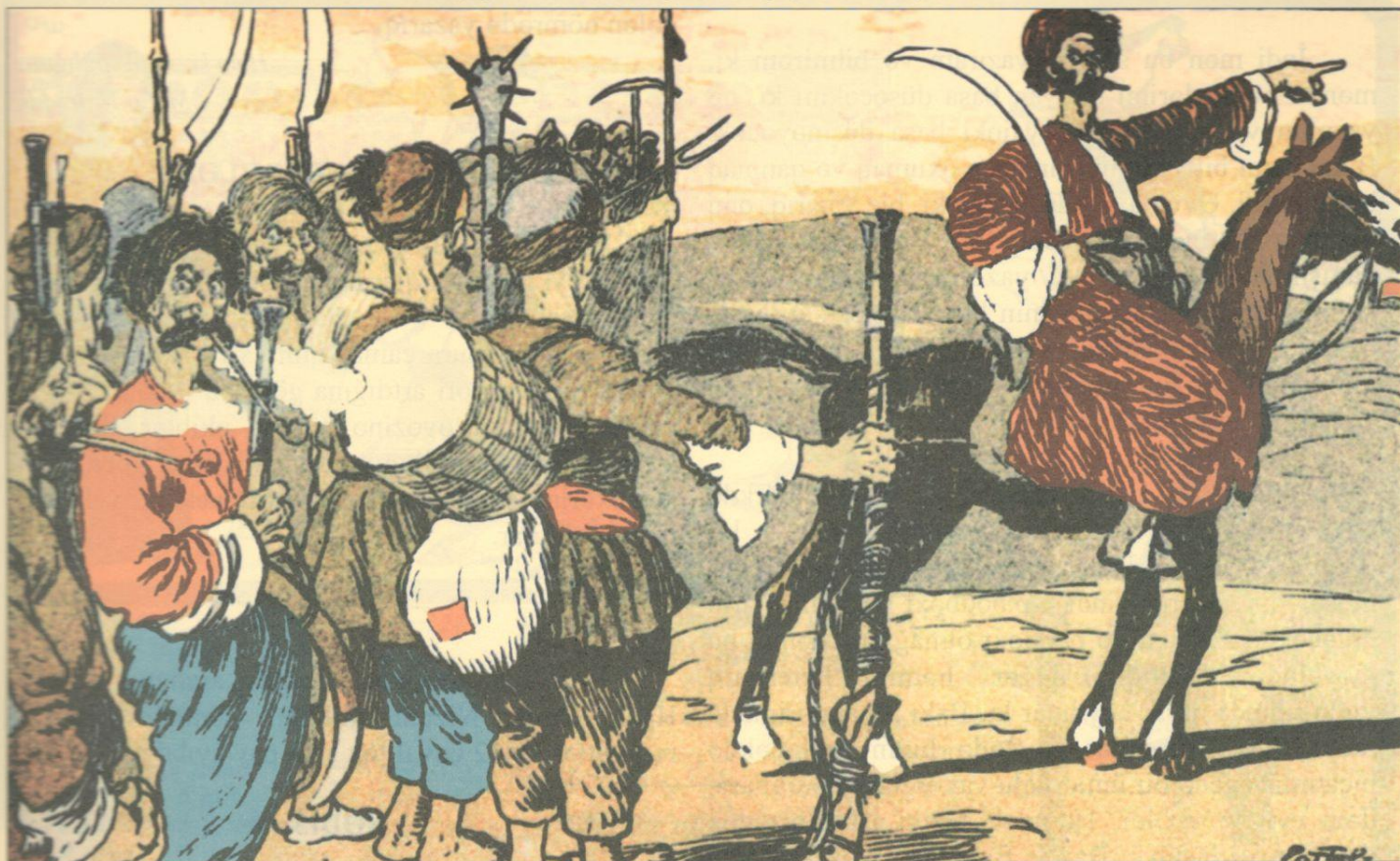
BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Dünən "Səfa" cəmiyyətinin sənət məktəbi açıldı. Rəsmi güşadda milyonlarca camaat hazır idi. Çoxlu yağlı-yaglı nitqlər söyləndi. Allah bu nitq sahiblərini Cənabəkənd camaatına çox görməsin.

Bakı milyonlərinin bir zırpısı Qurana and içibdir ki, qumara uduzduğu pullarını qaytarandan sonra dövlətinin yarısını millət yolunda xərc eləyib, zorba-zorba işlərə iqdam etsin.

- Bir neçə gün bundan əqdəm müsəlman səhnəsinin (Şalyapini) Bakı camaatından acıq eləyib Qafqaz məşələrində sakin olmağı özünə qərar verdi. Aldığımız xəbərlərə görə bu saat Qarabağdadır.

Şeyx Barazın məşhur bə Şeyx Divaneyi-Mosil.

Mən bu dılğır qoşunum ilə osmanlı hökumətini darmadağın edəcəyəm.

Ay pırt

Ədə qoyma gəldi...

Tiflisdə yaş yemiş tacirləri
Тифлисский фруктови́чикъ

— اقدم نه يابورسگز؟

- Əfəndim nə yapırsınız?
- Lüğət kitabı axtarıram ki, siz ilə danışa biləm.

- Bir neçə gün bundan əqdəm Bakı dupdatxanası Topçibaşov cənablarını ruhani məsələlərdən ötrü vəkil seçmək istəyirdilər. Amma çünki o məclisdə intelligentlərdən bir kəs yox idi, o səbəbə Topçibaşov cənabları acıq edib seçilməyə razı olmadı.

BALACA FELYETON

A biçarə Molla əmi! Doqquz ildir elə hey yazırsan ki, gərək müsəlman arvadlarının üzləri açıq ola və bu xüsusda bəzi dəlillər və bəzi ayələr ilə isbata çalışırsan. Dünyanı özünə müddəi edib öz batil sözündə möhkəm durmusan və hətta Qafqaz müftisi Hüseyn əfəndini də iğfal edib arvadların üzlərinin açıqlığına fitvalar verdirtmisən. Əcəba insaf dairəsindən kənara çıxmıyalım. Görək belə-belə fitvalara İran, Türkünstan, Osmanlıda olan axundlar və işanlar razıdırlarmı? Əbədə, odur ki, təkfir danələri yağış kimi hər tərəfdən başına yağmaqdadır. Ba həməyi-in genə utanmırsan yazırsan. Bircə bu bica və əhəmiyyətsiz məsələlərə razı olsa, sən kimi avamfərib axundlar, Molla Zəki Mollazadə cənabları olar. Əlhəmdülillah onu da ki, neçə illərdir Dərbənd, Quba şəhərindən əllameyi-fəhhamə Axund Molla Qəvam və Molla Hacı Baba axundlar kafir və laməzhəb hesab edib qovublar və indi məlum deyil ki, harada toxum çıtdıyır. Səbr elə səni də onun kimi ixraci-bələd edərlər. Oturubsan Tiflisdə heç bir zaddan xəbərin yoxdur. Buyur təşrif gətir Vladiqafqaza gör nə qiyamətdir. Türklər demişkən meşədə qurd az idi, birisi də gəmi ilə gəldi. Sənin şəmatətlərindən qurtarmamış bu yandan Saleh bəy Zöhrəbəyov çıxdı. Sən Allah gör götürüb "Təriq" qəzetində nə yazır? Sən Allah ağıla, kamala bax, götürüb yazır ki, müsəlman arvadlarına yüz açmaq şər'i-şərifdə caizdir, məhz mollalar qoymayırlar. Bu sözlərin bərəkətindəndir ki, bir cavan oğlan

bir tacir qızına aşiq olub, hər ikisi bir faytona əyləşib düz gedirlər Axund Molla İsmayıl axundun evinə və hər ikisi iqrar edirlər ki, bizim kəbinimizi kəs və Molla İsmayıl da bir az fikir edəndən sonra cavana deyir ki, get sabah gələrsən, kəsərəm. Cavan qayıdıb gedir qız qalır orda. Həmin saat qızın atasına xəbər göndərir ki, qızını yoldan çıxarıblar gəl vəkil ol qızın siğəsin əmisi oğluna oxuyum. Biçara qız gözlərinin yaşını abineysan kimi tökür ki, mən ölsəm də əmim oğluna getməyəm. İndi Saleh bəy bu mətləbi ünvan eləyib deyir ki, niyə görə gərək qız öz istədiyinə ərə gedə bilməsin?! Bundan əlavə bir nəfər Rübabə adlı qız da Təbrizdə qıç ağrısına giriftar olub, Təbriz hamamları natəmiz olduğuna görə bir nəfər rus kazağına qoşulub gəlibdir burada özünü müalicə etdirir. Dünən canına qurban olduğum Molla İsmayıl qəribənəvazlıq edib onun əyalətinə getmişdi...

Xülasə, Molla əmi! Səni and verirəm yunanların bahar buludu kimi yalandan guruldamağına, İran Sədr Əzəmi Əlaüssəltənənin qəlbindəki məxfi millət məhəbbətinə, Hacı İmamcümənin siyasət aləmində binəzir olduğuna, Şücaüddövlənin gecələr məşrutə haqqında gizli məclislərinə, Vladiqafqaz dükanlarında pərdə əvəzinə qəfəslərdən asılan əmmamə parçalarına, mənəm bu Həmədan keçə börkləri kimi uzun məktubumu sevgili "Kaşifül-həqayiq" jurnalınıza dərc ediniz! Sizə həqiqi müxlis

İtboğan Qasım

LƏTİFƏ

Bakıda çıxan "Məktəb" məcmuəsinin 12-ci nömrəsində bir belə lətifə oxuduq:

Bir dəfə bir çoban çöldə qoyunlarını otarırdı və axşama qədər Naxçıvan bəyləri kimi asudə vaxt keçirirdi. Bir gün bu çoban düzdə ağacın altında oturub müsəlman qardaşlar kimi şirin yuxuya getdi və yuxunun içində başını gah aşağı və gah yuxarı qaldırırdı, guya ki, orucağız hacı Həsən əmidir. Qoyunların içində olan bir qoç, çobanın aşağı, yuxarı başını oynatmasını görüb elə zənn etdi ki, çoban onu döyüşməyə çağırır. Ona görə də qızdı, acıqlandı və sonra Bakı qoçusu kimi dalı-dalı gedib özünü yığışdırdı və çobanın üstə hücum edib ona bir ləzzətli kəllə vurdu. Çoban şirin yuxudan sərasimə durub artıq dərəcədə qəzəbləndi və qoçu tutub bir quyuya tulladı. Bu halı gören qoyunlar İran rəiyyəti kimi sürü ilə gəlib quyuya tullandılar.

İDARƏYƏ MƏKTUB

Molla əmi! Siz elə yazırsız ki, müsəlmanlar tərəqqi eləməyirlər, təhsili-üluma rağib deyillər, hamıdan dalı qalıblar. İndi sizin bu əqidənizin əksi mülahizə olunur: məgər görmürsüz ki, bir yaya keçmir ki, müəllimlərimizdən beşinin, altısının yubileyi icra olunmasın. Keçmişlərdə bir 25 il tamam olduqca, yəni 25 illik, sonra 50 illik və ondan sonra 75 illik yubileylər icra olunurdular. İndi bizim müəllimlərimiz 25 illik yubileylərini etdikdən sonra hər beş ildə bir yubiley icra edirlər. Bunun səbəbi budur ki, beş il müddətində millətə və vətənə o qədər xidmətləri olur ki, uzaq müddət keçəndən sonra onları yığib yığışdırıb qəzetlərdə və jurnallarda vəsf və təhrir eləmək mümkün olmayır. Budu möhtərəm müəllimlərimizdən biri beş il bundan əvvəl 25 illik yubileyini icra etmişdi. İndi də 30 illik yubileyini icra edir. Hər tərəfdən müəllim yoldaşları o cənaba təbrik teleqramları göndərməkdədirlər. Əlbəttə, belə yubileylər boş-boşuna deyillər. Müəllimlərimizin millətin və

vətənin tərəqqisinə bais olmaqlarını bildirirlər. İndi deyəcəksiniz ki, bəs tərəqqi özü hamı, nə üçün gözə görünməyir? Bu bir söz deyil. Arvadlarımız, qızlarımız da gözə görünməyirlər. Bununla demək olmaz ki, arvadlarımız, qızlarımız yoxdurlar. Necə ki, arvadlarımız, qızlarımız pərdə dalındadırlar, ha elə də tərəqqimiz pərdə dalındadır və belə olduğu çox yaxşıdır və illa qeyri tayfalar görərlər gözləri dəyər və paxıllıq edib onu yox eləməyə çalışırlar. Qoy tərəqqimiz pərdə dalında qalsın. Ancaq müəllimlərimiz tez-tez gurultulu yubileylər icra etmək ilə tərəqqimizin varlığını bildirsinlər ta ki, dost şad və düşmən kor olsun.

İmza: Dilicanlı

ELAN

Yaxşı kəndlər, abad qalalar, cavan və gözəl qızlar və arvadlar ucuz və münasib qiymətə satıram. Hər kəs talib olsa aşağıdakı adresə rücu etsin.

Qoçan, Şahzadə Ədlüddövlə

POÇTA QUTUSU

"Gözüqırıq"a – Oruculuq barəsində yazdığım şerlər ki:

*Qızışdırar siyam ayı
Musurmanın həvasını
Təmamisi qalaylatlar
Qazanlar ilə tasını.*

Çap olunmadı. Çünki oruculuq barəsində məcmuəmizdə çox-çox yazılıbdır.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванкская ул. №12

Bakıda Əliyev qardaşlarının brilyant mağazası
Бриллиантовый магазинъ БР.Алиевыхъ въ Баку

Oynaşlarını təzələyənlər
Возобновление любовницъ

ملا فضل الدين

№ 22 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 k. № 22

Peterburqda ruhanilər yığıncağına dair

Litoq. S.Bixova.

Gətiricilər - Cənab vəzir! Təzə, yaxşı mallarımız var, alarsınız mı?

- Yox qardaşlar, sizin mallarınız indinin modası deyil, xərcimizə gəlməz.

- Хороший товар.

- О. Нет товар не модный, принять не можем.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
Teleqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

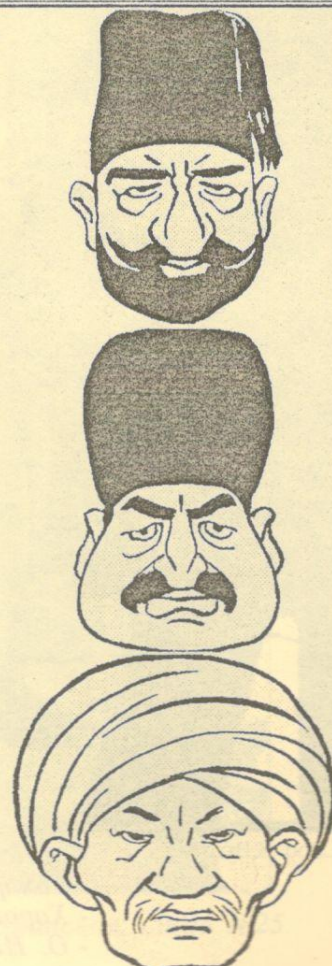
METRİK ŞƏHADƏTNAMƏSİ

Hər kəs dürüst statistika saxlaya və yaxşı diqqət ilə hesab eliyə görər ki, hər il Tiflisə Bakıdan, Gəncədən, Şəkidən, Şirvandan, İrəvandan, Qarabağdan və sair Qafqaz şəhərlərindən yüz minlərlə cibləri dolu müsəlman qardaşlar gəlib bir neçə gün eyş-işrətə məşğul olub sonra lat-lüt zəvvari-imam Riza qalıb.

Kimisi borclu bir növ kələk ilə əkilib, kimisi dəxi teleqraf ilə evindən pul gətirib düşdüyü mehmanxananın hesabını kəsib əli qoynunda, boynu çiyində çıxıb min həsrət ilə üz qoyur vətəninə və gedib üzüqoylu düşür böyrü üstə yat ki yatasan.

Bu müsəlman qardaşların Tiflisə səfərləri və bunların bu şəhərə şad gəlib qəmgin getməkləri neçə şəqqdən xali olmur, neçə səbəblər olur ki, bunları biixtiyar bu şəhərin səfərinə vadar və məcbur edir. Əgər bir parası şəfqət bacılarının ziyarətinə gəlirlərsə, bir hissəsi Ə.Ə. vurdurmağa və bəzi iraq dindən, məzhəbdən naxçıvanlılar kimi mülklərini "zemelni" banka zaloq qoymağa, bir çoxusu dəxi idareyi-ruhaniyyədən metrik şəhadətnaməsi çıxartmağa gəlirlər.

Məsələn, bir müsəlman qardaş ki, istəyir ya oğlunu, qızını yainki, qardaşını, bacısını rus şkolalarının birisinə qoysun labüd gərək onun metriki ola.

Yəni onun doğulmasına şəhadət oluna ki, filankəsin qızının bətnindən və filankəsin oğlunun sülbündən Axund Molla İmamverdi axundun kəsdiyi şər'i kəbinin mövcibi ilə filan tarixdə filan vücut dünyaya qədəm qoyubdur ki, özü əsil hələlzadə və nəslə dəxi böyük bir dudmanə mənsubdur. Çünki Rusiyada istər xristian olsun və ya qeyri xristian kəbinsiz və saxlamadan doğulan uşağı bic və atasız adlandırır onə metrik vermək şiddətli surətdə qadağandır.

Mən çox-çox adamlar ilə görüşürəm və soruşuram ki: filankəs! Nə əcəb, alverinizin şirin vaxtında və başınızın qarışıq vədəsində Tiflisə qədəmi-rəncə buyurubsunuz. Cavab verirlər ki, İdareyi-ruhaniyyədə işimiz var gəlmişik metrik çıxardağ. Və çox vaxt rastıma çıxan bir qərib şəxs görürsən utana-utana mənə dayandırır soruşur ki, "Qardaş! Sən Həzrət Abbas, sən Qərib İmam Riza, şeyxülislam idarəsi hardadır, onu mənə bir nişan ver!" Və çoxları dəxi gilayə edirlər ki: "Keçən il ərizə verib idareyi-ruhaniyyədən metrik istədim, vaxtında gəlib çıxmadı, uşağım dərindən qaldı. İndi labüd laəlac qalib işlərimi üst-üstə töküüb gəlmişəm ki, bəlkə başıma burada bir əlac eyləyim!"

Mən əvvəl elə müləhtizə edirdim ki, Allah eləməmiş idareyi-ruhaniyyədə müsəlman uşaqlarının oxumaqlarına o qədər əhəmiyyət verən olmur və bəlkə məhz bunu düşünürlər ki, ehyana bəlkə oğlanlar oxuyub əqidələri süst oldu və qızlar dəxi üzüaçıq gəzdi naməhrəmçilik oldu və ya xudanəkərdə idarə üzvlərinin arasında ədavət və nifaq olub sözləri bir-birləri ilə tutmur və ona görə bir-birinə zidd gedib xalqın rücuatını təxirə salırlar və metrikləri bir bu qədər yubadırlar və yainki metrik barəsində idarəyə gələn ərizələr, markaları səbəbinə qulluqçuların arasında fəvət olub yerlərinə yetişməyir ki, kifayət verilsin. Sonra gördüm ki, xeyr belə deyil, mən kişilərin haqqında sui-zənn edirmişəm. Məhz onlar düşünüblər ki, Qafqaz şəhərlərində kəsilən kəbinlərin çoxusu xilafı-şər' olub onda nə qızın və nə oğlanın rəyi və rızası gözlənilmir. Ona görə onlardan doğulan uşaqları bic hesab eləyib metrik şəhadətnaməsi verməkdə ehtiyatlı və diqqətli olurlar.

Və bir də böylə də ola bilər ki, necə ki, Təbrizdə məşrutə zamanı idareyi-bələdiyyə istəyirdi Tedadi-nüfus dəftəri düzəltsin. Yəni hər evin külfətini adbaad yazıb kötüyə salsın. Camaat oğlanlarının adlarını gizlətdilər ki, naməhrəmçilikdir. Niyə yad kişi mənə əyalımın, qızımın adını bilsin. Şayəd Qafqazda da belə işlər olub, indi idareyi-ruhaniyyəni işkalata salıblar. Yoxsa heç inanmalı deyil ki, o cür müqəddəs pak biriya idarədə metriklər səbəbsiz yubanıb camaat avara qalsın.

Pənəh aparıram Allaha, xalqın haqqında böhtan və iftira dəyənlərə...

Sarsaqqulu bəy

ƏŞ'AR

*Eyləyin Allah üçün sizlər həzər, qafqazlılar
Qorxuram dəysin sizə bir bəd nəzər, qafqazlılar.*

*Bu qədər cəmiyyət olmazdı ki, birdən aşdınız
İşkol-işkol söyləyib hey coşdunuz, hey daşdınız
Nəşriyyata baş qatıb qaynaşdınız qarcaşdınız
Gah qəzet, gah jurnala çulqaşdınız, uğraşdınız
Getsə bir müddət dəxi böylə əgər, qafqazlılar
Qorxuram dəysin sizə bir bəd nəzər, qafqazlılar.*

*Biz müsəlman bilmirəm hardan doluşduq
Qafqaza?*

*Fikir ver çarsu bazarda baqqala, həm bəzzaza
Baltasazə, misgərə, ahəngərə, qundaqsaza
Fikrimə sığmaz qələm istərsə tərifin yaza
Ay maşallah sizlərə əhli-hünər qafqazlılar
Qorxuram dəysin sizə bir bəd nəzər, qafqazlılar.*

*Bir payız zırnaçsız, bir pay meymun oynadan
Bir payız oğru tüləngi, bir payız əldən qapan
Bir payız cibgir, qoçu, bir pay molla, rövzəxan
Bir payız dərviş, ilançı, bir payız falabaxan
Əhsən, əhsən sizlərə ey bəxtəvər qafqazlılar
Qorxuram dəysin sizə bir bəd nəzər, qafqazlılar.*

*Qalayıb heç zad olaydı ta ki, bais nisgilə
Cümlə mayəhtac hazırda məhəl yox müşkülə
Gərçi dərdi-sər verən çox məsələ vardır hələ
Qorxmayın cəmin syezdiz həll edər, qafqazlılar
Dağdağan lazımdı yoxsa göz dəyər, qafqazlılar.*

Pıxq

Pah nə demişəm, adamın müştərisi genə bu
cür ürəkaçan ola, eyb eləməz.

- Bar para müştərilər lap adamın zəhləsin aparırlar: canım qiyməti
odur, əskigə vermirəm da...

Məşriqdəki müsəlman bacılar məğribdəki müsəlman bacıları ilə gərək bir səliqədə yaşasınlar ki, bəlkə ittihadı-müslimat əmələ gələ.

Панисламизмъ мусульманокъ

Qazan xanımları

Персидские мусульманки

İran xanımları

Роттер.

Oxumuş müsəlman qızı
(Əlində şəhadətnaməsi)

- Məşədi İmamqulu! Söz yox bu neçə ildə biçərə o qədər zəhmət və məşəqqət ki, çəkibdir gərək bir Firəngistana gedib dincin alsın.

Həman qız:
- Xanım haraya gedirsən?
- Gedirəm Kabla Tükəzban xalagilə mərsiyəyə.
- Kabla Fətullah! Deyirlər 27 şəbonda İran şahının tacını qoyandan sonra nəyibüssəltənə istefa verib Firəngistana gedəcək, doğrudurmu?

BAŞI ÇUVALDAN

Yəni necə "başı çuvaldan"?

Bizim Naxçıvan tərəfində hər bir şey, hər bir alış-veriş və haqq-hesab ki, orada bir qayda-qanun və nizam olmasa, ona deyərlər "başı çuvaldan".

Məsələn Şamaxıda usta Carinin qəzet alış-verişi. Dünyada biz çox mətləblər anladığ, amma usta Carinin jurnal hesablarını başa düşə bilmədik.

Bu məsələni biz məhz nümunə üçün yazırıq ki, oxucularımızı başa salaq.

Götürək bir özgə məsələni:

İranlıların təzkirə qorxusunu. Bu nədir? "Başı çuvaldan". Yəni necə başı çuvaldan? - yəni "Valyayi-paşa", yəni necə? Yəni nə bilirsən elə.

İndi məsələni Əhməd şah İrana padşah oldu və bundan sonra neçə-neçə padşahlar təxtə əyləşəcəklər, amma genə bir nəfər adam tapılmayacaq ki, təzkirə işlərindən baş açsın.

Allah bu qurqunu qurana min rəhmət eləsin, amma doğrudan da kişidə baş varmış ha, Edisona əlli peryod verirmiş. Allah bəlsin evini yıxsın, Allah minlərcə rəhmət eləsin.

Deyirsən genə timsal gətirim: götürək məsələni, Bakıdan kəbin və talaq bazarını. Bu nədir: başı çuvaldan? Necə yəni başı çuvaldan? Yəni talanı kisə, taraci-cib, yəni təzkirə bazarı, yəni vur çatdasın.

Amma dünyada qaranlığın da bir özgə hüsnü var: hər nə eləyirsən heç kəs görmür.

Allah genə islam aləminə bərəkət versin.

Əz tərəfi-imza Mozalan

DƏYƏNƏK

Mədən sularında

Dün dedim bir bakılı milyonera

Nə olar bir dana jurnal alsan?

Dedi: "Bəs qızlara nə xərc eləyim?

Bu Yesentukdu hələ sən kalsan".

Qələndərqulu

"MOLLA NƏSRƏDDİN"İN
HİKMƏTLİ SÖZLƏRİ

Çirkin arvad evi gözəl saxlar, amma gözəl arvadın evi çirkli olar.

Naqafil qonaq arvadın payını yeyər, iti də ac qoyar.

İstəkli arvad çox döyülər.

Cahıl arvad alanda qoca arvadını boşama, qoy cahıla gözetçi olsun.

Arvadı döyəndə görək elə döyəsən ki, başmaqlarını qoyub ayaqyalın qaça küçəyə.

Arvad bir az köhnələndə anama-bacıma oxşayır.

Əsil gözəl odur ki: ağıl ola bir az nazik, topuxları yoğun, boyu nə qədər, eni də o qədər.

Yazı bilən arvaddan qaç.

Həyalı arvad ölən günə kimi ərinin üzünə gülməz.

VLADİQAFQAZDAN

Molla əmi! Biz qafqazlılar səndən artıq incimişik. Ay kişi, Şeyx Fəzlullahdan əl çəkdin, Hacı Babadan əl çəkdin, amma Molla İsmayıldan əl çəkmirsən, kor tutduğun buraxmayan kimi sən də onu tutub buraxmırsan. Molla İsmayıl bir çox müqəddəs mömin pəhrizkar kişidir. On ildir ki, Qafqazda molladır. Bir talaq da oxumayıb. Çünki burada iki adil adam tapmayıb ki, onların hüsurunda talaq oxusun. İttifaq düşəndə həmişə göndərir Gəncədə oxuyurlar.

Hərgah soruşsan bəs niyə bu biədalət kişilərin pullarını qovrulmuş noxud kimi tökür cibinə? O əlahiddə mətləbdir. Pulda ədalət şərt deyil. Pul puldur, istər ağ olsun, istər qara olsun, istər kağız olsun. Pul ancaq xərc etməkdən ötrü xəlf olunub.

Bir də sən belə xəyal edirsən ki, Molla İsmayıl qazixanəni baqqal dükənə eləyib. Məsələn tarazıda iki girvənkə giləs çəkilən halda bir nəfər əlində kağız girsə dükanə ki, axund, bu kağıza peçat bas, ala bu da bir manat, o saat manatı alıb peçatı basır, sonra da giləsini çəkir. Burda bir eyib yoxdur, nə olar ev olmasın dükan olsun, kişi həm kəsb edir, həm də qulluğunu yerinə yetirir.

Vağvağı

İDARƏYƏ MƏKTUB

Ay Molla əmi! Səni and verirəm Allaha bu xalqın yaxasından əl çək, atam, əl çək, qardaşım, əl çək, bu camaatdan nə istəyirsən? Nə veribsen ala bilmirsən? Yəinki müfəttiş tikiblər ki, xalqın eyiblərini yazasan? Axır sənin nəyinə gərəkdir Zəyəmdə Yuxarı Ayıblı ruhanisi bir iranlı Mirzə Xəlili babı adlandırdı, arvadını hökmən əlindən aldı? Bir iki yüz manat da pulunu aldı. Belə çox yaxşı elədi, əlinin içindən gəldi, ağzını dinc qoysun. Onun nə işidi axund sözü danışır. Hər kəs molla sözü ağzına alsa cəzası budur ki, bəlkə özgülərə də ibrət olsun.

Yoxsa hər yetən ağzını Allah yoluna qoysa onda gərək yerli-dibli molla olmaya. Bir də axundun pul çox lazımı idi, anası vəfat eləyirdi, ehsan verəcək idi. Genə sənin nəyinə gərəkdə ki, bir gəncəli bir gəncəlinin min iki yüz manat pulunu bəl elədi özlərini də uqolovni işə saldı. Az qalmışdılar bir il də dustaqxanada yatsınlar. O da çox yaxşı eləmişdi. Hər kəs ki, namaz qılmadı onun malı da halaldı, irzi, namusu, qanı da. Bu kişi bir namazqılan, oruc tutan, mömin, müqəddəs, mollaya pul verən adamdır. Rəvadırmı elə məlun adamlar bu cür pak müqəddəs kişi ilə bir qabda çörək yeyib onun əl-ayağını nəcis eləsinlər. Bu kişi ona neçə dəfə dedi ki, namaz qıl, qılmadı. Mollalardan məsələ eylədi onlar da hökm verdilər ki, malı da halaldır, qanı da. Qaldı ki, sən özün bilirsən ki, **namaz dinin sütunudur**. Sütun ki olmadı

ev dağılar. Namaz olmayanda din də olmaz. Dinsiz adamın da gərək pulunu dindar qardaş yesin.

Qaldı ki, hacı Molla... axund. O da bir məhcub adamdır. Zəyəmin dörd para kəndin bu kişi dolandırır. Məsələn, bir manat 60 qəpik verir bir put pervi sort pambıq alır. Üç manat verir bir tağar arpaya. Deməli 23 put arpaya hərgah pişxord vaxtı verməsə, putu bir manatdan hesab edib pulunu versin. Hərgah verməsə təzədən on put pambıq eləsin qalsın payıza. Qaldı dükan şeyi. Çitin arşını qırx qəpik, qəndin putu on manat. Bu da bu kişinin yaxşılığı ki, camaatın qolundan tutur. Divan xərci gəlir, bu kişi verir, hər bir işlərini bu kişi düzəldir. Daha sən Allah, insafmıdır bu cür kişilərin haqqında böhtan yazasan. Düz sözdən heç kəs inciməz. Hərgah sən düz adamsan sözün düzünü yaz, daha bəsdir, özünü az töhmətləndir. Atam, bəsdir, qardaşım, bəsdir. Məndən demək, sonrasını özün bilərsən.

İmza: Sözbaz

QƏRİBƏ XƏBƏR

Bu gün qəzetlərdə oxuduq ki, Bakıda bir nəfər oxumuş müsəlman qızı islam dinini qəbul edib başlayır yavaş-yavaş müsəlmanca danışmağa.

Doğrusu bu xəbər bizə o qədər təəccüblü görsəndi ki, bakılı bir dostuma yazdığım ki, əhvalatın təfəsilini bizə yazıb məlum eləsin.

İnşallah, gələn nömrəmizdə bu barədə məlumat verərik. Genə ərz edirəm ki, ağıl kəsən işə oxşamır.

POÇTA QUTUSU

Gəncədə "Məzəli"yə: yazırsan ki, təzə konsul farslara deyir: "Qadan mənə gəlsin". Türklərə deyir: "Qadam sənə gəlsin".

Əgər sözün doğrusa, sənin qadan konsula getsin. Sözün yalansa konsulun qadası sənin üreyinə.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

*Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12*

ملائنة الدین

№23 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 23

Бакинские миллионеры въ Минеральных водахъ

مەدەن سۇلارىندە ما كويلاردا يىلاق كىفلىرى

Mədən sularında bəkilərin yaylaq keşləri

- Xanım! Həzrət Abbas haqqı mənim 5 milyon var...

- Xanım, o yalan deyir qərīb İmam Rza haqqı mənimki 12 miyondur.

- Vallah xanım! Mənim nəinki bir pulum, canım da sənə qurbandır.

Litoq. S.Bixova.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".
 Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.
 Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüxsəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

KEFİMDİR...

Hay! Hay! Genə mahi-rəməzan oldu, kefimdir!
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Başlandı genə dövreyi-iqbalü səadət
 Hər kəs mənə göstərmədə ixləsü iradət
 Olduqca müridan ilə məşguli-ibadət
 Mədhim hamıya virdi-zəban oldu, kefimdir!
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Mövhum olan əqvalim olub rayici-bazar
 Mömin hacılardan tapılır bollu xiridar
 Bəh! Bəh! Genə amalıma çatdım nə qəmim var
 Gülçöhreyi-məqsud əyan oldu, kefimdir!..
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Olmuşdu mənə on bir ay ev guşeyi-zindan
 Nə yağlı plov var idi, nə dadlı fisincan
 Amma oluram bu ayı mən hər gecə mehman
 Hər yerdə mənə sədri-məkan oldu, kefimdir!
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Şimdi mənə lazımdı edib min cürə təzvir
 Minbərdə qılam xəlqə öz əfkarımı təqir
 Cahilləri tərif edəm, arifləri təkfir
 Çün, hökmüm əvam içrə rəvan oldu, kefimdir!
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Etdim o qədər ümməti tərgibi-cəhalət!..
 Kim cəhlilə hər işdə mənə oldular alət!
 Bax, şimdi, mənimçün o cəhalət, bu səfalət
 Bir vasiteyi-şöhrəti şan oldu, kefimdir!
 El cümlə mənə müxlisi-can oldu, kefimdir!

Dəstançı

KABLA TÜKƏZBAN İLƏ FATMANISANIN SÖHBƏTİ

- Ay arvad, niyə genə belə bahar bulutu kimi tutulub bikefsən, ərindən acıq eləmiyibsen ki? Olmaya kişi genə qudurub səni evdən qovubdur?

- Yox, qadan alım, kaş bir öz dərdim olaydı, indicə Xədicə gəlmişdi bizə nağıl eləyirdi ki, biçara Zəhra xanımı dünən əri boşayıb, gedib Fizzə xanımı alıbdir. Odur ki, lap qupquru qurumuşam.

- Buy, ay qız, başıma xeyir, o ki bir işli, güclü, ağıllı-kamallı cəvanəzən idi və neçə il idi ki, Hacı Məmmədrzaya arvadlıq eləyirdi. Aralarında güldən ağır söz olmayırdı, onu niyə birdən birə o külbaş boşadı?

- Ay arvad, nə qoymusan nə axtarırsan, indi bu zəmanədə arvadın ağılına, kamalına, sərinə, səliqəsinə baxan kimdir. Kişilərin bir parası yoğuntopuq, ət, can axtarır. Bir parası da mal-dövlət. Görmürsən bir arvadın ərindən ona bir yüz manat (həştyek) yetişəndə min yandan müştəri çıxır?

- Nə deyim balam, qadam o cür ərnlərin ürəyinə...

- Odur ki, bir para gözlərinə döndüyüm arvadlar ər evini özlərinə ev bilmirlər də. Deyirlər: "Abad olar tərlandı olaram, xarab olar bayquşu".

Doğrudan da Tükəzban bacı, haqq onların tərəfindədir. O cür kişilərin vəfasına min lənət...

ƏŞ'AR

*Gözlərin aydın ay əmi! Xoş görünür qabağımız
Rahi-tərəqqi üzrədir indi bizim ayağımız.*

*Dahi o sən görən deyil millətimiz üzün açıb
Başqa dona girib keçən adətimiz, səyaqımız.*

*Düşməni dost yanında biz başı aşağı olmaıq
Çox ucalır külahımız, ərşə dəyir papağımız*

*Yox fanatizm adlı şey bizdə bu halda, ey əmi!
Anı yuyub təmizləyib çaxırımız, aramız.*

*Demə ki ittifaq yox bizdə xudaya şükr kim
Var qumarxanədə yığnaqı ittifaqımız*

*Beş yaşı olmamış tamam qızlarımız köçür ərə
Xeyli tərəqqidir bu, tez hasil olur uşağımız.*

*Gözlərimiz açıq deyil isə açıqdır ağzımız
Ləbləbi ilə tərpənir axşamadak dodağımız*

*Həm qılınır namaz və həm onda pişir kəbabı aş
Məscidimiz bizim olub həm gərək, həm yarağımız*

*Doğrudur yoxdur elmimiz bizdə deyil günah çün
Bizlərə elm düşməyir çoxdan olub sınağımız*

*Əslinə baxsan elm özü faydasızdı bizlərə
Tərk olar onda ol gözəl oğru ilə qaçağımız*

*Bilsə yazı-pozu əgər Şahsənəm ilə Xanpəri
Kim əyirər, darar dəxi cəhrə ilə darağımız*

*Gər oxuya qəzet-məzet Şahyəmən ilə Yasəmən
Onda mənə də bəs görüm kim yamasın yamağımız.*

*Yox başı şapkalı, uzun saçlı təbibə ehtiyac
Molla yazan dua ilə yaxşı olur naçağımız*

*Elmimiz olmasa məgər bizlərə təng olur məaş?
Kəsbi-məaşə var bizim xəncərimiz, bıçağımız*

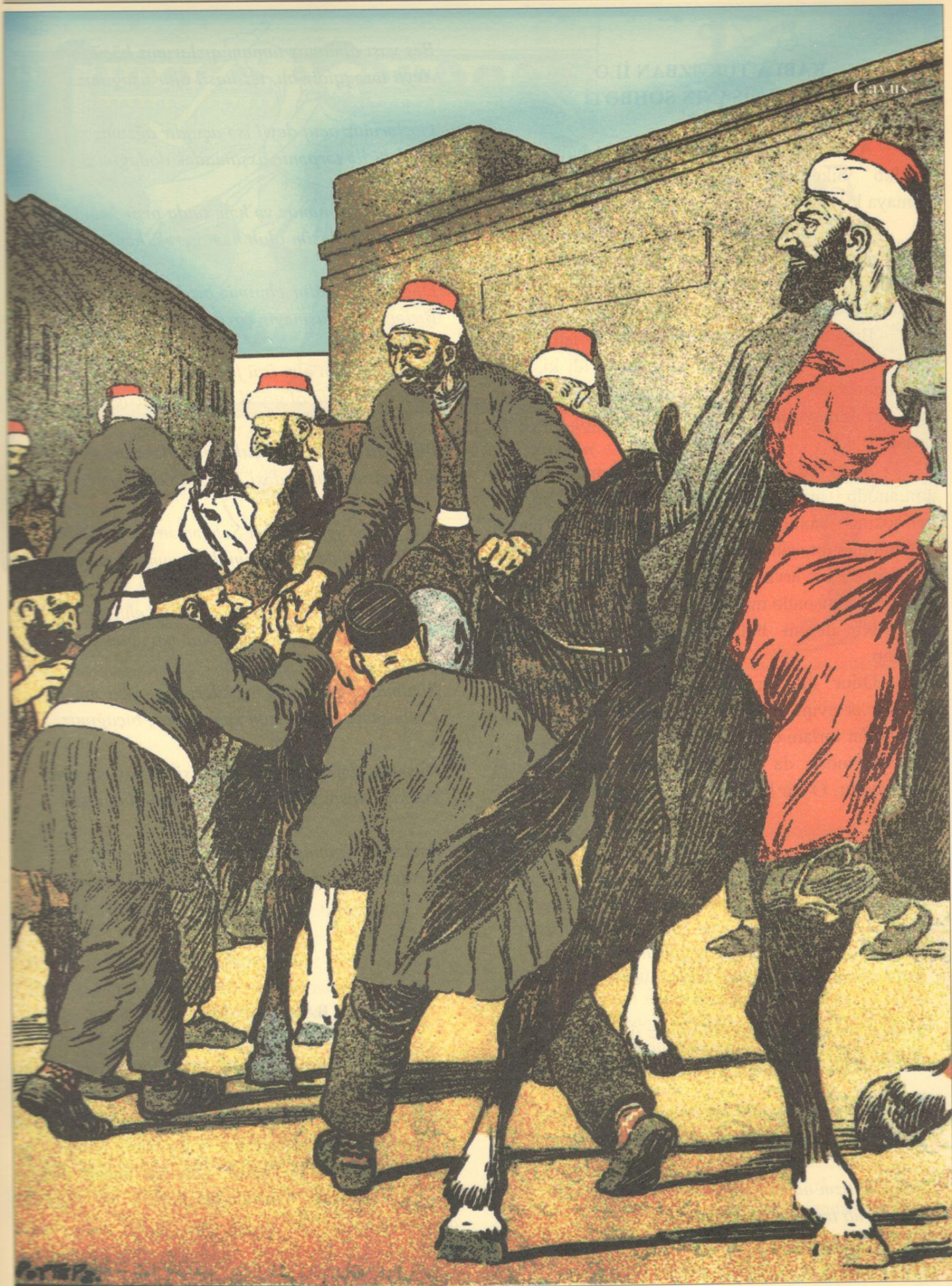
*Düşməni dəf üçün əgər bizdə silah yox, nə qəm
Yoldaşu dostu yıxmağa var təpik-badağımız*

*Bəylərin et papağıtək ömrünü tul, ey xuda,
Yoxdur olardan özgə bir təkyəgəhü dayağımız.*

İmza: Hərəcənə

BAKIDAN MƏKTUB

Bilməyirəm, Molla əmi, sən niyə bu İran konsullarının yaxasından əl çəkmirsən? Gündə bir bəhanə ilə birisinə iftira deyirsən! Gah Gəncənin təzə konsuluna dolaşırsan. Konsul nə eyləsin, əlindən nə gəlir? Onunku ancaq təzkirə satmaq ki satır. Yoxsa konsul hara, bir para işə qarışmaq hara. Çox da ki, Bakıda bir nəfər iranlı kasıb, naxoş fəhlə gedib yıxılır konsulun qapısına ki, aman günüdür, cənab konsul, məni göndər bu mərizxanların birinə, bəlkə mənə müalicə eləyərlər.

Bakı küçələrində Kərbalaya gedənlər bir ay gedəndən qabaq

- Qardaş, belə ki, bu tas göstərir çünki sənin oğlun hamamda isti su yerə tökəndə əcinnənin balasını yandırtdır. Ona görə ona zəfər yetiriblər, başına hava gəlibdir. Zəfər yetirən əcinnə də natəraşkən sünnidir. Şiə olsaydı asan idi. Gərək çox zəhmət çəkilsə və kəsərli dua yazılsın. Odur ki, xərci çox olacaqdır

Vətənimdə gözləri yolda qalan əhli-əyalıma bir parça çörək qazanıb göndərim. Konsula nə bəzədir belə işlərə qarışsın? Yaxşı eləyib ki, həman saat fərraşlara buyurub yapışib yaxasından tulluyublar bayıra. Konsul görək zabitəli olsun, hər azqıntı, uzquntunu qarısına yol verməsin.

İmza: Gecəquşu

Хромо-литонграфия Т-во И.Цагурия и С.Атабекова
Тифлиси Мухранская улица, №25

TƏBRİZ MƏRİXXANASINDA

Bir cavanın tərcümeyi-halı

*Əla ey vadiyi-məsləkdə sərgərdan olan könlüm
Özünə bircə məslək tapmayıb heyran olan könlüm.*

*Bütün ömründə bir din üzrə bir gün durmayan sabit
Ağactək hər tərəfdən dəysə yel lərzən olan könlüm.*

*Çocuqluqdan gözən azadə həmsin olmıyanlarla
Evindən başqa hər bir bəzmdə mehman olan könlüm.*

*Cavanlıq aləmində cəlvələndin min atəşilə
Açıldın bağlarda qönçəmək xəndan olan könlüm.*

*Hanı ol günlərin kim şal salıb ləbbadə geymişdin?
Girib məsciddə gəh üstən, gəh xizan olan könlüm.*

*Görəntək mülki-İran üzrə bir elani-məşrutə
Töküb molla libastı lat-lüt üryan olan könlüm.*

*Geyib pidjak-jilet taxdın boğaza şanlı bir feklü
Təşəxxüslə gəhi tacir, gəhi bəy-xan olan könlüm.*

*Hanı suzişli nitqin məhv olan noiiyyət üstündə
Yıxan noiiyyətin bir qatil-insan olan könlüm*

*Bu az ömründə Təbriz içrə düşdün əlli min rəngə
Savadsız, elmsiz bir sahibi-ürfən olan könlüm.*

*Keçirdin vaxtını şəkk ilə, səhviyyət ilə daim
Özü iranlı, amma sahibi-rizvan olan könlüm.*

*Hara getdin qovuldun, harda qaldın tərd olundun sən
Mərixxana ümuru əldə son ünvan olan könlüm.*

*Ülumi-tibbdən bibəhrə hər bir fənnədən ari
Həvayi-nəfslən naxoşlara dərman olan könlüm.*

*Salıb daminə bihörmət qılan biçarə nisvanı
Mərixxanə zalı bir məcmeyi-nisvan olan könlüm.*

*Qurarsan qospitalda içki, çalğı, cında dəstgahı
Davası binəva naxoşların müzqan olan könlüm.*

*Məəttəl qalmayan heç bir vəchlə dünya ümurunda
Həyasızlıqla hər bir müşkülü asan olan könlüm.*

*Qırıb naxoşları təsis edən bir çox məzaristan
Təbabət aləmində şöhreyl-İran olan könlüm.*

Hərdəmxəyal

AĞDAŞDAN MƏKTUB

Molla əmi! Sizin jurnalların ikinci ya üçüncü ilin nömrələrinin birində yazılmışdı ki, hər kim dörd arvaddan artıq alsa evinə qiylü-qal düşər. Bu günlərdə bizim mahalda bir dövlətli 5-ci arvad aldı, onun evinə qiylü-qal düşmədi. Əvvəlinci səbəb budur ki, nikahı qazi Əhməd əfəndi oxuyub. Cənab qazinin duasının bərəkətindən çox mülayimənə dolanırlar. Çünki qazi 9 yaşında qıza nikah oxumağı cayız buyurur. Keçən bir nikah məclisində qazi cənabları buyurub ki, 9 yaşında qıza nikah oxuyuram. İkinci səbəb budur ki, 5 arvad alan dövlətlidir, ata babadan müamiləçidirlər. Belə ki, bir məzlum kəndçiyə otuz manat verirlər iki ildən sonra üç yüz manata razı olurlar. Ona görə qazi nikah oxuyan vaxtda duasını çox ürəkdən eləyib, odur ki, yüzbaşının evinə heç vaxt qiylü-qal düşmür...

İmza: Cavan

BUXARA XƏBƏRİ

Üç nəfər cavan mollalar oxumaq, yazmaq öyrətmək üçün təzə məktəb bina eyləmişdilər. İşanda mollalar cənab ali əmir həzrətlərinə ərizə verib deyiblər ki: "Əgər bu balalar saqqalları çıxmamış oxuyub, yazmaq öyrənsələr hürriyyət istəyib hərəmxanadan qaçarlar. Onda daha bəzmlərimiz boş qalar". Cənab ali də filfövr təzə məktəblərin qapanmağına əmr buyurublar!

*Oxuyub yazsa bəçə dəxi deyildir o cavan
O görək quşbəyi olsun ya da qazi kəlan*

*Beçələr hər biri bir mənəbə təyin olsa
Mirşəbin dadı sitadı olar onda viran*

*Saqqalı çıxmamış oğlan uşağı dərs oxumaz
Quşbəyi! Qoyma şu bidət ola bu yerdə ayan*

Müxtəsər, nə başını ağrıdım, şükürlər olsun ki, cənab ali əmirin hökmülə saqqalı çıxmamış uşaqların oxuyub yazmaq öyrənməkləri bərk qadağan olundu. 20 yaşına yetişəndən sonra oxumaq ixtiyarları var. Yəni onda da mollaların işinə yarasınlar.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Tehran - Bu gün Avropa davası münasibətilə İran dövləti mobilizasyon elan etdi. Yetişən müvəssiq xəbərlərə görə iki yüz yetmiş beş min əməleyi-mövta, yüz səksən min seyid, yüz altmış min dərviş, qırx səkkiz min mütrüb, əlli min falçı, yetmiş min ilanoyndan, yüz otuz min mücavir, doxsan səkkiz min xədəmə, üç yüz əlli min mərsiyəxan silah altına çağırılıbdır və bunların hamısı İranın təzə üsul ilə açılmış zorxanalarında dava elmini ikmali-təhsil etmiş igidlərdir. Avropa siyasi dairələrində İranın bu cür təhşidati-əsgəriyyəindən nəhayət dərəcədə ehtiyat edirlər.

İsfahan - Ayətullah ağayi-Nəcəfinin fatihəxanlığına hər tərəfdən təntənəli başyaran və sinəzən dəstələri, şəbəhlər və üsəra ilə gəldilər. Bunların hamısından artıq cəlbi-diqqət edən major Folegin təhti-komandasında olan dəstə idi. Muzikanın tərənnümsaz olması, jandarmıların nizamı, əllərində tapança və qəmə olub atılıb düşənlərin vəzi, sinə vuranların və üsəra şəbəhlərinin haləti və Qasim otağının ziynəti, tamaşağəranə başqa bir hüzn verdi.

Həmədan - Çörək ucuzlaşmağı münasibətilə şəhərdə olan qırx min dilənçi müttəfiqül-qövl Tehrana təşəkkür teleqrafı vurmağa qərar verdilər.

Şamaxı - Buranın şiası və sünnisi birlərinin acığına cəmi mədrəsə və ali imarətləri sökdürüb əvəzində məscid tikməyi təhti-qərara alıblar. Rəvayətə görə bu il məhərrəmdə əhli-təsənni qardaşlar da şəbeh çıxardacaqlar, baş yaracaqlar.

İsfahan - Ağayi-Nəcəfinin fatihəxanlığı, hər tərəfdən tökülüb gələn camaatın izdihamına baxmayaraq, kəməli-sakitlik ilə keçdi. Ancaq başyaranlardan iki nəfər şəhid olub və tamaşaçılardan da iki nəfər quyuya düşüb boğuldu.

GƏNCƏDƏN MƏKTUB

Ay Molla əmi! Biz iranlılar səndən artıq dərəcədə incinmişik. Ay kişi, nə yapışmısan iranlıların yaxasından. Nə hey Gəncə konsulu belə gəldi, filan belə getdi. Təzkirə belə oldu yazırsan? Məgər sən məxluqun vəkili olmusan. Söz yox gerek təzkirə məsələsi başı çuvaldələn ola və Gəncə konsulu nayibi ilə Qarabağın təzə nayibindən yeddi yüz manat alıb onu Ağdama və Qalaya nayib edələr ki, o da biçara fəhlələri dama doldurub hərəsindən iki manat, üç manat dinməver ala. Əgər bir də yazsan ki, tellan kisə taraci-cib, yəni təzkirə bazarı onda səni gedib Məhəmmədəli Sadıqzadəyə ki konsulun qoçusudur çuğullayacağam, keyfinə bax.

İmza: Əhməqüddövlə

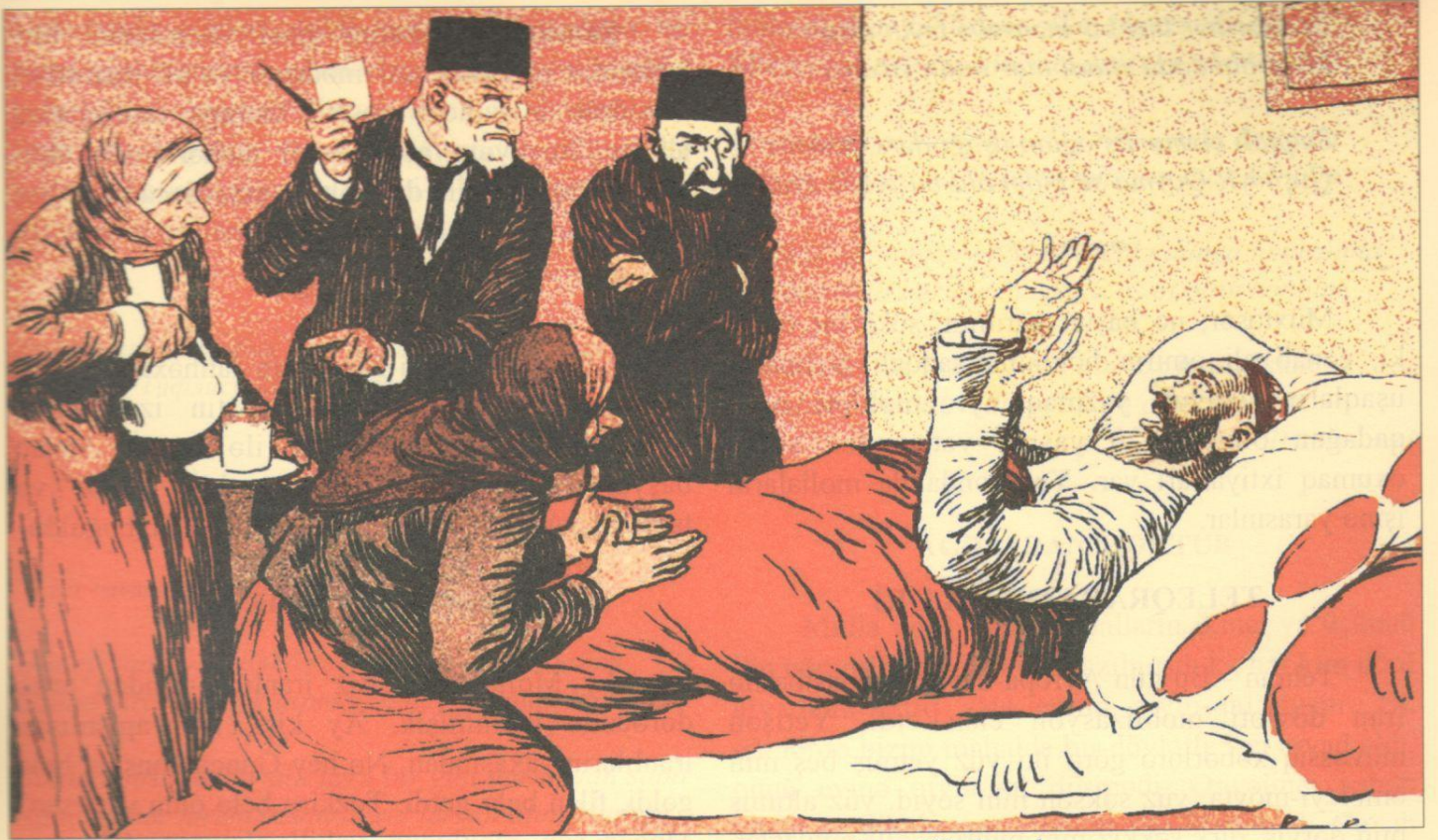
POÇTA QUTUSU

Bakıda "İlan"a - Məktubun çox uzundu. İnşallah əhya gecələri oxuruq ki, bəlkə bir mətləb çıxarda.

Vladıqafqazda "İtboğan Qasım"a: Sizin keçən nömrədə Saleh bəy Zöhrəbəyov barəsində yazdığınız xəbər bilmərrə səhvdir. Çünki bizə məlum oldu ki, müşarileyh "Terek" qəzetində müsəlman arvadlarının üzuaçıq gəzməsi barəsində heç bir şey yazmayıbdır. Xahiş edirik yazılarınıza diqqət edəsiniz.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

*Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12*

Orucluğuda Kabla Namaz gündüz orucağız zəif halətinə.

Həkim - Gərək hər necə olsa bir stəkan süd içəsən, yoxsa axşama kimi davam gətirə bilməzsən, həlak olarsan. Mən necə ki, indiyə kimi oruc yeməmişəm, indi ölsəm də orucumu yemərəm...

Kəbla Namaz orucluğuda gecə iftar açandan sonra.

- Kabla Səfər! Deyirlər şahın cülusunda İranda çox yaxşı şadyanəlik ediblər, əslə varmı?

- Məşədi Hümmətəli! Maşallah iranlılar həmi cəşn eləməkdə qoçaqdırlar, həmi təziyə saxlamaqda.

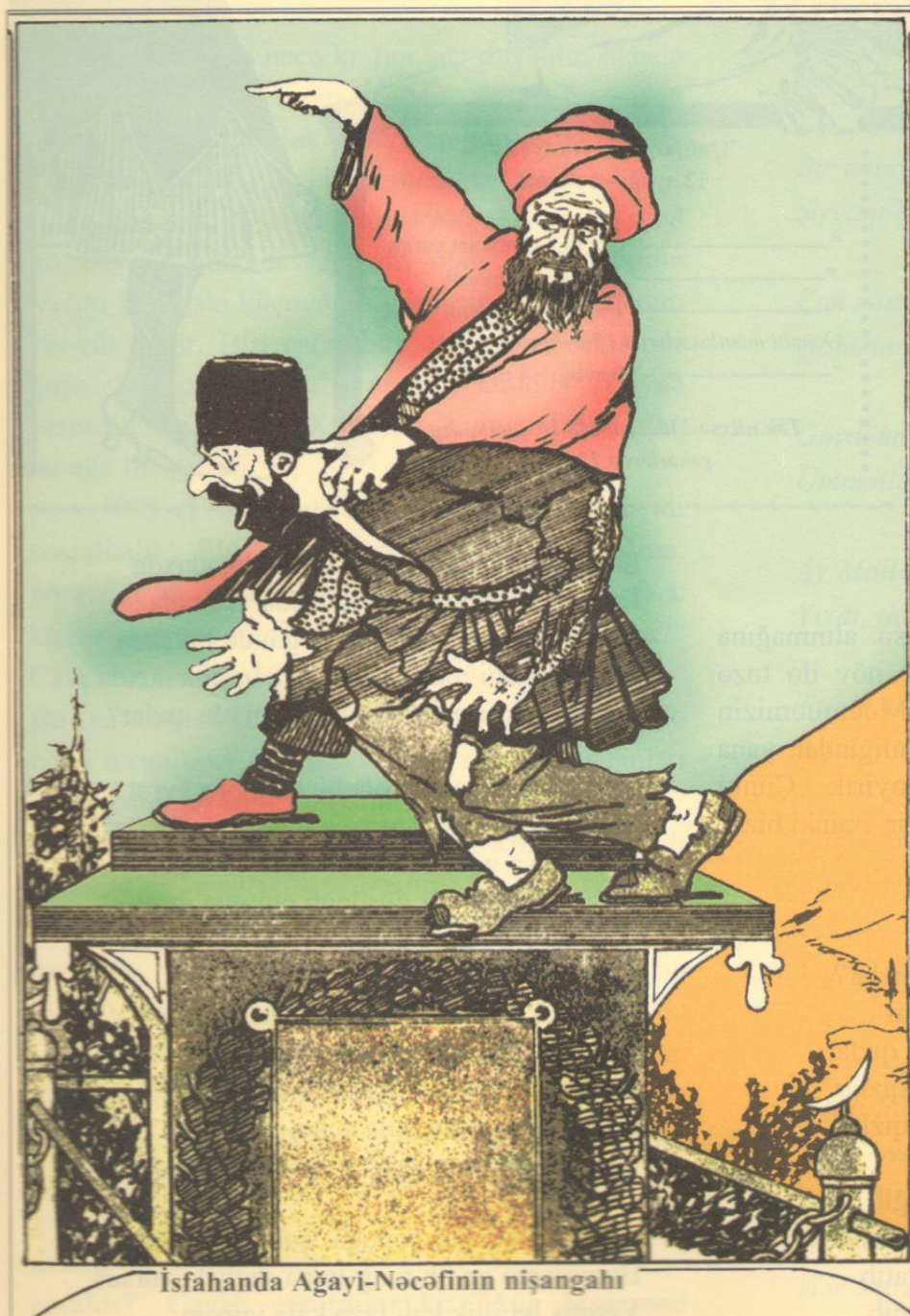
Zalım oğlu Kəspərin çaxırı adamı lap dirildir.

ملا نصر الدين

№24 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 24

İsfahanda Ağayi-Nəcəfinin nişangahı

Litoq. S.Bixova.

(Ağanın axırncı sözləri): "Cənab Allah məni dünyadan tez öz (civari-rəhmətinə) apardı ki, iranlılara etdiyim zülmün zəhmətindən xilas olum". (Sıdq Ağayi-Nəcəfi)

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Нəсрəддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

İXTAR

Bu nömrəmiz nəqqaşımızın həbsə alınmağına görə beş-on gün yubandı, budur bir növ ilə təzə nəqqaş tapıb işə şüru etdik. Məcmuəmizin yubanmağından və nəqqaşımızın xamlığından yana hörmətli oxucularımızdan üzr istəyirik. Çünki səbəbkar Avropa ümumi müharibəsidir, nəinki biz.

ƏDƏBİYYAT

Qardaş, nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?
 Təhsili-ülum eyləyə, insan ola qızlar
 Xoşdur bu ki, bielm ola heyvan ola qızlar
 Məhbus ola həm bisəri saman ola qızlar
 Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Çox eybdi qızlar olalar məktəbə rağib
 Məktəb nədi, ya qız nədi olsun ona talib
 Qoy ermənilər, ruslar açsınlar məkatib
 Elmü hünərə səy eləsin qövmi-əcanib
 Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Lazımdı müsəlman qızı çöllərdə, alaxda
 Daim əli palçıqda və ya zığda, qalaxda
 Çiyində sənək, su daşıya gündə bulaxda
 Heyvan kimi möhkəm vurula başına noxda
 Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Səkkiz yaşa yetcək ola bir peysərə övrət
 Molla tapa "ənkəhtu və zəvvactuya fürsət"
 Hər kimsə görə bu əməli eyləyə nifrət
 Hər kəs bu işi bir düşünüb etməyə ibrət
 Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Təhsili-kəmalat edə qoy Nina, Marusa
 Asudə və azadə gəzə Sonya, Turusa
 Elmü ədəbə rağib ola Milləti-İsa
 Hurani-behişt ilə dola səhni-kəlisə
 Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Eynəkli hacı gəh topuğa, gəh nala vursun
 Həmmamə gedib rəng-həna saqqala vursun
 Yetmiş iki illik kalı tazə kala vursun
 Elmə çalışan qızları həp qandala vursun

Qardaş! Nə rəva sahibi-vicdan ola qızlar?

Heyvan ola qızlar
Nadan ola qızlar
Vəhşiyyətə daim
Ünvan ola qızlar.

Gözlük

MOD

Dünyada necə ki, hər şey dəyişilir, habelə mod da dəyişilir. Mən özüm bir cavan adamam və 14 ildə Bakıdayam və görürəm ki, o şey ki, bildir mod idi, dəxi bu il moddan düşüb.

Məsələn, 1901-ci ildən 1905-ci ilə kimi mod idi cüt-cüt gəzmək. Axşam olan vaxt çıxardın Veliki Knyajski küçəyə və görərdin ki, elə adamdı cüt-cüt gəzir. Biri cahil biri qoca, biri cahil biri qoca. Soruşardın ki: "bu cavan kimdir?" Cavab verərdilər ki, bu ağa Kərimdir, bu ağa Teymurdu, bu ağa filənkədi.

1905-ci ildən 1907-ci ilə kimi mod idi sosialistlik. Elə ki, gedərdin Qubernat bağına, görərdin ki, skamiyaların üstü doludu uzunsaç kişilər ilə, soruşardın: "a balam, bunlar kimdilər?" Cavab verərdilər ki: "bunlar sosial demokratdılar." Bu Qarazadədi. Bu Rəsulzadədi, bu Kazımzadədi, o birisi Axundzadədi, o birisi Şərifzadədi və qalanları da bu cürə, bu cürə zadədilər.

1907-ci ildən 1910-cu ilə kimi mod idi qoçubazlıq, quşbazlıq, itbazlıq. Elə ki, gedirdin Quba meydanına, görürdün ki, meydanın ortasında bir adam əllərini ata-ata var-gəl eləyir. Soruşardın ki: "bu cavan kimdir?" Cavab verərdilər ki, "bu filan rəhmətliyin qoçusudu". Bəli, elə ki, çıxardın Quberniski küçəyə, görərdin ki, bir qoç aparırlar, soruşardın "bu kimin heyvanıdır?" cavab verərdilər ki: "Bu Ağə Vahab ağanın qoçudu". Elə ki, gedərdin Karantinni küçəyə, görərdin ki, göyün üzünü göyərçinlər alıb, elə ki, soruşardın: "bu nə cəlalıdır?" Cavab verərdilər ki: "Ağə Məmməd Həsən ağa quş uçurdubdur"...

(Mabədi var)

Xartaxurt bəy

ƏŞAR

ŞAMAXI MAHALINDA QABISTANIN XUDASI

*Şeyx oldu çun Həmid paşa dövrünü tapdadi
Saldı ayağa ayeyi-Qurani tapdadi.*

*Gah oxşadıb xudaya, özü gah peyğəmbərə
Ustadə, gah mürşidə, gah gahi bərbərə*

*Məqsudi çun hiylə idi girdi təzvirə.
Təzvirinə əgər baxıla oxşayır nəbə*

*Bir nərsifət görün nəçə insanı tapdadi
Şirvanı basdı keçdi Qabistanı tapdadi.*

*Çox xanələr xərab elədi Şeyx Həmid paşa
Qabistanın bitirdi işin başdan-başə*

*Gördükdə qov vurur bu kişi çaxmağın daşə
Ümmətləri görür deyir: "Ey şeyx çox yaşə!"*

*Ay Molla, bax bu şeyxə müsəlmanı tapdadi
Yıxdı, dağıtdı din evin, imanı tapdadi.*

*Təmir edib Şamaxıda "növ" xanə şeyximiz
Ağ daş ilə "etaj"ı iki danə şeyximiz.*

*Pul verməyib "materyala" dəşənə şeyximiz
Bimuzd, xərcsiz girib eyvana şeyximiz*

*Vəd eyləyib beyişt ilə ustanı tapdadi
Rizvanı, hurini həmi qılmanı tapdadi.*

*Verdi hər adəmə dəxi bir qəbzə-etimad
Yığdı əvamı başına çun etdi ittihad*

*Gəlcək hüzüri-şeyxə qılıb cümlə inqiyad
Hər əmrinə əvam elədi bəs ki etiqad*

*Şöhrət gəpib o vadidə Musanı tapdadi
Leylaya aşiq oldu, Tükəzbanı tapdadi.*

*Kabla Məhəmməd Cəfər
Getdiyın ağa mənım belımı sındırstın əgər ömrümdə
bir gün orucumu yemişəmsə, inanmırsan bax dilimə.*

*Kabla Məhəmməd Cəfər! Oruc deyilsən ki?
Sən öləsən mən ömrümdə bir gün də oruc
tutmamışam.*

*- Mənim adım Qasan Qaydaroviç Qadjiyovdur, səni adın nədir?
Меня зовут Гасан Гайдарович Гаджиев
Nökərinin adı Kablayı Usubdur.
- А меня зовут твой слуга Кербалай Усубь.*

*Kərbəlayı Heydərqulu! Ağlın bu davadan nə
kəsir, kim kimi basacaq?
Allahın hər kəsə iltifatı olsa, o basacaq.*

Təqvimin yazdığına baxsaq bayram bazar ertəsidir,
- Yox buna şəkk var.

- Bu ay kəmyekdir,
- Hər halətdə gərək teleqraf ilə Şeyxülislamdan soruşaq...

*Bəxş eylədi həvə yerə məxluqə cənnəti
Kərin görüb, keyfin də sürüb qoydu minnəti*

*Gülnaz Gülsənəmlə çəkib başqa ləzzəti
Ağuşa çəkdi Nazlını, bus etdi İzzəti*

*Sürtüb ayağına necə püstəni tapdadi
Yıxdı yerə nə... etdi nə?.. Zalxanı tapdadi.*

*Bais nədir? A Molla, ayılmaz təridlər
Bunca xəyanəti ki, görür bu müridlər*

*Səd heyf qaralandı əbəs ru səfidlər
Qaldı dəxi mənə və sənə boylə qeydlər*

*Fikrin çəkin ki, kim niyə cananı tapdadi?
Tiflisi, Bakını dəxi Şirvanı tapdadi
Əlqissə, bu Həmid niyə vicdanı tapdadi?*

İmza: Həzrət Cürçis

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Tehran - Avropa davasının şiddət kəsb etdiyinə görə İran dövləti ikinci ehtiyat əsgərlərini silah altına çağırıbdır. Bu dəfə səkkiz yüz min tiryak suxtəsi və şirə çəkən, yüz yetmiş min ayağa su tökən camədar, can sürtən, doqquz min kənkan, pinəçi, iki yüz min meymun oynadan, şəbeh çıxardan çağırılıbdır və bunların hamısı əyriqılın və fitilli tüfənglər ilə tamam kamal silaha dolublar. Rəvayətə görə bu ordu yer üzündə ən birinci ordu hesab olunur.

Naxçıvan - Cəfər ağa Tairovun ki, neçə müddətdir vəfat edibdir bu günlərdə vəsiyyətnaməsi meydana çıxdı, vəsiyyətnamədə otuz min manat Naxçıvanın progimnaziyasına və on min manat "Zadiyyə" məscidinin qayrılmağına vəqf edibdir. Bu şərt ilə ki, bu pullar bir əmin və mütədəyyin şəxsə əlilə sərf olunsun. Rəvayətə görə mərhumun vərəsələri indiyə kimi şəhərdə əmin adam tapmadıqlarından vəsiyyətdə əməl edə bilməyirlər.

Qoçan - Qoçan hakimi şahzadə Ədölüddövlə Allahdan qorxduğu münasibətilə bu axırlarda qərar qoyubdur ki, rəiyyət ilə mehriban rəftar etsin. Odur

ki, rəiyyətlərin bağırsaqlarında olan şeyləri öz mübarək əlilə çıxardır.

Şamaxı - Şamaxıda açılan "Nicat" cəmiyyətinin şöbəsi artıq ciddi-cəhd ilə işləməkdə və böyük-böyük iqdamat etməkdədirlər. Bu az vaxtın içində şəhərdən və camaatdan ötrü çox böyük işlər görüldür.

ELAN

Xidməti-ümum ağayani-üzəmm ba kəmaliehtiram ərz mişəvəd. Çün in xadim be həmvətənəne xod Ağayi-Seyyid Abbas xəyyat sakini dər məhəlləyə həyətə-şahi dər axərə mahe mübarəke rəməzan müsafirət be Ətəbatə-aliyyat xahəm nəmud və çənd cənazə əz aşıyan və dustane həmrəh in canəbəst ke dər Kərbəla və Nəcəf dəfn nüməyəm, lihəza becəhətə bəradəran və həmvətənəne xod elan midarəm ke əgər kəsi cənazeyi dəstə başəd və mixahənd həml be Ətəbat nüməyənd bein çəkər mühəvvəl fərməyənd və əz bəraye xatərcəmi sahebəne cənazə əgər bəxahənd sənəd və zəmin beişan xahəm dad ke bedune inke cənazeyi işanra dər rah be kodali beyəndəzəm və ya be rudi əz rudha biyəfkənəm, bəd əz dəfne cənaze be Kərbəla ya Nəcəf əz dustan və aşınayane işan qəbz rəsəd giriftə əz cəhətə işan ərəstadə və sənədə xodra dəryaft minüməyəm.

Abbas Musəvi. Mətbəəyi-Mirza Ələsgər təb şod duşənbə nuzdəhome şəban 1332 Tehran.

Tərcüməsi

TEHRANDA ELAN

Cəmi ağaların qulluğuna ehtiram ilə ərz olunur: çün mən öz həmvətənlərimin qulluqçusu Ağə Seyid Abbas dərzi həyat şahi məhəlləsinin sakini bu orucluq ayının axırında Kərbəlayə, Nəcəfə səfər eləyəcəyəm və neçə cənazə də öz dost aşnamdan yanıma aparıram ki, Kərbəlada, Nəcəfdə dəfn eləyəm. Ona görə öz həmvətənlərimə və qardaşlarıma xəbər verirəm ki, hər kəsin cənazəsi olsa və istəsə ki, Kərbəlayə göndərməyə mənə versin aparım və əgər istəsə

ona xatircəmlikdən ötrü zəmin də verirəm ki, məbada xəyallarına gələ ki, mən aparıb cənəzələri yolda suya atacağam və ya bir çuxur yerə basdırıb gedəcəyəm. Kərbəladə, Nəcəfdə dəfn etməyə onların dostlarından və tanışlarından qəbz alıb gətirərəm.

Abbas Musəvi

XIRIM XIRDA XƏBƏRLƏR

Təbriz - Yazırlar ki, müvəssiq mənbədən aldığımız xəbəyə görə həzrət Əşrəf, Hacı Şücaüddövlə Təbrizin ən məşhur mütrübü Hüseynqulu xan ilə bəhəm Dəvəçi məhəlləsinin namdar igidlərindən qırx min dilavər seçib Beljik dövlətinin davasına getdi. Bu səbəbə ki, niyə İranda olan beljik məmurları İran hökumətinə tabe olub, Təbrizdə onun əmirlərinə itaət etməirlər.

Genə yazırlar ki, Ağayi-Hacı Əmir Nizam dava eliyən dövlətlərə bildiribdir ki, hər hansının qoşununa külli buğda lazım olsa Lütgah adlı kənddə onun mübaşirinə xəbər versin.

İRANDAKI DÖVLƏTİ ÇƏKİ DAŞLARI:

Səqt-min misqal-batman-təbrizi. Marağaye-Mərəndi, Həmədan batmanı, həşt abbası, noh abbası, siyeh, punza, həft dirəm, dəvanzdəh, pənc çərək nogi.

Hər kəs bu daşların hamısının nə vəznə olmağını və hansı artıq və hansı əskik olduğunu bilsə onu ticarət naziri təyin edəcəklər.

EŞİTMƏLİ ƏHVALAT

Bakı - Bu gecə "Baku" qəzetəsinin müdirinə (İraq dindən, məzhəbdən Fazil Dərbəndi kimi) aləmi-röyada deyiblər ki: "Osmanlı dövləti məmləkətindəki əcnəbiləri, ələlxüsus erməniləri əngərilibdir ki, yer üzündən götürülsün". Bu hövlnak yuxunu gördükdə cənab müdir elə bir şiddət ilə qışqırıbdır ki, səsinə Tiflisdə Xaçaturyans kirvə eşidib sərəsimə olub nəhayət itziraba düşübdür.

incəvara sonra ayılıb görübdürlər ki, yuxudu. Yoxsa dünyayı-aləmi bir-birinə vuracaq imişlər.

London - Neçə vaxtdır ki, Nəyibüssəltənənin vəzifəsini kəməli-kərahiyyət ilə dolandıran Nasirülmülk Sultan Əhməd şahın başına tac qoyandan sonra yaxasını qurtarıb, asda qaçan namərddir - deyə qaçıbdır Avropaya. Rəvayətə görə qol-qıçını madmazellərə bərk ovdurub dinci çıxdığına görə İrandan qurtarmağın nəzirini yerinə gətirib özünü ingilis ordusuna könüllü yazdırıbdır.

POÇTA QUTUSU

Vladıqafqazda "Dəli"yə: Konsuldan yazmaqdan yorulduq bəri siz də yorulunuz.

Gəncədə "Heyran"a - Çap olunmayacaq.

İrəvanda: "Kəndirbaz"a - Sənin məqalənə ancaq bizi güldürdü, amma oxucularımızı güldürməz.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

İXTAR

Şəhərlərdə məcmuəmizi satan ağalardan kəməli-ehtiram ilə xahiş edirik ki, öz borclarını tezlik ilə idarəyə göndərsinlər və həmçinin bundan sonra da Bakıdakılar hər ay başı və sair şəhərdəkilər iki ayda bir hesablarını tamamlamalı məfruc etsinlər. Əks surətdə onlara jurnal göndərməyəcəyik.

DİŞ HƏKİMƏNƏSİ

Həmişə gecə-gündüz açıq, diş qayıрмаq və təmizləmək muzdu münasibdir. Beş diş həkimi var ki, onların içində cərrah və piradov diş texniki Q.R.Qanzədir. Həkimxananın təkmil suni diş laboratoriyası var. Hər cür fəvri sifariş 3 saatın içində əmələ gəlir.

V.Xaygnoy Mixailovski küçədə,
nömrə 76. 100-13

Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Görək hansı xan basacaqdır.

مولا نصرالدین

№25 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

عدد ۲۵ قیمت ۱۲ قپک

Цена 12 k. № 25

Исмаиль бекъ
Гаспиринский
(Ум. 11 сен. 1914 г.)

Sentyabrın 11-də dünyadan köçüb 12-də
mübarək bədəni torpağa tapşırılan yazıçılar atası
İsmayıl Mirzə Qaspirinski həzrətlərinin təsviridir.

Litoq. S.Bixova.

Doğanmaz madəri-giyti sənintək bir də bir dahi
Sübutunda bu bir qövlün gətirrəm şahid Allahi
Basarkən cəhli-qəflət büsbütün əqvami-islami
Çıxıb meydana oldun millətin bir sən mədədxahi.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüxsəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

İZHARİ-TƏƏSSÜF

Ədibi-möhtərəm İsmayılbəy Qaspirinski-nin vəfatı ümum aləmi-islami nə dərəcədə məyusiyyətə düşər edib bizə daha artıq mayeyi-təhəssür və pərişanlıq olubdur. Onun belə bir ziyai-əbədisinin barəsində gərək Qafqaz və gərəkse Türküstan və Krım yazıçıları ürək-yandırıcı növhə və mərsiyələr yazıblar, lakin bizdən asılmayan səbəblərə görə bizim bu nömrəmiz yubandığından dolayı şimdi biz fəqət o mərhumun təsviri ilə məcmuəmizi ziynətləndirib aləmi-islama ümumən və aileyi-müsibətzədəsinə, xüsusən bəyani-təziyyət və təsliyət edirik.

İdarə

ƏDƏBİYYAT

*Yuxlayıbdır bax ona! Sanma ki, bidardır o
 Beş pıçıq əsr olur ki, bu qılıq vardır o
 Qeydsiz, rahatü asudəvü bikardır o
 Cəhl sərgəştəsi, qəflət qulu, qəmxardır o
 Köhnədən bu mərazə boylə giriftardır o!*

*Bu böyük heykəli hər adlıyı diksindiriyor
 Yek nəzərdə ürəyə zərbeyi-xovf endiriyor
 Olsa şir, ürkidiyor seyr edəni sindiriyor
 Qorxudur Rüstəmi-Zal olsa da naçardır o,
 Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o!*

*Xəlf bu heykəli-xuşkidəyi ziruh sanıyor
 Mumiya olduğunu bilməyərək aldanıyor.*

*Canlıdır der ona bəziləri də daldanıyor!
Diridir nə ölüdür, məst nə huşyardır o,
Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o!*

*Dürtmələ, səslə, qımıldarmı? Yəqin eylə ki, yox!
İmtəhan etmək üçün sapla cigərgahına ox!
Yıldırımlar şaqıyıb, fırtınalar patladı çox
Bilmə ki, böylə birindən də xəbərdardır o,
Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o!*

*Gurlayan toplar açır minlər ilə odlu məzar
Kürreyi-ərzimizi titrədiyor vəlvələdar
Dirjabillər, gəmilər, aftamobillər, səs urar
Tapdalanmazsa oyanmaz yuxudan, kardır o,
Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o!*

*Axmıyor, donmuş onun rigləri içindəki qan
Sınasında nəfəsi yox, quru cismində də can
Zində kərdə və antiqeyi-bəxülqi-cəhan...
Bir tulambacı, tuhaq xilqəti-sərkardır o.
Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o!*

*Əlqərəz işbu həyulayi bədən sanmamalı
Güclü, məfkurəli insan deyərək anmamalı
Hali-bihalına qəlbən acınıb yanmamalı
Çünki bu hali-qəməfzayə tələbkardır o,
Özü öz canına bir xəsmi-sitəmkardır o,
Evi çiyindəcə dərvəsi-səbükbardır o,
İdeal düşgünü, iş yorğunu, əhrardır o,
Beş pıçıq əsr oluyor ki, bu qılıq vardır o.*

"Keyfsiz"

ŞÜVƏLANDAN MƏKTUB

Möhtərəm Molla əmi!

Bu il yay fəsli Şüvəlan qiraətxanasında o qədər qəzet oxuyan olurdu ki, qəzetlər əldən ələ çatmayır. Hələ neçə dəfələr ilə qəzet üstə dava-qalmaqla olub, yüngül yaralananlar da olmuşdu. Müxtəsər, qiraətxana şuluq olduğuna görə bu axır vaxt çəkib qapısını bağladım və ağzına da bir zorba qılqıl vurdum.

Ancaq bu günlər Şüvəlan yaylaq sezonunun axırları olduğuna görə camaata bir keyf göstərüb, ürəklərini ələ gətirib şad eləmək üçün qiraətxana həyatında dadlı bir toy məclisi düzəltdim.

Şəhərdən bir dəst zurnaçı və bir dəst xanəndə gətirtmişəm. İki dənə də nazənin sənəm rus matışkası gecə səhərə kimi oynayıb ləzzət verməkdədirlər. Gecələr də ay işığı, sərin hava, özgə ləzzəti var. Bu saat şirin keyfdir. Bu toyu səndən çox nisgil elədiyimə görə bu kağız ilə bərabər bir dənə dəvətnamə sənə göndərdim.

Ümidvaram ki, zəhmət qəbul edib gəlib bizim Şüvəlan qiraətxanamızı və nə qədər tərəqqi etdiyimizi görüb gedərsiniz.

ƏRUSNAMƏ

Təvəqqə olunur ki, zəhmət çəkib təşrif gətirəsiniz. Balaəli filan filan oğlunun toy məclisinə, Şüvəlan bağlarında qiraətxanada bu avqust ayının 18, 19 və 20-də düşənbə, seşənbə, çaharşənbə günlərində.

(Əz tərəfi Məşədibəy Xanov)

ƏŞAR

SAQQAL

*Məşallah! Bu deyil riş ki, mərcandır bu!
Yox "dügə" bənzəri əbrişimi-Kirmandır bu!*

*Dəsti-qüdrətlə xümi-həqqdən əlvandır bu
Tanrıdan bu kişiye bir böyük əhsandır bu,
Buna bax! Molla dayı gör nə dirəxşandır bu!*

*Buna bir dürlü yaxışmaz belə saqqal deyəmə
İki yüz rəng çalır sürx, güli-al deyəmə*

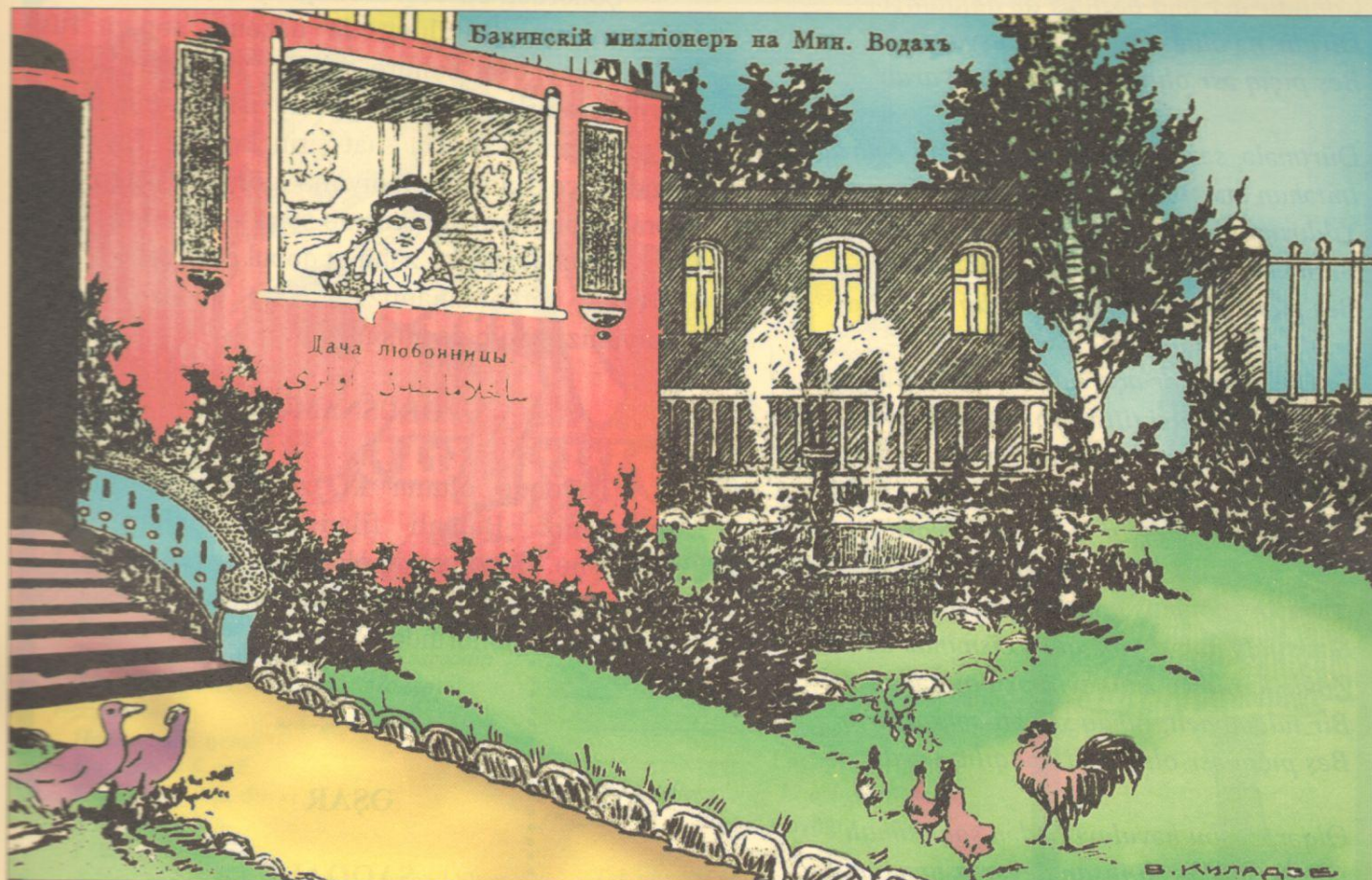
*Hər qırışmal desə də mən ki buna çal deyəmə
Sənəti-sane, ziqüdrəti-yəzdandır bu
Buna bax Molla dayı, gör nə dirəixşandır bu!*

*Hər telindən asılıbdır, birər onbaşı mələk
Cümlə məşguldur orada dolandıqca fələk*

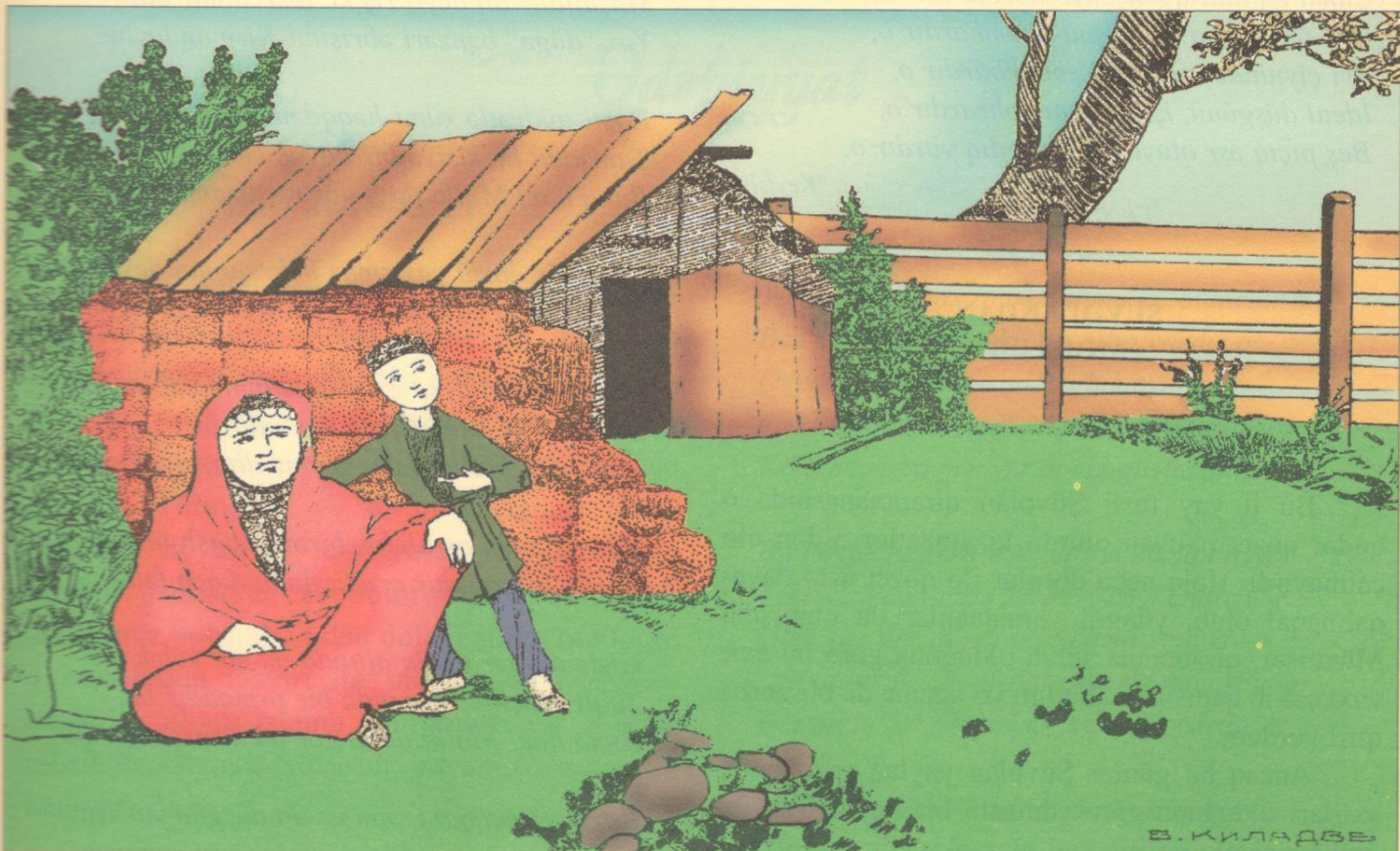
*Gizlənib hər tükün altında iki əlli kələk
Saqlı vəhşilər arasında bir ormandır bu,
Buna bax! Molla dayı, gör nə dirəixşandır bu!*

*Bax hələ saqqala, siması da düzgün yaraşır
Nuri-rüxsarına qıldıqda nəzər göz qamaşır
Saç kimi şəqqələnir gah iki çiyindən aşır*

Yesentukuda bir milyonçunun kirayə etdiyi imarətlər.

Дача любовницы.
Saxlamasından ötrü.

Дача жены.
Əhli-əyalından ötrü.

Gərək piyada gedib Sərmənra quyusundan həzrəti-höccəti hökmən çıxardıb gətirək ki, din əldən getdi.

*Dami-təzvir deyil, rişteyi-imandır bu,
Buna bax! Molla dayı, gör nə dirəxşandır bu.*

*Boylə bu çöhrə, bu saqqal mənə təsxir eləyir
Özünə doğru həvəs, sevgimi təksir eləyir*

*Çox böyükdür başıtək bu mənə dilgir eləyir
Ona çox eyb deyilsə də nə nöqsandır bu,
Buna bax! Molla dayı, bir yekə qazğandır bu!*

*Kimdir? Anlat-tanıyırsanmı? Axunda bu kişi?
Mat-heyran buraxıbdır mənə tövri-gəzişi*

*Bənzəyir "Zalə" boyu, Givə - ləvəndin-yerişi
Zorbazorda hələ Rüstəmi-dəstandır bu,
Buna bax! Molla dayı, gör nə böyük candır bu!*

*Şəhri-Tiflisdə yox bircə nəfər tay buna
İşbu saqqal verilib əqlə bədəl pay buna
Əlli yol rəng urulur həftə buna, ay buna*

*Hind əqiqindən, iki qat daha rəxşandır bu
Hifzinullah elə bil şaxeyi-mərcandır bu
Rəngmi? Ya ürəyimdən süzülən qandır bu?*

"Keysiz"

İDARƏYƏ MƏKTUB

Molla əmi! Bu gün bir dostum mənim yanıma gəlmişdi. Salam verib oturandan sonra dedi ki: "Filankəs sənə ilə bir məsləhətə gəlmişəm, mənə yol göstər". Mən də dedim: "Yaxşı! Bildiyimi əsirgəməyərəm, de görüm nədir". Dedi: "Özün bilirsən ki, müsəlman şöhrətpərəst olur, mən də xalis müsəlman olduğuma görə istəyirəm ki, heç olmasa öz millətimin içində şöhrət qazanam. İndi de görüm nə yol ilə arzuma çatı bilim". Mən də bir az fikrə gedib sonra ondan soruşdum ki: "Heç az-məz müsəlmanca savadın varmı?" Dedi: "Bir az var". Dedim: "Xub, bəs elə isə əlinə qələm al, bir dəftərə əqlinə gələndən yazıb cizma-qara elə, adını da qoy kitab və ünvanını məsələn, altı pərdəli milli faciə, sonra çap etdir və kitabın başında gözəl sayaqda təsvirini dərc etdir və altında yaz ki: "Filankəs cənabının təsviridir". Elə ki, oxucuların gözü əvvəlinci səhifədə "milli" sözünü və ikinci səhifədə təsvirini görcək o saat deyəcək: "Bax, bax kişinin üzündən, gözündən mərifət nuru yağır, məşallah əhli-mərifət və millətpərəst belə olar". Arxayın ol daha kitabın içində yazılana baxmıyacaq, işdi baxsa da qüsurluunu görə bilməyəcək. Çünki Sədi buyurubdur:

*"Gər şəkli dariyü həftad eyb
Dust nəbiənd becüz ən yek şəkli".*

Bu tövr bir az vaxtda nəinki öz millətinin içində, bəlkə sair millətlər içində də böyük müsənnif ad və şöhrətini qazanarsan.

İndi Molla əmi! Hərçənd ona belə məsləhət gördüm, amma o şəxs mənim yeganə dostum olduğundan ehtiyat edirəm ki, bəlkə məsləhətim müvafiqi-məram çıxmıya, onun yanında xəcalətli olam. Buna görə təvəqqə edirəm ki, məcmuəniz vasitəsilə bu xüsusda Mustafabəy Əlibəyovdan soruşasız görək bu məsləhətim doğrudurmu və ya yox. Çünki ol cənab bu işdə təcrübəlidir.

Azadqulu

FELYETON

ÜZRÜM VAR

Hörmətli oxucular başdakı ünvana baxıb deyəcəklər ki: "Görəsən Məşədinin genə nə fırılacağı var ki, əvvəlki əldə üzrüm var deyər ağzını açır".

Təvəqqə eyləyirəm oxucuların ürəklərinə gəlməsin ki, guya mənə gün çıxmağa yarım saat qalanda qüsl vacib olubmuş və sübh namazı da keçirmiş, bir az qol-qabırğam ağradığına görə guya ki, kələk gəlib qüsl eləməyib namazı təyəmmüm ilə qılmışammış və ona görə üzri-şər'im olduğunu bəhanə edərək üzrüm var deyirəmmiş.

Xeyr a, məbada bunu xəyallarına belə gətirələr.

Belə deyil, üzrüm var deyirəm elə doğrudan da üzrüm var və özü də qəbul edilə biləsi üzlərdəndir.

Hərçəndi burada arvad-uşaq da var, bunların yanında bəzi söhbətləri eləməli deyil, ancaq əlac yoxdur, keçib.

Bir də ki elə arvad-uşağa da hər sözü eşitmək lazımdır, çünki bilmədiklərini bilər, öyrənər, məlumatlarını artırarlar.

Mən deyirəm ki: "Mənim üzrüm var, ancaq siz bilməyirsiniz ki, mən nə üçün üzrüm var deyirəm.

Allah ölənlərinizə rəhmət eləsin, rəhmətlik nənəm məni 18 yaşında evləndiribdir. İndi bu saat düz tamam kamal otuz üç yaşım var. Yəni mən on üç il bundan qabaq gözümlü açıb, Kabla Pirməmmədin qızını öz evimizdə görmüşəm. Tamam bu on üç ildə gecə, gündüz Səkinə ilə bir yerdə olmuşuq.

Bağışlayın yanınızda bir utanmazlıq eləyirəm üzrüm var. Səkinə ilə bir yerdə o qədər olmuşuq, o qədər olmuşuq o qədər olmuşuq ki, indi daha məsələn ayıb da olmasın, gecənin bir vaxtı öskürək tutub yuxudan oyadanda ki, ayıb da olmasın, əlim Səkinəyə sürtüşür, əsla ürəyimə gəlməyir ki, yanımda yatan arvaddır. Əksinə, elə xəyal eləyirəm ki, həlbət qardaşım Həsənqulu yorğan tapmayıb gəlib girib mənim yanımda yatıbdir. Məsələn, yəni demək istəyirəm ki, mənim üçün indi yataqda ya qardaşım Həsənqulu, ya Səkinə birdir. Neçə illərdir ki, bir yerdə yatırıq ha aaa...

Bağışlayın üzrüm var. Doğrudan insan arvad ilə o qədər bir yerdə yaşayır ki, lap doyur, lap gözü yorulur. Axşam yat Səkinə ilə, sabah dur Səkinə ilə, danış Səkinə ilə, dalaş Səkinə ilə, bozbaş ye Səkinə ilə... Əlbəttə axırda adam belə olar. Bəlkə siz təcrübə eləməmiş olasınız, ancaq mən bunu çox təcrübə eləmişəm. Məsələn: "Görürsən bir atadan bir anadan olan iki qardaş bir yerdə bir evdə yola getməyirlər. Yəni iki müsəlman bir-birilə siğə qardaş olub dost olurlar, çox çəksə bir dostluq çəkir altı ay və ya iki müsəlman qardaş ortaqlar olurlar yenə həmçinin, beş gün çəkmir ki, ayrılırlar.

Mən əvvəllər elə bilirdim ki, kim bilsin bunlar biri-birlərinə xəyanətmi eləyirlər, filanmi

eləyirlər, behmanmi eləyirlər ki, ayrılırlar. Xeyr a, sonra gördüm, qandım ki, belə deyil. Məhz ondan ötrüdür ki, bir yerdə o qədər yaşayırlar ki, axırda bir-birindən iyrenirlər. Bunu mən özümdə təcrübə eləmişəm.

Vallah bayax da dedim, Səkinə elə mənim yanımda ya bir ağac, ya bir daş, ya bir qardaş... belə... hə, xəbər al ki, Səkinə ilə elə əvvəldənmi beləsiniz? Yox, yox o vaxtlar ayrı idi, oralarını hamı bilir.

Bağışlayın üzrüm var. Mənim sözümlü qəribliyə salmayın, insan təcrübə ilə kamil olar. İndi mən öz təcrübəm ilə belə tapmışam ki, əgər kişinin iki arvadı olsa belə olmaz, hərgah üç arvadı olsa, iş daha yaxşı olar. Dörd olsa ki, elə bil daha behiştədən, çünki niyə, ondan ötrü ki, məsələn, gedib bir həftə birinin, bir həftə də o birinin ilx...

(Mabədi var)

"Dostunuz Məşədi Sijimqulu"

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

İXTAR

Şəhərlərdə məcmuəmizi satan ağalardan kəməli-əhtiram ilə xahiş edirik ki, öz borclarını tezlik ilə idarəyə göndərsinlər və həmçinin bundan sonra da Bakıdakılar hər aybaşı və sair şəhərdəkilər iki ayda bir hesablarını tamam-kamal məfruq etsinlər. Əks surətdə onlara jurnal göndərməyəcəyik.

POÇT QUTUSU

Balaxana, "Quleybani"yə: Balaxanalı bir şəxs barəsində yazırsız ki, bir yandan öz evindən qız məktəbini köçürür və bir yandan da "Quyaş" qəzetində özünü məktəb banisi qələmə verir.

Heyif ki, bu cənabın qız məktəbindən üz çöndərməyinin səbəbi bizə məlum deyil. Amma səbəbi hər nə də olsa məktubunuzu çap edə bilmədik. Çünki orada nəhayət töhmətli sözlər var. Bu xüsusda müxbirimizdən səhih xəbər alandan sonra bir şey yazarıq.

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Şüvəlanda qiraətxanada toy
Свадьба в Шувеланской читальне.